

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας:

***«Αξιολόγηση του Ελεύθερου Χρόνου των Παιδιών Προσχολικής
Ηλικίας στον Δήμο Ιωαννιτών και του Ρόλου που Διαδραματίζουν
οι Γονείς στην Διαμόρφωση και Διαχείρισή του»***

Τσιπίση Μάλαμα / Α.Μ.242

Επιβλέπων Καθηγητής: Κούτρας Βασίλειος

Ιωάννινα, 2025

Η συλλογή και η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του Ν.4624/19 και του Κανονισμού (ΕΕ)2016/2019. Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων συλλέγει και επεξεργάζεται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αποκλειστικά στο πλαίσιο της υλοποίησης του σκοπού της παρούσας διαδικασίας. Για το χρονικό διάστημα που τα προσωπικά δεδομένα θα παραμείνουν στη διάθεση του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων το υποκείμενο έχει τη δυνατότητα να ασκήσει τα δικαιώματά του σύμφωνα με τους όρους του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα 2016/679 (Ε.Ε.) και τα οριζόμενα στα άρθρα 34 και 35 Ν. 4624/2019. Υπεύθυνη Προσωπικών Δεδομένων του Ιδρύματος είναι η κα. Σταυρούλα Σταθαρά (email: dpo@uoi.gr).

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας:

***«Αξιολόγηση του Ελεύθερου Χρόνου των Παιδιών Προσχολικής
Ηλικίας στον Δήμο Ιωαννιτών και του Ρόλου που Διαδραματίζουν
οι Γονείς στην Διαμόρφωση και Διαχείρισή του»***

Τσιπίση Μάλαμα / Α.Μ.242

Επιβλέπων Καθηγητής:

Βασίλειος Κούτρας, Καθηγητής,
Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών,
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή:

1. Βασίλειος Κούτρας, Καθηγητής,
Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών,
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
2. Χαρίλαος Ζάραγκας, Καθηγητής-
Πρόεδρος Παιδαγωγικού Τμήματος
Νηπιαγωγών, Πανεπιστήμιο
Ιωαννίνων
3. Δημήτριος Σαρρής, Αναπληρωτής
Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα
Νηπιαγωγών, Πανεπιστήμιο
Ιωαννίνων

Ιωάννινα, Ιούνιος, 2025

Αφιέρωση

Αφιερώνω το έργο αυτό στον Κώστα και τον Σωτήρη, για την ακούραστη στήριξή τους, την υπομονή και την πίστη στις δυνατότητές μου.

Χωρίς τη δική τους παρουσία, τίποτα από όλα αυτά δεν θα είχε την ίδια αξία!

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας, θα ήθελα να εκφράσω τις εγκάρδιες ευχαριστίες μου σε όλους εκείνους που με στήριξαν και συνέβαλαν καθοριστικά στην πραγματοποίηση αυτής της προσπάθειας.

Πρώτα απ' όλα, θα ήθελα να απευθύνω τις θερμότερες ευχαριστίες μου στον επιβλέποντα καθηγητή μου, Κύριο Βασίλειο Κούτρα, για την ακαδημαϊκή καθοδήγηση, την εμπιστοσύνη και τη σταθερή του υποστήριξη. Οι ουσιαστικές παρατηρήσεις και οι πολύτιμες συμβουλές του συνέβαλαν καταλυτικά στη διαμόρφωση και την εξέλιξη αυτής της εργασίας.

Ευχαριστώ θερμά επίσης, τους Καθηγητές, Κύριο Χαρίλαο Ζάραγκα και Κύριο Δημήτριο Σαρρή, οι οποίοι αποτέλεσαν μέλη της εξεταστικής επιτροπής και ταυτόχρονα διδάσκοντες του προγράμματος, για τις γνώσεις που μου προσέφεραν, καθώς και για τον επαγγελματισμό και την αφοσίωση με την οποία υποστήριξαν το σύνολο των φοιτητών σε αυτήν την ακαδημαϊκή διαδρομή.

Ιδιαίτερη ευγνωμοσύνη εκφράζω στους συναδέλφους μου για τη διευκόλυνση και την πολύτιμη υποστήριξη που μου παρείχαν καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών και της εκπόνησης της εργασίας.

Δεν θα παραλείψω ένα μεγάλο ευχαριστώ στους φίλους μου για την ψυχολογική υποστήριξη και την κατανόηση που έδειξαν, καθώς και για τις στιγμές ξεγνοιασιάς που με βοήθησαν να ανακτήσω την ενέργεια και την αισιοδοξία μου..

Τέλος, Ιδιαίτερη μνεία οφείλω στους γονείς των παιδιών προσχολικής ηλικίας που ανταποκρίθηκαν με προθυμία στη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, συμβάλλοντας ουσιαστικά στη διεξαγωγή της έρευνάς μου.

.
.
.

***«Η Αξιολόγηση του Ελεύθερου Χρόνου των Παιδιών Προσχολικής Ηλικίας
στον Δήμο Ιωαννιτών και του Ρόλου που διαδραματίζουν οι Γονείς στην
Διαμόρφωση και Διαχείρισή του»***

Πίνακας Περιεχομένων

Λίστα Πινάκων	5
Περίληψη	8
Εισαγωγή	10
Σύντομη παρουσίαση του θέματος της έρευνας	10
Σημασία και Ερευνητικό Κενό της μελέτης.....	10
Σκοπός της μελέτης	11
Δομή εργασίας	12
ΜΕΡΟΣ Α	14
Κεφάλαιο 1 : Ο Ελεύθερος Χρόνος των Παιδιών	14
1.1 Ορισμός του ελεύθερου χρόνου και τα οφέλη του στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων	14
1.2 Η σημασία του ελεύθερου χρόνου για την ανάπτυξη των παιδιών.....	15
1.2.1 Γνωστική ανάπτυξη	16
1.2.2 Κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη	17
1.2.3 Σωματική ανάπτυξη	18
1.3 Τύποι δραστηριοτήτων αναψυχής	19
1.3.1 Παιχνίδι	19
1.3.2 Καλλιτεχνικές δραστηριότητες	20
1.3.3 Εξωτερικές δραστηριότητες	23
1.3.4 Ψηφιακές δραστηριότητες (Computer Games, Video).....	24
Κεφάλαιο 2 : Ο Ρόλος των Γονέων στη Διαμόρφωση και Διαχείριση του Ελεύθερου Χρόνου	26
2.1 Η επίδραση των γονέων στις επιλογές ελεύθερου χρόνου	26
2.2 Στάσεις και πρακτικές των γονέων	26
2.3 Παράγοντες που επηρεάζουν τις επιλογές των γονέων	28
2.4 Γονική ικανοποίηση και ελεύθερος χρόνος	29
Κεφάλαιο 3 : Παιδιά προσχολικής ηλικίας και ελεύθερος χρόνος	30
3.1 Χαρακτηριστικά παιδιών προσχολικής ηλικίας και σύνδεση με τον ελεύθερο χρόνο	30
Κεφάλαιο 4 : Ελεύθερος χρόνος και Νέες Τεχνολογίες.....	34
Κεφάλαιο 5: Θεωρητικές προσεγγίσεις και μελέτες	37
5.1 Σχετικές θεωρίες.....	37
5.1.1 «Θεωρία της Αυτοπραγμάτωσης» (Maslow)	37
5.1.2 «Θεωρία της Συμβολικής Αλληλεπίδρασης»	37
5.1.3 «Θεωρία του Παιχνιδιού»	37
5.1.4 Θεωρίες για τον Ρόλο των Γονέων.....	38
5.1.5 «Θεωρία της Χαλάρωσης»	39

5.1.6 «Θεωρία της Αυτοδιάθεσης»	39
5.1.7 «Θεωρία της Αναπαραγωγής του Πολιτισμού»	40
5.1.8 «Θεωρία της Ενεργού Δέσμευσης»	40
5.1.9 «Θεωρία Οικολογικής Ανάπτυξης»	41
5.2 Σχετικές έρευνες και ευρήματα	41
ΜΕΡΟΣ Β.....	44
Κεφάλαιο 6: Μεθοδολογία	44
6.1 Σκοποί και Στόχοι της Μελέτης.....	44
6.2 Ερευνητικά Ερωτήματα.....	45
6.2.1. Ερωτήματα Περιγραφικής Ανάλυσης	45
6.2.2. Ερωτήματα & Υποθέσεις Επαγωγικής Ανάλυσης	45
6.3 Δείγμα	52
6.4 Ερευνητικό Εργαλείο	55
6.4.1 Έλεγχος Αξιοπιστίας (Cronbach's alpha)	56
6.5 Ανάλυση Δεδομένων	57
6.5.1 Προεπεξεργασία Δεδομένων.....	57
6.5.2 Ομαδοποίηση Μεταβλητών	58
6.5.3 Επεξεργασία Δεδομένων.....	60
6.6 Περιορισμοί.....	61
Κεφάλαιο 7: Αποτελέσματα	63
7.1 Ανάλυση Συχνοτήτων.....	63
7.2 Επαγωγική Στατιστική	69
7.2.1. Δραστηριότητες Ελεύθερου χρόνου.....	69
7.2.1.1 Έλεγχοι Υποθέσεων για το 1 ^ο Ερώτημα.....	69
7.2.1.2 Έλεγχοι Υποθέσεων για το 2 ^ο Ερώτημα.....	73
7.2.1.3 Έλεγχοι Υποθέσεων για το 3 ^ο Ερώτημα	74
7.2.1.4 Έλεγχοι Υποθέσεων για το 4 ^ο Ερώτημα	79
7.2.1.5 Έλεγχοι Υποθέσεων για το 5 ^ο Ερώτημα	82
7.2.2 Στάσεις Γονέων.....	83
7.2.2.1 Έλεγχος Υποθέσεων για 6 ^ο Ερώτημα	83
7.2.2.2 Έλεγχος Υποθέσεων για 7 ^ο Ερώτημα.....	86
7.2.2.3 Έλεγχος Υποθέσεων για 8 ^ο Ερώτημα	87
7.2.2.4 Έλεγχος Υποθέσεων για 9 ^ο Ερώτημα.....	90
7.2.2.5 Έλεγχος Υποθέσεων για 10 ^ο Ερώτημα.....	91
7.2.3 Στάση Παιδιών	94

7.2.3.1 Έλεγχος Υποθέσεων για 11 ^ο Ερώτημα.....	94
7.2.3.2 Έλεγχος Υποθέσεων για 12 ^ο Ερώτημα.....	96
7.2.3.3 Έλεγχος Υποθέσεων για 13 ^ο Ερώτημα	97
7.2.3.4 Έλεγχος Υποθέσεων για 14 ^ο Ερώτημα	99
7.2.3.5 Έλεγχος Υποθέσεων για 15 ^ο Ερώτημα.....	101
7.2.4 Νέες Τεχνολογίες.....	102
7.2.4.1 Έλεγχος Υποθέσεων για 16 ^ο Ερώτημα.....	102
7.2.4.2 Έλεγχος Υποθέσεων για 17 ^ο Ερώτημα.....	107
7.2.4.3 Έλεγχος Υποθέσεων για 18 ^ο Ερώτημα.....	108
7.2.4.4 Έλεγχος Υποθέσεων για 19 ^ο Ερώτημα	114
7.2.4.5 Έλεγχος Υποθέσεων για 20 ^ο Ερώτημα.....	119
Κεφάλαιο 8: Συζήτηση	121
8.1.Συγκεντρωτικά Σημεία της Βιβλιογραφίας.....	121
8.2. Σύγκριση με Προηγούμενες Έρευνες.....	121
8.3. Συμπεράσματα	127
8.4 Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα	129
8.5.Προεκτάσεις της Μελέτης	130
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	132
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	146
Ερωτηματολόγιο για την αξιολόγηση του Ελεύθερου Χρόνου των Παιδιών Προσχολικής Ηλικίας .	146
Δείγμα.....	154

Λίστα Πινάκων

Πίνακας 1.....	52
Πίνακας 2.....	52
Πίνακας 3.....	53
Πίνακας 4.....	53
Πίνακας 5.....	54
Πίνακας 6.....	54
Πίνακας 7.....	54
Πίνακας 8.....	55
Πίνακας 9.....	55
Πίνακας 10.....	57
Πίνακας 11.....	64
Πίνακας 12.....	66
Πίνακας 13.....	67
Πίνακας 14.....	68
Πίνακας 15.....	68
Πίνακας 16.....	69
Πίνακας 17.....	69
Πίνακας 18.....	70
Πίνακας 19.....	70
Πίνακας 20.....	71
Πίνακας 21.....	72
Πίνακας 22.....	77
Πίνακας 23.....	78
Πίνακας 24.....	74
Πίνακας 25.....	74
Πίνακας 26.....	75
Πίνακας 27.....	76
Πίνακας 28.....	76
Πίνακας 29.....	77
Πίνακας 30.....	77
Πίνακας 31.....	78
Πίνακας 32.....	79
Πίνακας 33.....	79
Πίνακας 34.....	79
Πίνακας 35.....	80
Πίνακας 36.....	85
Πίνακας 37.....	85
Πίνακας 38.....	86
Πίνακας 39.....	86
Πίνακας 40.....	87
Πίνακας 41.....	88
Πίνακας 42.....	88
Πίνακας 43.....	84
Πίνακας 44.....	85
Πίνακας 45.....	85

Πίνακας 46.....	86
Πίνακας 47.....	86
Πίνακας 48.....	87
Πίνακας 49.....	88
Πίνακας 50.....	88
Πίνακας 51.....	89
Πίνακας 52.....	89
Πίνακας 53.....	90
Πίνακας 54.....	90
Πίνακας 55.....	95
Πίνακας 56.....	92
Πίνακας 57.....	96
Πίνακας 58.....	97
Πίνακας 59.....	98
Πίνακας 60.....	98
Πίνακας 61.....	94
Πίνακας 62.....	95
Πίνακας 63.....	95
Πίνακας 64.....	96
Πίνακας 65.....	96
Πίνακας 66.....	97
Πίνακας 67.....	98
Πίνακας 68.....	98
Πίνακας 69.....	99
Πίνακας 70.....	99
Πίνακας 71.....	100
Πίνακας 72.....	104
Πίνακας 73.....	105
Πίνακας 74.....	106
Πίνακας 75.....	106
Πίνακας 76.....	107
Πίνακας 77.....	107
Πίνακας 78.....	108
Πίνακας 79.....	109
Πίνακας 80.....	109
Πίνακας 81.....	110
Πίνακας 82.....	110
Πίνακας 83.....	111
Πίνακας 84.....	111
Πίνακας 85.....	112
Πίνακας 86.....	113
Πίνακας 87.....	113
Πίνακας 88.....	114
Πίνακας 89.....	115
Πίνακας 90.....	115
Πίνακας 91.....	116

Πίνακας 92.....	116
Πίνακας 93.....	117
Πίνακας 94.....	117
Πίνακας 95.....	118
Πίνακας 96.....	118
Πίνακας 97.....	119
Πίνακας 98.....	119
Πίνακας 99.....	120
Πίνακας 100.....	116
Πίνακας 101.....	117
Πίνακας 102.....	117
Πίνακας 103.....	118
Πίνακας 104.....	118
Πίνακας 105.....	119
Πίνακας 106.....	119
Πίνακας 107.....	120

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας αποτελεί η αξιολόγηση του ελεύθερου χρόνου των παιδιών προσχολικής ηλικίας (3–6 ετών) στον Δήμο Ιωαννιτών και η διερεύνηση του ρόλου που διαδραματίζουν οι γονείς στην διαμόρφωση και διαχείριση του. Ειδικότερα, μελετώνται οι δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου του παιδιού, οι στάσεις των γονέων, η επιθυμία για γονεϊκή εμπλοκή καθώς και οι λόγοι χρήσης των Νέων Τεχνολογιών κατά τον χρόνο αυτό. Οι συσχετίσεις πραγματοποιήθηκαν με βάση τους δημογραφικούς παράγοντες: «ηλικία» και «φύλο» παιδιών και γονέων καθώς και την «οικογενειακή κατάσταση».

Το δείγμα περιλάμβανε 931 γονείς παιδιών προσχολικής ηλικίας, και η συλλογή των δεδομένων υλοποιήθηκε μέσω ενός δομημένου ερωτηματολογίου. Η ανάλυση ανέδειξε σημαντικές συσχετίσεις: η ηλικία του παιδιού επηρέασε σημαντικά το είδος των δραστηριοτήτων, τη στάση απέναντι στην τεχνολογία και τη γονεϊκή εμπλοκή ($p<0.01$). Το φύλο του παιδιού σχετίστηκε με διαφοροποιήσεις στις προτιμήσεις δραστηριοτήτων και την επιθυμία για συμμετοχή των γονέων ($p=0.002-0.037$). Επιπλέον, το φύλο και η οικογενειακή κατάσταση του γονέα επηρέασαν τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών, με τις μητέρες να τις επιτρέπουν σε πιο περιορισμένο βαθμό και τους μη έγγαμους γονείς να χρησιμοποιούν την τεχνολογία συχνότερα από τους έγγαμους ως μέσο επιβράβευσης ($p<0.001$).

Τα ευρήματα υπογραμμίζουν τη σημασία της ηλικιακής και οικογενειακής διαφοροποίησης στην επιλογή δραστηριοτήτων και στη στάση απέναντι στην τεχνολογία. Προτείνονται πρακτικές ενίσχυσης της γονεϊκής καθοδήγησης και πολιτικές υποστήριξης δημιουργικών μορφών ελεύθερου χρόνου. Μελλοντικές έρευνες θα μπορούσαν να ενσωματώσουν την οπτική των ίδιων των παιδιών ή να εστιάσουν σε ποιοτικές προσεγγίσεις για βαθύτερη κατανόηση των οικογενειακών πρακτικών.

Λέξεις-κλειδιά: Παιδικός Ελεύθερος Χρόνος, Γονεϊκή Εμπλοκή, Ατομικός Χώρος, Χρήση Νέων Τεχνολογιών, Προσχολική Ηλικία, Φύλο Γονέα, Φύλο Παιδιού, Οικογενειακή Κατάσταση

Abstract

The purpose of this thesis is to evaluate the leisure time of preschool children (ages 3–6) in the Municipality of Ioannina and to investigate the role that parents play in its formation and management. Specifically, it examines children's leisure activities, parental attitudes, the child's desire for parental involvement, and the reasons for using New Technologies during this time. These aspects were analyzed in relation to demographic variables, namely the age and gender of both children and parents, as well as family status.

The sample consisted of 931 parents of preschool-aged children, and data were collected through a structured questionnaire. The statistical analysis revealed significant associations: child age significantly influenced the type of activities, attitudes toward technology, and parental involvement ($p < 0.01$). Child gender was associated with different activity preferences and the desire for parental participation ($p = 0.002–0.037$). Furthermore, the gender and marital status of the parent affected the use of New Technologies, with mothers allowing use to a more limited extent and unmarried parents using technology more frequently than married ones as a form of reward ($p < 0.001$).

The findings underscore the importance of age and family-related factors in shaping children's leisure activities and their engagement with technology. The study suggests strengthening parental guidance and developing policies that support creative and developmentally appropriate leisure opportunities. Future research could incorporate children's perspectives or apply qualitative approaches for a deeper understanding of family practices.

Keywords: Children's Leisure Time, Parental Involvement, Personal Space, Use of New Technologies, Preschool Age, Parental Gender, Child's Gender, Family Status

Εισαγωγή

Σύντομη παρουσίαση του θέματος της Έρευνας

Ο ελεύθερος χρόνος επηρεάζει την ολιστική ανάπτυξη των παιδιών, ιδιαίτερα κατά την προσχολική ηλικία. Σε αυτό το στάδιο της ζωής τους, τα παιδιά βιώνουν ταχεία γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη, καθιστώντας την ενασχόλησή τους με δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου σημαντική για τη συνολική τους ευημερία. Ο ελεύθερος χρόνος περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες όπως το παιχνίδι, την καλλιτεχνική έκφραση, την ψηφιακή αλληλεπίδραση και τις εμπειρίες στην ύπαιθρο, οι οποίες συμβάλλουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στη μάθηση (Γεωργούλας, 2010).

Τα παιδιά προσχολικής ηλικίας αφιερώνουν μεγάλο μέρος του χρόνου τους σε δραστηριότητες, οι οποίες χρησιμεύουν ως ευκαιρία για εξερεύνηση, δημιουργικότητα και κοινωνικοποίηση. Η κατανόηση του τρόπου που αξιοποιείται αυτός ο χρόνος παρέχει πληροφορίες για τα οφέλη που προσφέρει σχετικά με τη γνωστική, τη συναισθηματική και τη σωματική ανάπτυξη των παιδιών. Ωστόσο, ο ελεύθερος χρόνος δεν αφορά μόνο το αδόμητο παιχνίδι, επηρεάζεται επίσης από τη γονική καθοδήγηση, τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και τις πολιτισμικές αξίες. Οι γονείς δομούν και διαχειρίζονται τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών τους, εξασφαλίζοντας ισορροπία μεταξύ διαφορετικών μορφών παιχνιδιού και μαθησιακών εμπειριών (Untaru et al., 2014).

Σημασία και Ερευνητικό Κενό της Μελέτης

Η παρούσα ποσοτική μελέτη εστιάζει στη διερεύνηση του τρόπου αξιολόγησης και διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου των παιδιών προσχολικής ηλικίας, με επίκεντρο τον Δήμο Ιωαννιτών, καθώς και στον ρόλο των γονέων στην οργάνωσή του. Ο ελεύθερος χρόνος έχει αναγνωριστεί ως σημαντικός παράγοντας για τη γνωστική, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού (Ginsburg, 2007, Pellegrini & Dupuis, 2021). Η συμβολή των γονέων στη διαμόρφωση δημιουργικών και παιγνιωδών εμπειριών κατά τον ελεύθερο χρόνο είναι καθοριστική, ιδιαίτερα σε μικρές ηλικίες όπου τα παιδιά εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις οικογενειακές δομές (Milteer & Ginsburg, 2012, Zomer & Kayhan, 2023). Η έρευνα αυτή αποκτά σημασία, καθώς προσεγγίζει εμπειρικά την οπτική των γονέων σε τοπικό επίπεδο και επιχειρεί να καταγράψει ποσοτικά δεδομένα που σπανίζουν στη σχετική ελληνική βιβλιογραφία.

Παρά τη σημασία της θεματικής, εξακολουθεί να υπάρχει ερευνητικό κενό σε αρκετά επίπεδα. Πρώτον, οι μελέτες που αφορούν τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών εστιάζουν συχνά σε σχολικές ή εξωσχολικές δραστηριότητες, αφήνοντας εκτός την καθημερινή διαχείριση του χρόνου στο σπίτι (Larson & Verma, 1999, Cekaite & Ekström, 2020). Δεύτερον, υπάρχει έλλειψη ποσοτικών ερευνών με τοπικό προσανατολισμό, που να λαμβάνουν υπόψη πολιτισμικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά συγκεκριμένων περιοχών, όπως ο Δήμος Ιωαννιτών (Papadopoulos & Kalogiannakis, 2021, Nikiforidou & Penderi, 2020). Τρίτον και κυριότερο, ενώ η προσχολική ηλικία αποτελεί κρίσιμη περίοδο ανάπτυξης, η σχετική έρευνα που εστιάζει σε τόσο μικρές ηλικίες είναι περιορισμένη — ιδιαίτερα όσον αφορά τη σχέση γονέα-παιδιού και τις επιρροές στον ελεύθερο χρόνο (Einarsdottir, 2014, Grøver, 2021, King & Howard, 2020). Η εργασία αυτή φιλοδοξεί να καλύψει το παραπάνω κενό, παρέχοντας τεκμηριωμένα και αναλυτικά δεδομένα που μπορούν να αξιοποιηθούν από παιδαγωγούς, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης και υπεύθυνους εκπαιδευτικού σχεδιασμού.

Σκοπός της μελέτης

Ο σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να διερευνήσει και να αξιολογήσει τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών προσχολικής ηλικίας, που κατοικούν στον Δήμο Ιωαννιτών, εστιάζοντας στο πώς συμβάλλει στη γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική τους ανάπτυξη. Επιπλέον, η έρευνα επιδιώκει να εξετάσει τον ρόλο των γονέων στη διαμόρφωση και διαχείριση των δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου των παιδιών τους, καθώς και τους λόγους που επιτρέπουν τη χρήση Νέων Τεχνολογιών κατά τη διάρκειά του χρόνου αυτού.

Η Μελέτη επιχειρεί να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ θεωρίας και πρακτικής, παρέχοντας ένα πλαίσιο για την κατανόηση του τρόπου, με τον οποίο ο ελεύθερος χρόνος επηρεάζει τα παιδιά προσχολικής ηλικίας. Τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούν να καθοδηγήσουν τους γονείς στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων σχετικά με τον τρόπο οργάνωσης των δραστηριοτήτων των παιδιών τους, προκειμένου να ενισχύσουν τη συνολική τους ανάπτυξη.

Τέλος, η μελέτη αποσκοπεί στην εξέταση θεωρητικών προοπτικών μέσα από ψυχολογικά και κοινωνιολογικά πλαίσια και να αναλύσει τον τρόπο με τον οποίο ο ελεύθερος χρόνος μπορεί να βελτιστοποιηθεί για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών.

Δομή εργασίας

Η πρώτη ενότητα παρέχει έναν ορισμό του ελεύθερου χρόνου και εξετάζει τα οφέλη του για την καθημερινή ζωή των παιδιών. Διερευνά πώς οι διάφορες μορφές ελεύθερου χρόνου συμβάλλουν στη γνωστική, κοινωνική, συναισθηματική και σωματική ανάπτυξη.

Η δεύτερη ενότητα επικεντρώνεται στο ρόλο των γονέων στη διαμόρφωση και τη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου. Περιλαμβάνει ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι γονείς επηρεάζουν τις δραστηριότητες των παιδιών τους μέσω της καθοδήγησης, της συμμετοχής και της ενίσχυσης. Εξετάζονται επίσης παράγοντες όπως η κοινωνικοοικονομική κατάσταση, οι πολιτισμικές πεποιθήσεις και η διαθεσιμότητα υποδομών, οι οποίοι παίζουν ρόλο στον καθορισμό των ευκαιριών αναψυχής των παιδιών.

Η τρίτη ενότητα εμβαθύνει στα χαρακτηριστικά των παιδιών προσχολικής ηλικίας και στον τρόπο με τον οποίο τα χαρακτηριστικά αυτά ευθυγραμμίζονται με τις ανάγκες τους για ελεύθερο χρόνο. Η ανάπτυξη κινητικών, γνωστικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, η ανάγκη για παιχνίδι και εξερεύνηση και η ισορροπία μεταξύ ανεξαρτησίας και προσκόλλησης συζητούνται σε σχέση με τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

Η τέταρτη ενότητα εξετάζει τον αυξανόμενο ρόλο των Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο των παιδιών. Επισημαίνονται οι λόγοι πίσω από την αυξανόμενη χρήση των ψηφιακών εργαλείων, καθώς και οι θετικές και αρνητικές επιπτώσεις τους στην ανάπτυξη των παιδιών.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι θεωρητικές προοπτικές σχετικά με τον ελεύθερο χρόνο, με βάση θεωρίες από την ψυχολογία, την κοινωνιολογία και την παιδαγωγική. Βασικές θεωρίες όπως, «Η Ιεραρχία των Αναγκών του Maslow», «Η θεωρία του Παιχνιδιού» των Piaget και Vygotsky και «Η Θεωρία της Κοινωνικής Μάθησης» του Bandura, παρέχουν ένα πλαίσιο για την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο ο ελεύθερος χρόνος επηρεάζει τα παιδιά. Επιπλέον, το κεφάλαιο εξετάζει σχετικά ερευνητικά ευρήματα τόσο από το ελληνικό όσο και από το διεθνές περιβάλλον για να υποστηρίξει τη θεωρητική συζήτηση.

Το έκτο κεφάλαιο περιγράφει τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα, παρουσιάζοντας τον σκοπό και τους στόχους της, τις ερευνητικές υποθέσεις, το δείγμα και το ερευνητικό εργαλείο. Αναλύονται η διαδικασία συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων, καθώς και οι περιορισμοί της μελέτης.

Το έβδομο κεφάλαιο παρουσιάζει τα αποτελέσματα της εμπειρικής έρευνας. Τα δεδομένα αναλύονται με τη χρήση στατιστικών μεθόδων και παρουσιάζονται μέσω πινάκων και διαγραμμάτων.

Το τελευταίο κεφάλαιο συνοψίζει τα ευρήματα της έρευνας και απαντά στις ερευνητικές υποθέσεις, συνδέοντάς τις με τη βιβλιογραφία. Παρουσιάζονται τα βασικά συμπεράσματα και προτείνονται πρακτικές εφαρμογές καθώς και κατευθύνσεις για μελλοντική έρευνα.

Κεφάλαιο 1: Ο Ελεύθερος Χρόνος των Παιδιών

1.1 Ορισμός του ελεύθερου χρόνου και τα οφέλη του στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων

Στη σύγχρονη κοινωνία, τα αυξανόμενα επίπεδα άγχους επηρεάζουν αρνητικά την ποιότητα ζωής. Η συμμετοχή σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου έχει αναγνωριστεί ως ένας αποτελεσματικός τρόπος μείωσης του στρες, ενίσχυσης των θετικών συναισθημάτων και προώθησης της ψυχοκοινωνικής ευεξίας (Iwasaki, 2006).

Η έννοια του ελεύθερου χρόνου δεν ορίζεται με έναν κοινά αποδεκτό τρόπο, καθώς οι ορισμοί ποικίλουν ανάλογα με την κοινωνική, πολιτισμική και θεωρητική σκοπιά της εκάστοτε εποχής (Gökçe, 2021). Αναγνωρίζεται ως τρόπος ζωής που προσφέρει αίσθηση ελευθερίας και ανεξάρτητης επιλογής, καθώς και ως ευκαιρία για προσωπική αυτοπραγμάτωση (Untaru et al., 2014).

Ο Stebbins (2012) παρέχει έναν από τους πιο αποδεκτούς διαχρονικά ορισμούς του ελεύθερου χρόνου, υποστηρίζοντας, ότι συνδέεται με δραστηριότητες που επιδιώκουν την ατομική ικανοποίηση. Αυτός ο ορισμός αναγνωρίζει τη σημασία του ελεύθερου χρόνου για την προσωπική ανάπτυξη και ευημερία.

Ο ελεύθερος χρόνος είναι το χρονικό διάστημα της ημέρας ενός ατόμου το οποίο είναι ελεύθερο από υποχρεωτικές ευθύνες, όπως η εργασία, το σχολείο ή τα οικιακά καθήκοντα, επιτρέποντας την αυτοκατευθυνόμενη ενασχόληση με δραστηριότητες οι οποίες προάγουν τη χαλάρωση, την προσωπική ανάπτυξη και την απόλαυση (Zarotis & Tokarski 2020). Ο χρόνος αυτός είναι ζωτικής σημασίας για την ψυχική, σωματική και συναισθηματική ευεξία, καθώς προάγει την ανακούφιση από το άγχος, ενισχύει τη δημιουργικότητα και παρέχει ευκαιρίες για κοινωνική αλληλεπίδραση. Είναι απαραίτητος για τη διατήρηση μιας ισορροπημένης ζωής, επιτρέποντας στα άτομα να ανακουφιστούν από το άγχος, να αναπτύξουν νέες δεξιότητες και να οικοδομήσουν ουσιαστικές σχέσεις. Παρέχει την ευκαιρία για αυτογνωσία, δημιουργικότητα και συνολική ευημερία (Kleiber et al., 2011).

Ο Dumazedier (2014) διακρίνει τρεις βασικές λειτουργίες του ελεύθερου χρόνου: α) την αναζωογόνηση μέσω της ανάπαυσης, β) την ανακούφιση από την πλήξη μέσω της διασκέδασης και γ) την ενίσχυση της προσωπικής ανάπτυξης μέσω της αυτοβελτίωσης και της δημιουργικότητας.

Από την άλλη, Ο Manuel Cuenca (2003) διακρίνει πέντε βασικές διαστάσεις του ελεύθερου χρόνου: α) την παιγνιώδη διάσταση, που σχετίζεται με το παιχνίδι και τη διασκέδαση, β) την

διάσταση της δημιουργικότητας, που διαμορφώνεται γύρω από την καλλιτεχνική και πολιτιστική εμπειρία, γ) την κοινοτική εορταστική διάσταση, που αναδεικνύει τη σημασία των κοινοτικών εορτών, δ) την διάσταση του οικολογικού περιβάλλοντος, που συνδέεται με τις υπαίθριες δραστηριότητες και τη φύση, και ε) την διάσταση της αλληλεγγύης, που χαρακτηρίζεται από την ανιδιοτελή συνεργασία για βοήθεια προς άλλους.

Η μελέτη του Martín Quintana et al. (2018) αναδεικνύει τη σημασία του κοινού χρόνου αναψυχής της οικογένειας στην πρώιμη παιδική ηλικία και τη σχέση του με τις γονικές ικανότητες, υπογραμμίζοντας τη σημασία του ελεύθερου χρόνου για την ατομική και συλλογική βελτίωση

Για τα μικρά παιδιά, ιδίως τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, ο ελεύθερος χρόνος αποτελεί θεμελιώδη πτυχή της ανάπτυξης. Τους προσφέρει την ευκαιρία να εξερευνήσουν το περιβάλλον τους, να συμμετάσχουν σε δημιουργικές δραστηριότητες και να αναπτύξουν βασικές γνωστικές, κοινωνικές και κινητικές δεξιότητες (Henderson & Bialeschki, 2010). Έρευνες δείχνουν, ότι οι δομημένες και μη δομημένες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου επηρεάζουν θετικά τις ικανότητες επίλυσης προβλημάτων, τη συναισθηματική ρύθμιση και την κοινωνική προσαρμογή. Επίσης, προάγουν έναν υγιέστερο τρόπο ζωής, βελτιώνουν τις ακαδημαϊκές επιδόσεις και ενισχύουν θετικές κοινωνικές συμπεριφορές (Brown et al., 2001, McGovern, 2023).

1.2 Η σημασία του ελεύθερου χρόνου για την ανάπτυξη των παιδιών

Ο ελεύθερος χρόνος είναι απαραίτητος για τη συνολική ανάπτυξη των παιδιών καθώς τους παρέχει ευκαιρίες να εξερευνήσουν, να δημιουργήσουν και να συνδεθούν με άλλους. Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού και των μη δομημένων δραστηριοτήτων, τα παιδιά μπορούν να ενισχύσουν τις γνωστικές τους δεξιότητες χρησιμοποιώντας τη φαντασία τους και επιλύοντας προβλήματα. Επιτρέποντας στα παιδιά την ελευθερία να επιλέξουν πώς θα περάσουν τον ελεύθερο χρόνο τους, τα βοηθάμε να καλλιεργήσουν την ανεξαρτησία, την υπευθυνότητα και μια ισορροπημένη προσέγγιση της ζωής που θα τα ωφελήσει στην ενήλικη ζωή τους. Σημαντική επιρροή κατέχει επίσης στους τομείς της γνωστικής, κοινωνικοσυναισθηματικής και σωματικής ανάπτυξης (Κάγκα, 2021).

1.2.1 Γνωστική ανάπτυξη

Ο ελεύθερος χρόνος διαμορφώνει τη γνωστική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας, παρέχοντας ευκαιρίες για την ενίσχυση της μνήμης, του συλλογισμού και των δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων (Funk & Kemper, 2016). Είναι μια σύνθετη διαδικασία που διαμορφώνεται σημαντικά από την ενασχόληση των παιδιών με διάφορες δραστηριότητες, οι οποίες είναι απαραίτητες όχι μόνο για την απόλαυση αλλά και για τη θεμελίωση κρίσιμων γνωστικών δεξιοτήτων. Τα παιδιά τα οποία συμμετέχουν σε ποικίλες δραστηριότητες στον ελεύθερο τους χρόνο επιδεικνύουν υψηλότερα επίπεδα γνωστικής ευελιξίας, δημιουργικότητας και ακαδημαϊκής ετοιμότητας (Hughes, 2010).

Η ενασχόληση με το φανταστικό παιχνίδι, όπως το να υποδύονται διάφορους χαρακτήρες ή να αναπαριστούν ιστορίες, επιτρέπει στα παιδιά να εξερευνήσουν τη δημιουργικότητά τους και να αναπτύξουν δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων. Αυτό το είδος παιχνιδιού τα ενθαρρύνει να σκέφτονται αφηρημένα και να εξετάζουν πολλαπλά σενάρια, ενισχύοντας τη γνωστική ευελιξία (Elkind, 2007).

Το δομημένο παιχνίδι, όπως τα εκπαιδευτικά παιχνίδια και οι καθοδηγούμενες μαθησιακές δραστηριότητες, μπορεί να ενισχύσει σημαντικά τη λογική σκέψη και τις ικανότητες αλληλουχίας. Δραστηριότητες όπως το χτίσιμο με τουβλάκια ή η συμπλήρωση παζλ απαιτούν από τα παιδιά να σχεδιάζουν, να εκτελούν και να προσαρμόζουν τις στρατηγικές τους, γεγονός που ενισχύει τις γνωστικές τους δεξιότητες. Αυτές οι δραστηριότητες παρέχουν ευκαιρίες για καθοδηγούμενη ανακάλυψη, όπου οι ενήλικες μπορούν να διευκολύνουν τη μάθηση με ερωτήσεις ανοικτού τύπου που προάγουν την κριτική σκέψη (Adesoye & Ajibua, 2015).

Αντίθετα, το μη δομημένο παιχνίδι, όπου τα παιδιά έχουν την ελευθερία να εξερευνήσουν και να δημιουργήσουν χωρίς συγκεκριμένες οδηγίες, ενθαρρύνει την καινοτομία και την προσαρμοστικότητα. Τους επιτρέπει να παίρνουν τις δικές τους αποφάσεις, οδηγώντας σε αυξημένη αυτοπεποίθηση και ανεξαρτησία. Αυτός ο τύπος παιχνιδιού υποστηρίζει την ανάπτυξη δεξιοτήτων εκτελεστικής λειτουργίας, όπως ο έλεγχος των παρορμήσεων και η μνήμη εργασίας, καθώς τα παιδιά πλοηγούνται στα δικά τους σενάρια παιχνιδιού (Brown et al., 2001, Ginsburg, 2007).

Η κοινωνική αλληλεπίδραση κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού είναι ένα άλλο σημαντικό στοιχείο της γνωστικής ανάπτυξης. Το συνεργατικό παιχνίδι, όπου τα παιδιά συνεργάζονται για την επίτευξη ενός κοινού στόχου, προάγει τις δεξιότητες επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης. Αυτές οι αλληλεπιδράσεις βοηθούν τα παιδιά να μάθουν να διατυπώνουν

τις σκέψεις τους και να κατανοούν τις προοπτικές των άλλων, οι οποίες είναι βασικές για την ανάπτυξη της ενσυναίσθησης και της κοινωνικής νόησης. Μέσω των παιχνιδιών ρόλων, τα παιδιά εξασκούνται στο να παίρνουν σειρά, να μοιράζονται και να επιλύουν συγκρούσεις (Whitebread et al., 2017).

Επιπλέον, η αφήγηση παραμυθιών είναι μια άλλη σημαντική δραστηριότητα, καθώς η ακρόαση και η ενασχόληση με ιστορίες ενισχύει το λεξιλόγιο και τις δεξιότητες κατανόησης, ενώ παράλληλα διεγείρει τη φαντασία και τη δημιουργικότητα. Τα παιδιά που εκτίθενται σε ποικίλες αφηγήσεις έχουν περισσότερες πιθανότητες να αναπτύξουν ισχυρές γλωσσικές δεξιότητες και αγάπη για την ανάγνωση, η οποία είναι θεμελιώδης για τη μετέπειτα ακαδημαϊκή επιτυχία. Η αφήγηση παραμυθιών ενθαρρύνει επίσης τα παιδιά να κάνουν συνδέσεις μεταξύ των εμπειριών τους και των αφηγήσεων που συναντούν, εμβαθύνοντας στην κατανόηση του κόσμου γύρω τους (Prados & Muñoz, 2019, Mulé et al., 2022).

1.2.2 Κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη

Οι δραστηριότητες αναψυχής διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην προώθηση των κοινωνικο-συναισθηματικών δεξιοτήτων των παιδιών προσχολικής ηλικίας, καθώς τους επιτρέπουν να αλληλεπιδρούν με τους άλλους, να ρυθμίζουν τα συναισθήματά τους και να αναπτύσσουν την αίσθηση της ενσυναίσθησης (Coyl-Shepherd & Hanlon, 2013). Η ενασχόληση με το ομαδικό παιχνίδι και τα συνεργατικά παιχνίδια βοηθά τα παιδιά να μάθουν τους κοινωνικούς κανόνες, να αναπτύξουν φιλίες και να εξασκηθούν στην επίλυση συγκρούσεων (Adesoye & Ajibua, 2015).

Ο ελεύθερος χρόνος επιδρά σημαντικά και στην ανάπτυξη κοινωνικοσυναισθηματικών δεξιοτήτων από τα παιδιά προσχολικής ηλικίας. Η ενασχόληση με το παιχνίδι τους επιτρέπει να εξασκούνται σε βασικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις σε ένα περιβάλλον χαμηλών απαιτήσεων. Για παράδειγμα, οι δραστηριότητες παιχνιδιού ρόλων, όπως το να προσποιούνται, ότι είναι γιατρός ή δάσκαλος, τους δίνει τη δυνατότητα να πειραματιστούν με διαφορετικές προοπτικές και κοινωνικούς ρόλους. Αυτό όχι μόνο προάγει τη δημιουργικότητα, αλλά ενθαρρύνει επίσης τα παιδιά να κατανοούν και να εκφράζουν τα δικά τους συναισθήματα και τα συναισθήματα των άλλων (Zarotis & Tokarski, 2020).

Μέσα από τις δραστηριότητες στον ελεύθερο τους χρόνο, τα παιδιά μαθαίνουν να συνάπτουν φιλίες, να χειρίζονται τις διαφωνίες και να συνεργάζονται με τους συνομηλίκους τους. Συμμετέχοντας σε ομαδικά παιχνίδια ή συνεργατικά έργα, αποκτούν εμπειρία στο μοίρασμα,

τη λήψη σειράς και τη δυναμική της ομάδας. Αυτή η κοινωνική μάθηση βοηθά στην οικοδόμηση της αίσθησης του ανήκειν και την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων που μπορούν να παρέχουν συναισθηματική υποστήριξη (Lager, 2016).

Ακόμη, οι δραστηριότητες, οι οποίες προάγουν την ενσυναίσθηση, όπως η αφήγηση ιστοριών ή τα συνεργατικά παιχνίδια, είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικές στο να βοηθήσουν τα παιδιά να αναγνωρίζουν και να ανταποκρίνονται στα συναισθήματα των άλλων. Όταν τα παιδιά ασχολούνται με ιστορίες που παρουσιάζουν χαρακτήρες που βιώνουν διάφορα συναισθήματα, μπορούν να συζητήσουν για αυτά τα συναισθήματα και να μάθουν να εκφράζουν τις δικές τους συναισθηματικές αντιδράσεις (Veiga et al., 2016). Η διαδραστική αφήγηση ιστοριών καλλιεργεί τη συναισθηματική νοημοσύνη συνεπώς, επιτρέποντας στα παιδιά να εκφράζουν τα συναισθήματά τους, να κατανοούν διαφορετικές οπτικές γωνίες και να αναπτύσσουν μηχανισμούς αντιμετώπισης για τη διαχείριση των συναισθημάτων. Παιδιά που ασχολούνται με το κοινωνικό παιχνίδι έχουν περισσότερες πιθανότητες να παρουσιάσουν συναισθηματική ανθεκτικότητα και αποτελεσματικές επικοινωνιακές δεξιότητες αργότερα στη ζωή τους (Ginsburg, 2007).

Ο ελεύθερος χρόνος παρέχει επίσης στα παιδιά ευκαιρίες να εξασκηθούν στη συναισθηματική ρύθμιση. Η ενασχόληση με το σωματικά ενεργό παιχνίδι μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να απελευθερώσουν τη συσσωρευμένη ενέργεια και να διαχειριστούν το άγχος. Δραστηριότητες όπως ο χορός ή τα ομαδικά αθλήματα απαιτούν από εκείνα να ελέγχουν τα συναισθήματά τους και να συνεργάζονται με άλλους, ενισχύοντας την αυτορρύθμιση (Veiga et al., 2016).

1.2.3 Σωματική ανάπτυξη

Οι δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου ενισχύουν τη σωματική ανάπτυξη των παιδιών. Η ενασχόληση με το ενεργό παιχνίδι δεν προάγει μόνο τη σωματική υγεία αλλά ενισχύει και τη συνολική ευημερία. Δραστηριότητες όπως το τρέξιμο, η αναρρίχηση και τα άλματα βοηθούν στην ανάπτυξη αδρών κινητικών δεξιοτήτων, οι οποίες είναι βασικές για εργασίες όπως η οδήγηση ποδηλάτου, η κολύμβηση ή η συμμετοχή σε αθλήματα καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν (Dunton et al., 2011).

Η επικράτηση του καθιστικού τρόπου ζωής μεταξύ των παιδιών έχει εγείρει ανησυχίες σχετικά με την παιδική παχυσαρκία. Ο ελεύθερος χρόνος που προωθεί τη σωματική δραστηριότητα μπορεί να αντισταθμίσει αυτές τις τάσεις, ενθαρρύνοντας τα παιδιά να είναι ενεργά και όχι παθητικά. Η τακτική σωματική δραστηριότητα συνδέεται με υγιέστερο

σωματικό βάρος, μείωση του κινδύνου παιδικής παχυσαρκίας, βελτιωμένη καρδιαγγειακή υγεία και καλύτερη ανάπτυξη των μυών και των οστών (Quarmby & Dagkas, 2010).

1.3 Τύποι δραστηριοτήτων αναψυχής

1.3.1 Παιχνίδι

Το παιχνίδι συνδέεται με τη γνωστική, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Χρησιμεύει ως θεμέλιο για τη μάθηση, τη δημιουργικότητα και την κοινωνικοποίηση, βοηθώντας τα παιδιά να αναπτύξουν βασικές δεξιότητες ζωής. Το παιχνίδι μπορεί να κατηγοριοποιηθεί σε ατομικό και ομαδικό παιχνίδι, με περαιτέρω διακρίσεις μεταξύ δομημένων και μη δομημένων δραστηριοτήτων. Κάθε είδος παιχνιδιού παρέχει μοναδικά οφέλη, συμβάλλοντας στη συνολική ανάπτυξη και ευημερία του παιδιού (Lillard, 2015).

Ως ατομικό παιχνίδι λογίζεται εκείνο κατά το οποίο ένα παιδί ασχολείται μόνο του με δραστηριότητες, όπως το να χτίζει με τουβλάκια, να ζωγραφίζει ή να λύνει παζλ. Αυτό το είδος παιχνιδιού είναι απαραίτητο για την προώθηση της ανεξαρτησίας, των δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων και της δημιουργικότητας. Μέσα από αυτό, τα παιδιά μαθαίνουν πώς να διασκεδάζουν τον εαυτό τους, να εξερευνούν τα ενδιαφέροντά τους και να αναπτύσσουν δεξιότητες αυτορρύθμισης. Όταν ένα παιδί πειραματίζεται με διαφορετικούς τρόπους όπως να στοιβάζει τουβλάκια, μαθαίνει για την ισορροπία, τις χωρικές σχέσεις και την επιμονή. Επιπλέον, το ανεξάρτητο παιχνίδι επιτρέπει στα παιδιά να επεξεργάζονται τα συναισθήματα και τις εμπειρίες τους με το δικό τους ρυθμό, υποστηρίζοντας τη συναισθηματική τους ανάπτυξη (Caldwell & Witt, 2011).

Το ομαδικό παιχνίδι, είτε είναι δομημένο είτε όχι, βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας, ομαδικής εργασίας και την ικανότητα να ακολουθούν τους κοινωνικούς κανόνες. Η ενασχόληση με συνομηλίκους σε μια κοινή δραστηριότητα τους διδάσκει πώς να αναπτύσσουν κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, να διαπραγματεύονται ρόλους και να συνεργάζονται με τους άλλους (Frønes, 2009).

Αναλυτικότερα, το δομημένο ομαδικό παιχνίδι περιλαμβάνει δραστηριότητες, οι οποίες ακολουθούν καθορισμένους κανόνες και κατευθυντήριες γραμμές, όπως επιτραπέζια παιχνίδια, ομαδικά αθλήματα ή δραστηριότητες στην τάξη υπό την καθοδήγηση του δασκάλου (Vandell et al., 2015). Αυτές οι εμπειρίες βοηθούν τα παιδιά να αναπτύξουν υπομονή, πειθαρχία και κατανόηση του δίκαιου παιχνιδιού. Η συμμετοχή τους βελτιώνει επίσης τις

δεξιότητες ακρόασης και την ικανότητα να ακολουθούν οδηγίες, προετοιμάζοντας τα παιδιά για πιο τυπικά μαθησιακά περιβάλλοντα (Hiller, 2019).

Από την άλλη πλευρά, το μη δομημένο ομαδικό παιχνίδι, όπως το ελεύθερο παιχνίδι στην παιδική χαρά ή το ευφάνταστο παιχνίδι ρόλων με συνομηλίκους, επιτρέπει στα παιδιά να είναι αυθόρμητα, δημιουργικά και εκφραστικά. Σε αντίθεση με το δομημένο παιχνίδι, οι μη δομημένες δραστηριότητες καθοδηγούνται από τα ίδια τα παιδιά, δίνοντάς τους την ελευθερία να θέσουν τους δικούς τους κανόνες και να εξερευνήσουν διαφορετικούς ρόλους και σενάρια. Αυτός ο τύπος παιχνιδιού ενθαρρύνει την επίλυση προβλημάτων, την προσαρμοστικότητα και τις ηγετικές δεξιότητες (Brown et al., 2001, Aras, 2016).

Τόσο το δομημένο όσο και το αδόμητο παιχνίδι είναι απαραίτητα για την ολιστική ανάπτυξη ενός παιδιού. Το δομημένο παιχνίδι ενσταλάζει την πειθαρχία, την τήρηση κανόνων και τη στρατηγική σκέψη, ενώ το αδόμητο παιχνίδι προάγει τη δημιουργικότητα, τη συναισθηματική έκφραση και την κοινωνική εξερεύνηση (Mohan et al., 2022). Το παιχνίδι υποστηρίζει επίσης, τη σωματική ανάπτυξη βελτιώνοντας τις κινητικές δεξιότητες και τον συντονισμό, ιδίως σε δραστηριότητες, οι οποίες περιλαμβάνουν κίνηση, όπως το τρέξιμο, η αναρρίχηση ή ο χορός (Kurnia et al., 2024).

Επιπλέον, το παιχνίδι συνδέεται με τη γνωστική πρόοδο, συμπεριλαμβανομένης της γλωσσικής ανάπτυξης, της διατήρησης της μνήμης και των ικανοτήτων επίλυσης προβλημάτων. Τα παιδιά που συμμετέχουν σε συχνό, υψηλής ποιότητας παιχνίδι παρουσιάζουν καλύτερη συναισθηματική ρύθμιση, υψηλότερα επίπεδα ενσυναίσθησης και αυξημένη αυτοπεποίθηση στις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις (Holloway & Pimlott-Wilson, 2018).

1.3.2 Καλλιτεχνικές δραστηριότητες

Η ενασχόληση με καλλιτεχνικές δραστηριότητες παρέχει επίσης, στα παιδιά προσχολικής ηλικίας μια δημιουργική διέξοδο για αυτοέκφραση, ενώ παράλληλα υποστηρίζει τη γνωστική, κοινωνική και συναισθηματική τους ανάπτυξη. Μέσω της τέχνης, της μουσικής και του χορού, τα παιδιά εξερευνούν τα συναισθήματα, αναπτύσσουν λεπτές και αδρές κινητικές δεξιότητες και ενισχύουν τις ικανότητές τους στην επίλυση προβλημάτων. Οι δραστηριότητες αυτές καλλιεργούν επίσης, τη φαντασία, ενισχύουν την αυτοπεποίθηση και συμβάλλουν στη συνολική ευημερία. Η έκθεση τους σε τέτοιου είδους δραστηριότητες από μικρή ηλικία

προάγει τη δημιουργικότητα, την πολιτιστική εκτίμηση και τη δια βίου αγάπη για τις τέχνες (Mastrothanas & Kladaki, 2020).

Η ζωγραφική και το σχέδιο ενθαρρύνουν τα παιδιά να εκφράσουν τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις εμπειρίες τους οπτικά. Οι δραστηριότητες αυτές ενισχύουν τις λεπτές κινητικές δεξιότητες, καθώς τα παιδιά βελτιώνουν την ικανότητά τους να κρατούν και να ελέγχουν υλικά όπως τα πινέλα, τις ξυλομπογιές και τους μαρκαδόρους, βελτιώνοντας το συντονισμό χεριού-ματιού και την επιδεξιότητα των δακτύλων τους (Eisner, 2003). Η διαδικασία λήψης καλλιτεχνικών επιλογών, όπως η επιλογή χρωμάτων, ο πειραματισμός με σχήματα και η δημιουργία μοτίβων, ενισχύει τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και τη χωρική σκέψη.

Επιπλέον, η ζωγραφική και το σχέδιο βοηθούν στην ανάπτυξη του οπτικού γραμματισμού, επιτρέποντας στα παιδιά να ερμηνεύουν και να επικοινωνούν ιδέες μέσω εικόνων. Για παράδειγμα, όταν ένα παιδί ζωγραφίζει ένα οικογενειακό πορτραίτο, εμπλέκεται στην αφήγηση ιστοριών, στην αλληλουχία και στη συμβολική σκέψη, οι οποίες αποτελούν θεμελιώδεις δεξιότητες για τη μετέπειτα ανάπτυξη του γραμματισμού (Williams, 2007). Η καλλιτεχνική έκφραση, μέσω της ζωγραφικής, παρέχει επίσης συναισθηματικά οφέλη, προσφέροντας έναν υγιή τρόπο επεξεργασίας και επικοινωνίας των συναισθημάτων, μειώνοντας το άγχος και ενισχύοντας τη συναισθηματική ανθεκτικότητα (Falk, 2004).

Ακόμη, η μουσική αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο για τη γνωστική και αισθητηριακή ανάπτυξη των μικρών παιδιών. Η ενασχόληση με μουσικές δραστηριότητες, όπως το τραγούδι, το χειροκρότημα, το παίξιμο απλών οργάνων και η ακρόαση ρυθμών, ενισχύει την ακουστική επεξεργασία, την αναγνώριση του ρυθμού και τη διατήρηση της μνήμης. Η έκθεση στη μουσική σε νεαρή ηλικία ενισχύει την ικανότητα του εγκεφάλου να αναγνωρίζει μοτίβα, βοηθώντας στη γλωσσική ανάπτυξη και στις πρώτες δεξιότητες γραμματισμού (Králoná & Lanákoná, 2016).

Το τραγούδι βοηθά τα παιδιά να βελτιώσουν την προφορά τους, να διευρύνουν το λεξιλόγιό τους και να αναπτύξουν φωνημική επίγνωση, η οποία βοηθά στην ανάγνωση και τη γραφή. Το παίξιμο οργάνων, όπως ντέφια, ξυλόφωνα ή τύμπανα, βελτιώνει τις κινητικές δεξιότητες, τον συντονισμό και τον συγχρονισμό (Scripp, 2002). Διδάσκει επίσης, τις σχέσεις αιτίου-αποτελέσματος, καθώς τα παιδιά μαθαίνουν, ότι το χτύπημα ενός αντικειμένου παράγει ήχο. Η ακρόαση μουσικής ενθαρρύνει τη συναισθηματική σύνδεση, επιτρέποντας στα παιδιά να βιώσουν διαφορετικές διαθέσεις και πολιτισμικές επιρροές μέσω του ήχου. Επιπλέον, η

συμμετοχή σε ομαδικές μουσικές δραστηριότητες προάγει την κοινωνική ανάπτυξη, καθώς τα παιδιά μαθαίνουν να εναλλάσσονται, να ακούνε τους άλλους και να συνεργάζονται για τη δημιουργία αρμονικών ήχων (Ehrlin & Gustavsson, 2015).

Ο χορός είναι μια δυναμική καλλιτεχνική δραστηριότητα, η οποία υποστηρίζει αναπτυξιακά τα παιδιά. Η ενασχόληση με χορευτικές δραστηριότητες βελτιώνει το συντονισμό, την ισορροπία και τη χωρική αντίληψη, βοηθώντας τα να αναπτύξουν καλύτερο έλεγχο του σώματός τους. Ο χορός προάγει επίσης, τη φυσική κατάσταση, ενισχύοντας την καρδιαγγειακή υγεία, τη μυϊκή δύναμη και την ευλυγισία (Faber, 2017).

Πέρα από τα σωματικά οφέλη όμως, ο χορός ενθαρρύνει την αυτοέκφραση και τη συναισθηματική ρύθμιση. Όταν τα παιδιά κινούνται με μουσική, εξερευνούν διαφορετικά συναισθήματα και μαθαίνουν πώς να διοχετεύουν την ενέργεια τους εποικοδομητικά. Είναι ιδιαίτερα επίσης, ωφέλιμος για τα παιδιά που δυσκολεύονται με τη λεκτική επικοινωνία, παρέχοντας ένα εναλλακτικό μέσο έκφρασης. Η δημιουργική κίνηση, όπως ο ελεύθερος χορός ή η μίμηση ζώων, καλλιεργεί τη φαντασία. Ο δομημένος χορός, όπως οι απλές χορογραφίες ή οι πολιτιστικοί χοροί, εισάγει τα παιδιά σε μοτίβα, ακολουθίες και ρυθμούς, ενισχύοντας τις δεξιότητες μαθηματικής και χωρικής σκέψης. Οι ομαδικές δραστηριότητες χορού προάγουν την ομαδικότητα, τη συνεργασία και τον κοινωνικό δεσμό, βοηθώντας τα παιδιά να αναπτύξουν αυτοπεποίθηση στην αλληλεπίδραση με συνομηλίκους (Lake, 2013).

Η καλλιτεχνική έκφραση βοηθά επίσης, τα παιδιά να ρυθμίσουν τα συναισθήματά τους, να ενισχύσουν τη μνήμη και τις δεξιότητες κριτικής σκέψης, να αποκτήσουν ανθεκτικότητα και να αναπτύξουν μια θετική αυτογνωσία. Τα παιδιά που ασχολούνται με τις τέχνες φαίνεται να επιδεικνύουν υψηλότερα επίπεδα ενσυναίσθησης και αυτοπεποίθησης σύμφωνα με έρευνες. Η έκθεση σε διαφορετικά καλλιτεχνικά στυλ, μουσικά είδη και χορευτικές παραδόσεις προάγει την κατανόηση και την εκτίμηση διαφορετικών πολιτισμών. Η εκμάθηση των παγκόσμιων καλλιτεχνικών παραδόσεων διευρύνει την κοσμοθεωρία ενός παιδιού και προωθεί την ενσωμάτωση (Rusu, 2017).

Με την ενσωμάτωση της ζωγραφικής, της μουσικής και του χορού στις εμπειρίες της πρώιμης παιδικής ηλικίας, οι γονείς μπορούν να παρέχουν στα παιδιά μια πλούσια βάση για δια βίου μάθηση, δημιουργικότητα και συναισθηματική ευημερία. Οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες όχι μόνο κάνουν τον ελεύθερο χρόνο ευχάριστο, αλλά και καλλιεργούν βασικές δεξιότητες οι οποίες ωφελούν τα παιδιά σε πολλούς τομείς της ανάπτυξης τους (Ginsburg, 2007).

1.3.3 Εξωτερικές δραστηριότητες

Η ενασχόληση με το υπαίθριο παιχνίδι δεν υποστηρίζει μόνο τη φυσική κατάσταση, αλλά ενισχύει επίσης τη δημιουργικότητα και τη συναισθηματική ανθεκτικότητα των παιδιών. Είτε παίζουν σε παιδικές χαρές, είτε εξερευνούν τη φύση, είτε συμμετέχουν σε υπαίθρια παιχνίδια, τα παιδιά επωφελούνται από ένα πλούσιο αισθητηριακό περιβάλλον, το οποίο διεγείρει τη μάθηση και την ευεξία τους. Η αφιέρωση χρόνου σε εξωτερικούς χώρους παρέχει πολυάριθμα αναπτυξιακά πλεονεκτήματα στα παιδιά. Στο επίπεδο σωματικής ανάπτυξης, το παιχνίδι σε εξωτερικούς χώρους βελτιώνει τις ακαθάριστες κινητικές δεξιότητες, την ισορροπία, τον συντονισμό και τη μυϊκή δύναμη. Δραστηριότητες όπως το τρέξιμο, τα άλματα και η αναρρίχηση ενισχύουν τα οστά και τους μυς, υποστηρίζοντας τη συνολική τους υγεία (Zong et al., 2024).

Η έκθεση σε ποικίλα φυσικά ερεθίσματα ενισχύει τη χωρική αντίληψη. Τα υπαίθρια περιβάλλοντα παρέχουν συνεχώς μεταβαλλόμενες προκλήσεις που ενθαρρύνουν την προσαρμοστική σκέψη και τον πειραματισμό και γενικότερα τη γνωστική ανάπτυξη των παιδιών. Ακόμη, μειώνουν το άγχος, αυξάνουν τη διάρκεια της προσοχής και βελτιώνουν τη διάθεση κάνοντας τα λιγότερο αγχώδη και πιο ανθεκτικά (Kellert, 2002).

Οι παιδικές χαρές επίσης, προσφέρουν ένα δομημένο αλλά και ευέλικτο περιβάλλον, όπου τα παιδιά μπορούν να ασχοληθούν με ποικίλες σωματικές δραστηριότητες οι οποίες προάγουν την υγιή ανάπτυξη. Οι δραστηριότητες στις παιδικές χαρές, όπως το σκαρφάλωμα σε σκάλες, η κούνια ή η ισορροπία σε δοκάρια, βοηθούν τα παιδιά να αναπτυχθούν. Συγκεκριμένα, σε ό,τι αφορά τη δύναμη και τον συντονισμό, οι κούνιες και οι τσουλήθρες ενισχύουν τη δύναμη του άνω μέρους του σώματος, την ισορροπία και την ευκινησία. Οι κατασκευές αναρρίχησης και οι διαδρομές με εμπόδια ενθαρρύνουν τα παιδιά να αξιολογούν τις προκλήσεις και να οικοδομούν εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους (Frost et al., 2004).

Οι παιδικές χαρές παρέχουν επιπλέον ευκαιρίες στα παιδιά να εξασκηθούν στο μοίρασμα, τη σειρά και το συνεργατικό παιχνίδι, βοηθώντας τα να αναπτύξουν διαπροσωπικές δεξιότητες. Το εποπτευόμενο παιχνίδι σε αυτές επιτρέπει επίσης στους φροντιστές να ενθαρρύνουν τη θετική ανάληψη κινδύνων, η οποία είναι απαραίτητη για την οικοδόμηση της αυτοπεποίθησης και των ικανοτήτων επίλυσης προβλημάτων (Zimbovsky, 2013).

Επιπροσθέτως, η ενασχόληση με το φυσικό περιβάλλον, όπως τα δάση, οι παραλίες και τα πάρκα, προάγει μια βαθύτερη σύνδεση με τον κόσμο και ενισχύει τις αισθητηριακές εμπειρίες. Το μη δομημένο παιχνίδι στη φύση με φυσικά υλικά όπως βέργες, πέτρες, φύλλα και νερό,

ενθαρρύνει τη φανταστική αφήγηση ιστοριών, τις κατασκευές, τη δημιουργικότητα και την καλλιτεχνική έκφραση (Charles et al., 2008).

Η έκθεση σε ποικίλα οικοσυστήματα καλλιεργεί την περιέργεια για την άγρια ζωή, τα φυτά και τις καιρικές συνθήκες, δημιουργώντας έτσι μια πρώιμη εκτίμηση για τη διατήρηση της φύσης. Ακόμη, η διέγερση των αισθήσεων πραγματοποιείται μέσα από την πολυαισθητηριακή εμπλοκή που παρέχει η φύση, βοηθώντας τα παιδιά να αναπτύξουν έντονη επίγνωση των υφών, των ήχων, των οσμών και των χρωμάτων του περιβάλλοντός τους (Kruger et al., 2010).

Το μη δομημένο υπαίθριο παιχνίδι, όπως το σκαρφάλωμα σε δέντρα, το σκάψιμο σε αμμόλακκους ή το χτίσιμο οχυρών, επιτρέπει στα παιδιά να εξερευνήσουν τα ενδιαφέροντα, τα ένστικτα και την ανεξαρτησία τους. Σε αντίθεση με τις δομημένες δραστηριότητες, οι οποίες έχουν καθορισμένους κανόνες και στόχους, το ελεύθερο υπαίθριο παιχνίδι προωθεί την ανάληψη κινδύνων και τη λήψη αποφάσεων. Η ενασχόληση με περιπετειώδεις δραστηριότητες, όπως το άλμα από βράχους ή η ισορροπία σε κορμούς, βοηθά τα παιδιά να αξιολογούν και να διαχειρίζονται τους κινδύνους. Ενισχύει την ανθεκτικότητα και την προσαρμοστικότητα. Η αντιμετώπιση απροσδόκητων προκλήσεων στη φύση, όπως ολισθηρές επιφάνειες ή πεσμένα κλαδιά, διδάσκει στα παιδιά πώς να προσαρμόζονται και να επιμένουν στην επίλυση προβλημάτων. Ενθαρρύνει τη σωματική δραστηριότητα. Σε αντίθεση με τον ελεύθερο χρόνο που βασίζεται στην οθόνη, το παιχνίδι στην ύπαιθρο κρατά τα παιδιά ενεργά και απασχολημένα, μειώνοντας τον κίνδυνο καθιστικής ζωής και παιδικής παχυσαρκίας. (Morrison, 2022)

Τα μακροπρόθεσμα οφέλη των παραπάνω δραστηριοτήτων σχετίζονται με ποικίλους παράγοντες. Αρχικά, αφορούν τη βελτίωση της προσοχής και της συγκέντρωσης. Ο χρόνος που περνούν στη φύση τα παιδιά μειώνει τα συμπτώματα της ΔΕΠΥ, αυξάνει την εστίαση και βελτιώνει τις ακαδημαϊκές επιδόσεις (Morrison, 2022). Το φυσικό περιβάλλον έχει ηρεμιστική επίδραση, μειώνοντας τα επίπεδα κορτιζόλης και κατά συνέπεια το στρες και το άγχος και βελτιώνοντας την ψυχική ευεξία. Η πρώιμη έκθεση στο υπαίθριο παιχνίδι καλλιεργεί την αγάπη για τη σωματική δραστηριότητα, ενθαρρύνοντας έναν υγιή, δραστήριο τρόπο ζωής μέχρι την ενηλικίωση (Kellert, 2002, Zong et al., 2024).

1.3.4 Ψηφιακές δραστηριότητες (Computer Games, Video)

Με την αυξανόμενη εμφάνιση της τεχνολογίας στην καθημερινή ζωή, οι ψηφιακές δραστηριότητες έχουν γίνει μια διαδεδομένη μορφή αναψυχής για τα παιδιά. Από

εκπαιδευτικές εφαρμογές και διαδραστικές αφηγήσεις μέχρι εκπαιδευτικά βίντεο και παιχνίδια στον υπολογιστή, τα ψηφιακά μέσα προσφέρουν ελκυστικές και καθηλωτικές εμπειρίες οι οποίες μπορούν να υποστηρίξουν τη γνωστική, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη (Lupu et al., 2013). Ωστόσο, ο αντίκτυπος των ψηφιακών δραστηριοτήτων εξαρτάται από την ποιότητα του περιεχομένου, τη διάρκεια του χρόνου που περνούν τα παιδιά στην οθόνη και τη γονική συμμετοχή. Ενώ οι προσεκτικά επιμελημένες ψηφιακές εμπειρίες μπορούν να ενισχύσουν τη μάθηση και τη δημιουργικότητα, η υπερβολική ή ανεξέλεγκτη χρήση μπορεί να συμβάλει στη μείωση της σωματικής δραστηριότητας, στις δυσκολίες προσοχής και στην κοινωνική απόσυρση (Sălceanu, 2014).

Η ψηφιακή τεχνολογία, όταν χρησιμοποιείται κατάλληλα, μπορεί να προσφέρει διάφορα αναπτυξιακά οφέλη για τα παιδιά. Μπορεί ωστόσο, να έχει και αρνητικές επιπτώσεις ανάλογα με τη χρήση της, πτυχές οι οποίες θα αναλυθούν παρακάτω. Για να διασφαλιστεί ότι η τεχνολογία υποστηρίζει και όχι εμποδίζει την ανάπτυξη του παιδιού, οι ειδικοί συνιστούν τη γονική συμμετοχή, την επίβλεψη του περιεχομένου και τον καθορισμό υγιών ορίων χρόνου χρήσης της οθόνης (Shin & Gweon, 2020). Η Αμερικανική Ακαδημία Παιδιατρικής (AAP) συνιστά τα παιδιά προσχολικής ηλικίας να μην έχουν περισσότερο από μία ώρα χρήσης της οθόνης την ημέρα και να αποφεύγονται οι οθόνες για παιδιά κάτω των 18 μηνών (εκτός από τις βιντεοκλήσεις).

Η εξισορρόπηση του χρόνου οθόνης με άλλες δραστηριότητες, όπως η ενθάρρυνση του σωματικού παιχνιδιού, της εξερεύνησης στην ύπαιθρο, των πρακτικών δραστηριοτήτων και των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων εξασφαλίζει μια ολοκληρωμένη αναπτυξιακή εμπειρία. Παράλληλα η καθιέρωση ωρών χωρίς οθόνη, όπως κατά τη διάρκεια των γευμάτων, των οικογενειακών αλληλεπιδράσεων και πριν από τον ύπνο, συμβάλλει στην προώθηση πιο υγιεινών συνηθειών (Mullan, 2018).

Κεφάλαιο 2: Ο Ρόλος των Γονέων στη Διαμόρφωση και Διαχείριση του Ελεύθερου Χρόνου

2.1 Η επίδραση των γονέων στις επιλογές ελεύθερου χρόνου

Οι γονείς διαμορφώνουν τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών τους, επηρεάζοντας την επιλογή, τη δομή και τη φύση των δραστηριοτήτων με τις οποίες ασχολούνται. Η συμμετοχή τους μπορεί είτε να ενθαρρύνει μια ποικιλία εμπειριών ελεύθερου χρόνου είτε να περιορίσει τις ευκαιρίες λόγω διαφόρων ανησυχιών, όπως η ασφάλεια, η εκπαιδευτική αξία ή οι πολιτισμικές προσδοκίες. Οι έρευνες δείχνουν, ότι τα παιδιά των οποίων οι γονείς καθοδηγούν ενεργά τις δραστηριότητες τους τείνουν να αναπτύσσουν καλύτερες γνωστικές, κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες σε σύγκριση με εκείνα με μικρή γονεϊκή συμμετοχή (Van der Eecken et al., 2019).

Η γονική καθοδήγηση στον ελεύθερο χρόνο εκδηλώνεται συχνά με δύο πρωταρχικούς τρόπους: ενθάρρυνση και περιορισμός. Ορισμένοι γονείς εκθέτουν ενεργά τα παιδιά τους σε δομημένες δραστηριότητες, όπως ο αθλητισμός, η μουσική ή τα εκπαιδευτικά παιχνίδια για να προωθήσουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την κοινωνικοποίηση (Vukić, 2019). Άλλοι μπορεί να περιορίζουν δραστηριότητες που θεωρούν μη παραγωγικές ή επιβλαβείς, όπως ο υπερβολικός χρόνος στην οθόνη ή το μη δομημένο παιχνίδι στην ύπαιθρο (Ginsburg, 2007). Ενώ οι περιορισμοί αυτοί συχνά βασίζονται σε ανησυχίες για την ευημερία των παιδιών, μερικές φορές μπορούν να περιορίσουν τη δημιουργικότητα και την ανεξαρτησία, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για μια ισορροπημένη προσέγγιση (Ciboci et al., 2014).

2.2 Στάσεις και πρακτικές των γονέων

Η συμμετοχή των γονέων στις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου των παιδιών προάγει ισχυρότερες σχέσεις γονέων-παιδιών και ενισχύει τη συναισθηματική τους ευημερία (Chen et al., 2024). Η ενασχόληση με κοινές δραστηριότητες, όπως το να παίζουν επιτραπέζια παιχνίδια, να διαβάζουν ή να αθλούνται σε εξωτερικούς χώρους, παρέχει ευκαιρίες για δεσμούς και κοινές εμπειρίες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα παιδιά να αναπτύσσουν υψηλότερα επίπεδα αυτοεκτίμησης και κοινωνικής επάρκειας (Ginsburg, 2007).

Επιπλέον, η συμμετοχή των γονέων στον ελεύθερο χρόνο καταδεικνύει την αξία των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων και ενθαρρύνει τα παιδιά να διατηρήσουν έναν ενεργό τρόπο ζωής. Η από κοινού συμμετοχή σε χόμπι όπως οι τέχνες, οι χειροτεχνίες ή η μουσική εισάγει

τα παιδιά στη δημιουργικότητα και την αυτοέκφραση, διαμορφώνοντας τα ενδιαφέροντα και την προσωπική τους ανάπτυξη (Arazuri et al., 2018).

Ακόμη, οι γονείς φροντίζουν να εξισορροπούν τον ελεύθερο χρόνο με υποχρεώσεις όπως οι σχολικές εργασίες και τα καθήκοντα του νοικοκυριού. Οι προγραμματισμένες δραστηριότητες, όπως η εγγραφή των παιδιών σε εξωσχολικά προγράμματα ή ο καθορισμός χρόνου για οικογενειακές εκδρομές, διασφαλίζουν ότι ο ελεύθερος χρόνος είναι τόσο ουσιαστικός όσο και αναπτυξιακά ωφέλιμος. Η οργάνωση βοηθά τα παιδιά να καθιερώσουν ρουτίνες, να αναπτύξουν δεξιότητες διαχείρισης του χρόνου και να μάθουν τη σημασία της εξισορρόπησης της εργασίας και του παιχνιδιού (Lupu et al., 2014). Ωστόσο, η υπερβολική δόμηση του ελεύθερου χρόνου μπορεί να έχει μειονεκτήματα, περιορίζοντας την ικανότητα του παιδιού να συμμετέχει σε αυθόρμητο παιχνίδι και στην αυτοκατευθυνόμενη εξερεύνηση. Συνεπώς, τα παιδιά ωφελούνται περισσότερο από έναν συνδυασμό δομημένων δραστηριοτήτων και αδόμητου παιχνιδιού, καθώς και τα δύο συμβάλλουν στην ανάπτυξη τους όταν οι γονείς παρέχουν ευκαιρίες για ανεξάρτητη λήψη αποφάσεων (Pospisilova et al., 2017).

Σημαντική και η γονική ενθάρρυνση και η χρήση θετικής ενίσχυσης που διαμορφώνουν τις συνήθειες των παιδιών. Όταν οι γονείς αναγνωρίζουν και επαινούν την εμπλοκή των παιδιών τους σε εποικοδομητικές δραστηριότητες, ενισχύουν τις ευεργετικές συμπεριφορές και παρακινούν τα παιδιά να συνεχίσουν αυτές τις δραστηριότητες. Η θετική ενίσχυση μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, όπως λεκτικό έπαινο, μικρές ανταμοιβές ή αυξημένες ευκαιρίες συμμετοχής σε προτιμώμενες δραστηριότητες. Για παράδειγμα, οι γονείς που επαινούν το ενδιαφέρον του παιδιού τους για το διάβασμα ή τις δημιουργικές τέχνες συχνά γίνονται μάρτυρες μιας συνεχούς εμπλοκής σε αυτές τις δραστηριότητες με την πάροδο του χρόνου. Ομοίως, η αναγνώριση της αφοσίωσης ενός παιδιού σε ένα άθλημα ή ένα μουσικό όργανο προάγει την επιμονή και την πειθαρχία. Η ενθάρρυνση βοηθά συνεπώς τα παιδιά να οικοδομήσουν αυτοπεποίθηση και ανθεκτικότητα (Fisher, 2008).

Ωστόσο, η υπερβολική εξάρτηση από τις εξωτερικές ανταμοιβές μπορεί να μειώσει τα εσωτερικά κίνητρα. Παιδιά που ασχολούνται με δραστηριότητες κυρίως για ανταμοιβές μπορεί να χάσουν το ενδιαφέρον τους όταν τα κίνητρα καταργηθούν. Για να εξισορροπηθεί αυτό, οι γονείς θα πρέπει να επικεντρωθούν στην ενίσχυση των εσωτερικών κινήτρων, τονίζοντας τη χαρά και την προσωπική ικανοποίηση που απορρέει από την ενασχόληση με δραστηριότητες αναψυχής (Ryan & Deci, 2000).

2.3 Παράγοντες που επηρεάζουν τις επιλογές των γονέων

Οι γονεϊκές επιλογές σχετικά με τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών διαμορφώνονται συχνά από το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, το μορφωτικό επίπεδο και την οικογενειακή δομή. Οι οικογένειες με υψηλότερο κοινωνικοοικονομικό επίπεδο έχουν συνήθως ευκολότερη πρόσβαση σε εξωσχολικές δραστηριότητες, εκπαιδευτικούς πόρους και ταξιδιωτικές ευκαιρίες, παρέχοντας στα παιδιά ένα ευρύ φάσμα εμπειριών. Αντίθετα, οι οικογένειες με χαμηλότερο εισόδημα μπορεί να αντιμετωπίζουν οικονομικούς περιορισμούς που περιορίζουν την πρόσβαση σε δομημένα προγράμματα αναψυχής, οδηγώντας συχνά σε μεγαλύτερη εξάρτηση από δωρεάν ή κοινοτικές δραστηριότητες (Zong et al., 2024).

Το μορφωτικό υπόβαθρο επηρεάζει επίσης τις γονικές επιλογές. Οι γονείς με υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο τείνουν να δίνουν προτεραιότητα σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες και δραστηριότητες ανάπτυξης δεξιοτήτων, όπως η ανάγνωση, οι επισκέψεις σε μουσεία και τα προγράμματα ακαδημαϊκού εμπλουτισμού. Αντίθετα, οι γονείς με περιορισμένη τυπική εκπαίδευση μπορεί να δίνουν έμφαση σε πρακτικότερες δραστηριότητες, όπως το υπαίθριο παιχνίδι και η συμμετοχή στο νοικοκυριό, ως μορφές μάθησης (Katasanovas et al., 2015).

Η δομή της οικογένειας επηρεάζει περαιτέρω τις αποφάσεις για τον ελεύθερο χρόνο. Τα μονογονεϊκά νοικοκυριά ή οι οικογένειες, όπου και οι δύο γονείς εργάζονται με πλήρες ωράριο, μπορεί να έχουν λιγότερο χρόνο για να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες αναψυχής των παιδιών τους, βασιζόμενοι περισσότερο στις υπηρεσίες ημερήσιας φροντίδας, στον ευρύτερο οικογενειακό κύκλο ή στην ψηφιακή ψυχαγωγία (Hornberger et al., 2010, Petrović & Dimitrijević, 2020).

Οι πολιτιστικές και οικογενειακές αξίες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση των προτιμήσεων στις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου. Σε ορισμένους πολιτισμούς, τα παραδοσιακά παιχνίδια, οι αφηγήσεις ιστοριών και οι κοινοτικές δραστηριότητες τονίζονται ως πολύτιμες μορφές δραστηριοτήτων, ενώ σε άλλους, η επίσημη εκπαίδευση και τα δομημένα προγράμματα έχουν προτεραιότητα. Επιπλέον, οι θρησκευτικές πεποιθήσεις μπορεί να επηρεάζουν τις επιλογές, καθορίζοντας ποιες δραστηριότητες ενθαρρύνονται ή περιορίζονται σε ένα οικογενειακό περιβάλλον (Kitching, 2024).

Ακόμη, οι αποφάσεις των γονέων σχετικά με τις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου των παιδιών τους συχνά επηρεάζονται από τις δικές τους παιδικές εμπειρίες και τις προσωπικές τους πεποιθήσεις. Οι γονείς που είχαν θετικές εμπειρίες με αθλητικές ή καλλιτεχνικές ασχολίες είναι πιο πιθανό να ενθαρρύνουν τα παιδιά τους να ασχοληθούν με παρόμοιες δραστηριότητες.

Αντίθετα, όσοι είχαν περιορισμένη πρόσβαση σε δραστηριότητες αναψυχής κατά τη διάρκεια της δικής τους ανατροφής μπορεί είτε να προσπαθούν να παρέχουν στα παιδιά τους περισσότερες ευκαιρίες είτε να έχουν λιγότερη επίγνωση των αναπτυξιακών οφελών της ενασχόλησης με τον ελεύθερο χρόνο (Katasanos et al., 2015).

Τέλος, η πρόσβαση σε υποδομές όπως πάρκα, παιδικές χαρές και κοινοτικά κέντρα επηρεάζει σημαντικά τις επιλογές των γονέων όσον αφορά τις δραστηριότητες των παιδιών. Οι οικογένειες που ζουν σε αστικές περιοχές με καλά συντηρημένες εγκαταστάσεις αναψυχής ενθαρρύνουν το υπαίθριο παιχνίδι και τον αθλητισμό, ενώ οι οικογένειες που ζουν σε περιοχές με περιορισμένες υποδομές μπορεί να βασίζονται περισσότερο σε δραστηριότητες στο σπίτι ή στην ψηφιακή διέξοδο (Horn & Horn, 2007).

2.4 Γονική ικανοποίηση και ελεύθερος χρόνος

Η ικανοποίηση των γονέων όσον αφορά τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των αντιλαμβανόμενων ωφελειών των δραστηριοτήτων, του επιπέδου εμπλοκής των παιδιών και της ισορροπίας μεταξύ δομημένου και μη δομημένου χρόνου. Πολλοί γονείς εκφράζουν ικανοποίηση, όταν παρατηρούν τα παιδιά τους να συμμετέχουν ενεργά σε ποικίλες και ουσιαστικές εμπειρίες ελεύθερου χρόνου που συμβάλλουν στην ανάπτυξη και την ευτυχία τους (Shaw & Dawson, 2001).

Ωστόσο, ορισμένοι γονείς βιώνουν άγχος ή δυσαρέσκεια κατά τη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου των παιδιών τους, ιδίως όταν εξισορροπούν τις επαγγελματικές υποχρεώσεις, τους οικονομικούς περιορισμούς ή τις διαφορετικές γονεϊκές προσδοκίες. Οι γονείς που αισθάνονται, ότι υποστηρίζονται από κοινοτικούς πόρους, εκπαιδευτικά προγράμματα και δίκτυα ομοτίμων τείνουν να έχουν μια πιο θετική προοπτική για τη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου (Zabriskie & McCormick, 2003). Η ενθάρρυνση της ευαισθητοποίησης των γονέων σχετικά με τα οφέλη των διαφόρων δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου και η παροχή πρόσβασης σε προγράμματα αναψυχής χωρίς αποκλεισμούς μπορούν να ενισχύσουν την ικανοποίηση των γονέων και, με τη σειρά τους, να βελτιώσουν τις συνολικές εμπειρίες των παιδιών (Knight, 2022).

Κεφάλαιο 3: Παιδιά προσχολικής ηλικίας και ελεύθερος χρόνος

3.1 Χαρακτηριστικά παιδιών προσχολικής ηλικίας και σύνδεση με τον ελεύθερο χρόνο

Τα παιδιά προσχολικής ηλικίας υφίστανται σημαντικές αναπτυξιακές αλλαγές στους κινητικούς, γνωστικούς και κοινωνικούς τομείς. Ο ελεύθερος χρόνος κατέχει σημαντικό ρόλο στην προώθηση αυτών των δεξιοτήτων, παρέχοντας τους ευκαιρίες να εξερευνήσουν, να μάθουν και να αλληλεπιδράσουν με το περιβάλλον τους. Η κινητική ανάπτυξη στα παιδιά προσχολικής ηλικίας χαρακτηρίζεται από την τελειοποίηση τόσο των αδρών όσο και των λεπτών κινητικών δεξιοτήτων. Οι αδρές κινητικές δεξιότητες, οι οποίες περιλαμβάνουν μεγαλύτερες κινήσεις όπως το τρέξιμο, το άλμα και η αναρρίχηση, ενισχύονται μέσω δραστηριοτήτων όπως το υπαίθριο παιχνίδι και η σωματική άσκηση. Οι λεπτές κινητικές δεξιότητες, οι οποίες περιλαμβάνουν μικρότερες κινήσεις, όπως το σχέδιο, το κόψιμο και ο χειρισμός μικρών αντικειμένων, αναπτύσσονται μέσω καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, παζλ και χειρωνακτικού παιχνιδιού. Οι δραστηριότητες αυτές συμβάλλουν στην ικανότητα των παιδιών να εκτελούν βασικές καθημερινές εργασίες, όπως το να ντύνονται και να κρατούν εργαλεία γραφής (Kurnia et al., 2024).

Η γνωστική ανάπτυξη συνδέεται επίσης στενά με τις δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν τα παιδιά στον ελεύθερο χρόνο τους. Η ενασχόληση με το ευφάνταστο παιχνίδι, την αφήγηση ιστοριών και τα παιχνίδια επίλυσης προβλημάτων διεγείρει τη μνήμη, τη δημιουργικότητα και τη λογική σκέψη. Η έκθεση σε ποικίλες δραστηριότητες, όπως παζλ, δομικά στοιχεία και διαδραστικά εκπαιδευτικά εργαλεία, προάγει την κριτική σκέψη και ενισχύει την ετοιμότητα των παιδιών προσχολικής ηλικίας για την τυπική εκπαίδευση (Ginsburg, 2007). Επιπλέον, οι δομημένες και μη δομημένες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου παρέχουν ευκαιρίες για την απόκτηση γλωσσικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων, οι οποίες μπορούν να εξασφαλίσουν στο μέλλον και την ακαδημαϊκή τους επιτυχία (Adesoye & Ajibua, 2015, Prados & Muñoz, 2019).

Οι κοινωνικές δεξιότητες τους καλλιεργούνται μέσω του παιχνιδιού και των αλληλεπιδράσεων στον ελεύθερο χρόνο με συνομηλίκους και ενήλικες. Δραστηριότητες όπως το συνεργατικό παιχνίδι, το παίξιμο ρόλων και τα ομαδικά παιχνίδια διδάσκουν στα παιδιά το μοίρασμα, τη διαδοχή και την επίλυση συγκρούσεων. Μέσω των δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου, αναπτύσσουν συναισθηματική νοημοσύνη, μαθαίνοντας πώς να αναγνωρίζουν και να εκφράζουν τα συναισθήματά τους, ενώ κατανοούν τα συναισθήματα των άλλων. Αυτές οι πρώιμες κοινωνικές εμπειρίες θέτουν τα θεμέλια για υγιείς σχέσεις και θετικές αλληλεπιδράσεις στη μετέπειτα ζωή (Veiga et al., 2016).

Επιπροσθέτως, το παιχνίδι αποτελεί βασικό συστατικό της παιδικής ηλικίας, παρέχοντας στα παιδιά προσχολικής ηλικίας ευκαιρίες να εξερευνήσουν το περιβάλλον τους, να αναπτύξουν δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και να ενισχύσουν τη δημιουργικότητα τους. Το παιχνίδι είναι αναπόσπαστο μέρος της μαθησιακής διαδικασίας του παιδιού, καθώς του επιτρέπει να οικοδομήσει τη γνώση μέσω πρακτικών εμπειριών. Σε αυτό το στάδιο είναι από τη φύση τους περίεργα και πρόθυμα να διερευνήσουν το περιβάλλον τους, καθιστώντας το παιχνίδι μια ιδιαίτερη πτυχή της γνωστικής και συναισθηματικής τους ανάπτυξης (Dunst et al., 2009).

Το διερευνητικό παιχνίδι, κατά το οποίο τα παιδιά ασχολούνται με αντικείμενα και το περιβάλλον τους, τα βοηθά να κατανοήσουν τις σχέσεις αιτίου-αποτελέσματος και να αναπτύξουν αισθητηριακές αντιλήψεις. Δραστηριότητες, όπως το χτίσιμο με τουβλάκια, ο πειραματισμός με το νερό και την άμμο ενθαρρύνουν τη γνωστική ευελιξία και προσαρμοστικότητα. Αυτές οι δραστηριότητες διεγείρουν την περιέργεια και την αίσθηση της ανακάλυψης, καλλιεργώντας μια δια βίου αγάπη για τη μάθηση. Το σωματικό παιχνίδι, συμπεριλαμβανομένου του σκαρφαλώματος, του άλματος και του τρεξίματος, υποστηρίζει όχι μόνο την κινητική ανάπτυξη αλλά και τη γνωστική και συναισθηματική ευημερία. Ειδικότερα, η εξερεύνηση σε εξωτερικούς χώρους προσφέρει στα παιδιά την ευκαιρία να συνδεθούν με τη φύση, να αναπτύξουν τη χωρική αντίληψη και να βελτιώσουν το συντονισμό και την ισορροπία τους. Επιπλέον, το αισθητηριακό παιχνίδι, όπως το παιχνίδι με υλικά με υφή, η ενασχόληση με μουσικές δραστηριότητες ή ο πειραματισμός με χρώματα και σχήματα, διεγείρει την ανάπτυξη του εγκεφάλου και ενισχύει τις γνωστικές τους δεξιότητες (Auger, 2020, Zong et al., 2024).

Η κοινωνική εξερεύνηση μέσω του παιχνιδιού βοηθά περαιτέρω στην ανάπτυξη των διαπροσωπικών σχέσεων. Οι ομαδικές δραστηριότητες, τα υποθετικά σενάρια και η αφήγηση ιστοριών βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν τους κοινωνικούς ρόλους, τους κανόνες και τις προσδοκίες. Το παιχνίδι τους επιτρέπει επίσης να εκφράζουν τα συναισθήματά τους, να αναπτύξουν την ενσυναίσθηση και να μαθαίνουν πώς να συνεργάζονται με τους άλλους. Αυτές οι εμπειρίες συμβάλλουν στη συνολική συναισθηματική τους ανθεκτικότητα και στην ικανότητά τους να ανταπεξέρχονται αποτελεσματικά σε κοινωνικές καταστάσεις (Kleiber et al., 2011, Veiga et al., 2016).

Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της προσχολικής ηλικίας, τα παιδιά αρχίζουν να διεκδικούν την ανεξαρτησία τους, ενώ εξακολουθούν να αναζητούν επιβεβαίωση και προσκόλληση από τους γονείς τους. Αυτό το στάδιο ανάπτυξης χαρακτηρίζεται από μια αυξανόμενη επιθυμία για αυτονομία, καθώς προσπαθούν να εκτελούν μόνα τους εργασίες, να κάνουν επιλογές και να

εκφράζουν προτιμήσεις. Ταυτόχρονα, συνεχίζουν να βασίζονται σε ασφαλείς δεσμούς με τους γονείς τους για συναισθηματική υποστήριξη και καθοδήγηση (Martín Quintana et al., 2018).

Ο ελεύθερος χρόνος παίζει καθοριστικό ρόλο στην εξισορρόπηση της ανεξαρτησίας και της προσκόλλησης. Η ενασχόληση με ανεξάρτητες δραστηριότητες παιχνιδιού, όπως η ζωγραφική, οι κατασκευές ή η αφήγηση ιστοριών, βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν αυτοπεποίθηση. Όταν τους δίνεται η ελευθερία να εξερευνούν και να παίρνουν αποφάσεις, τα παιδιά αποκτούν την αίσθηση του ελέγχου του περιβάλλοντός τους, γεγονός που προάγει την αυτονομία και την αυτοπεποίθηση (Brown et al., 2001).

Ωστόσο, η προσκόλληση παραμένει μια βασική πτυχή της συναισθηματικής ευημερίας ενός παιδιού προσχολικής ηλικίας. Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνουν τη συμμετοχή των γονέων, όπως το να διαβάζουν μαζί, να παίζουν διαδραστικά παιχνίδια ή να ασχολούνται με κοινά χόμπι, ενισχύουν το δεσμό μεταξύ του παιδιού και εκείνων. Αυτές οι κοινές εμπειρίες παρέχουν στα παιδιά συναισθηματική ασφάλεια, επιτρέποντάς τους να εξερευνήσουν τον κόσμο με αυτοπεποίθηση γνωρίζοντας ότι ένας έμπιστος ενήλικας είναι εκεί για υποστήριξη (Havigerová et al., 2015).

Η συμμετοχή των γονέων στις δραστηριότητες αναψυχής παίζει επίσης ρόλο στη διαμόρφωση των προτιμήσεων και των συμπεριφορών των παιδιών. Όταν οι γονείς συμμετέχουν ενεργά στο παιχνίδι και στις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου τους, διαμορφώνουν θετικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα και βοηθούν τα παιδιά να αναπτύξουν την αίσθηση του ανήκειν. Επιπλέον, οι δομημένες οικογενειακές δραστηριότητες, όπως οι εκδρομές σε πάρκα, μουσεία ή κοινοτικές εκδηλώσεις, εκθέτουν τα παιδιά σε νέες εμπειρίες και διευρύνουν την κατανόησή τους για τον κόσμο γύρω τους (Hacia et al., 2015).

Ταυτόχρονα, το να επιτρέπεται στα παιδιά να συμμετέχουν σε ανεξάρτητες δραστηριότητες ενισχύει την ανθεκτικότητα και την προσαρμοστικότητα τους. Η ενθάρρυνση των παιδιών προσχολικής ηλικίας να αναλαμβάνουν μικρές ευθύνες, όπως η επιλογή των δικών τους δραστηριοτήτων παιχνιδιού, η επίλυση μικρών προβλημάτων από μόνα τους ή η συμμετοχή σε αυτοκατευθυνόμενη μάθηση, ενισχύει την αυτοπεποίθηση και τις δεξιότητες λήψης αποφάσεων. Η παροχή ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος, όπου τα παιδιά μπορούν να πειραματιστούν, να κάνουν λάθη και να μάθουν από τις εμπειρίες τους είναι απαραίτητη για την προσωπική τους ανάπτυξη και αυτοεκτίμηση (Karbowniczek & Ordon, 2015).

Συμπερασματικά, η ισορροπία μεταξύ ανεξαρτησίας και προσκόλλησης στον ελεύθερο χρόνο συμβάλλει στη συνολική συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Οι ασφαλείς δεσμοί παρέχουν τα θεμέλια για την εξερεύνηση, ενώ οι ευκαιρίες για αυτονομία ενδυναμώνουν τα παιδιά να αναπτύξουν μια αίσθηση ταυτότητας και εμπιστοσύνης στις ικανότητές τους. Προσφέροντας ένα υποστηρικτικό αλλά και ευέλικτο περιβάλλον, οι γονείς μπορούν να διασφαλίσουν, ότι τα παιδιά ευδοκιμούν τόσο στις δομημένες όσο και στις μη δομημένες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου (Berntsson & Ringsberg, 2014).

Κεφάλαιο 4: Ελεύθερος χρόνος και Νέες Τεχνολογίες

Οι Νέες Τεχνολογίες έχουν γίνει αναπόσπαστο μέρος του ελεύθερου χρόνου των παιδιών λόγω της προσβασιμότητας, της εμπλοκής και των εκπαιδευτικών δυνατοτήτων τους. Πολλοί γονείς εισάγουν τα ψηφιακά μέσα ως μέσο ψυχαγωγίας, εκπαίδευσης και κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Οι διαδραστικές εφαρμογές, τα εκπαιδευτικά παιχνίδια και οι ψηφιακές αφηγήσεις προσφέρουν ευκαιρίες για γνωστική ανάπτυξη, ενώ κρατούν τα παιδιά απασχολημένα. Επιπλέον, οι ψηφιακές συσκευές παρέχουν ευκολία στους γονείς στη διαχείριση των δραστηριοτήτων των παιδιών, ιδίως σε πολυάσχολα νοικοκυριά (Žumárová, 2015).

Η ενσωμάτωση των Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο αντανακλά επίσης ευρύτερες κοινωνικές τάσεις, όπου ο ψηφιακός γραμματισμός γίνεται όλο και πιο απαραίτητος. Η έκθεση στην τεχνολογία από νεαρή ηλικία βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν εξοικείωση με τα ψηφιακά εργαλεία, η οποία μπορεί να είναι επωφελής για τις μελλοντικές προοπτικές εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας τους. Επιπλέον, η τεχνολογία προσφέρει ευκαιρίες χωρίς αποκλεισμούς για τα παιδιά με ειδικές ανάγκες, παρέχοντας προσαρμοστικά εργαλεία που ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες μαθησιακές απαιτήσεις τους (Κοντογιάννη, 2020).

Η αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών έχει ωστόσο τόσο θετικές όσο και αρνητικές επιπτώσεις. Αρχικά, Τα εκπαιδευτικά παιχνίδια και οι διαδραστικές εφαρμογές βελτιώνουν την επίλυση προβλημάτων, τη διατήρηση της μνήμης και τις δεξιότητες κριτικής σκέψης. Πολλές εφαρμογές και παιχνίδια χρησιμοποιούν τεχνικές προσαρμοστικής μάθησης, προσαρμόζοντας τα επίπεδα δυσκολίας ανάλογα με την πρόοδο του παιδιού στο πλαίσιο της γνωστικής ανάπτυξης (Mullan, 2018). Τα εκπαιδευτικά παιχνίδια υπολογιστών έχουν σχεδιαστεί, για να εμπλέκουν τα παιδιά στη μάθηση ενώ παίζουν. Καλύπτουν διάφορα θέματα, όπως μαθηματικά, επιστήμη, γλωσσικές τέχνες και λογικούς γρίφους, βοηθώντας τα παιδιά να αναπτύξουν ακαδημαϊκές δεξιότητες με διασκεδαστικό και διαδραστικό τρόπο. Περιλαμβάνουν βασικά πλεονεκτήματα, όπως ότι παρέχουν άμεσες απαντήσεις, ενισχύοντας τη μάθηση και ενθαρρύνοντας την επιμονή. Πολλές πλατφόρμες προσαρμόζουν τα επίπεδα δυσκολίας με βάση την απόδοση του παιδιού, εξασφαλίζοντας τη βέλτιστη εμπειρία μάθησης (Mette Bjørgen & Nygren, 2010).

Η εκπαίδευση παιχνιδιοποιείται μέσα από τη χρήση πόντων, ανταμοιβών και προκλήσεων και παρακινεί τα παιδιά να ασχολούνται συχνότερα με το εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Η ανάπτυξη της γλώσσας και του γραμματισμού πραγματοποιείται μέσα από διαδραστικά ηλεκτρονικά

βιβλία και ψηφιακές αφηγήσεις οι οποίες βοηθούν στην επέκταση του λεξιλογίου, στη βελτίωση της κατανόησης και στην ενίσχυση της φωνημικής επίγνωσης (Sari, 2019). Οι πλατφόρμες ψηφιακής αφήγησης επιτρέπουν στα παιδιά να ασχοληθούν με ιστορίες με δυναμικό και διαδραστικό τρόπο. Σε αντίθεση με τα παραδοσιακά βιβλία, οι ψηφιακές ιστορίες συχνά περιλαμβάνουν κινούμενα σχέδια, φωνητική αφήγηση, ηχητικά εφέ και αλληλεπιδράσεις που βασίζονται στην αφή, οι οποίες μπορούν να ενισχύσουν την εμπλοκή και την κατανόηση, ζωντανεύοντας τις ιστορίες, να ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή, επιτρέποντας στα παιδιά να κάνουν επιλογές που επηρεάζουν την αφήγηση (Theodosiadou, 2019, Rahiem, 2021).

Πολλοί ψηφιακοί πόροι υποστηρίζουν τη δίγλωσση μάθηση, επιτρέποντας στα παιδιά να εξερευνήσουν πολλαπλές γλώσσες σε μια ελκυστική μορφή. Τα ψηφιακά εργαλεία, όπως εφαρμογές ζωγραφικής, λογισμικό μουσικής και προγράμματα κινούμενων σχεδίων, επιτρέπουν στα παιδιά να εξερευνήσουν την καλλιτεχνική δημιουργικότητα με νέους τρόπους. Πλατφόρμες, όπως τα παιχνίδια προγραμματισμού, εισάγουν επίσης βασικές έννοιες υπολογιστικής σκέψης και προγραμματισμού σε νεαρή ηλικία (Behnamnia et al., 2023).

Το περιεχόμενο βίντεο, όπως οι εκπαιδευτικές εκπομπές με κινούμενα σχέδια και τα κανάλια μάθησης στο YouTube, μπορεί να προσφέρουν οπτικά και ακουστικά ερεθίσματα τα οποία ενισχύουν την κατανόηση των εννοιών από τα παιδιά. Όταν χρησιμοποιείται αποτελεσματικά, το περιεχόμενο βίντεο μπορεί να εισάγει επιστημονικά, ιστορικά και πολιτιστικά θέματα με ελκυστικό τρόπο, να βελτιώσει την κατανόηση της ακουστικής κατανόησης και την απόκτηση της γλώσσας, να παρέχει έμπνευση για δημιουργικές δραστηριότητες, όπως έργα DIY, επιστημονικά πειράματα ή μαθήματα μουσικής. Ωστόσο, η υπερβολική έκθεση μπορεί να μειώσει τη διάρκεια της προσοχής και να οδηγήσει σε παθητικό χρόνο στην οθόνη, καθιστώντας απαραίτητη τη συνετή επιλογή του περιεχομένου από τους γονείς (Behnamnia et al., 2023).

Παρά τα οφέλη τους, οι ψηφιακές δραστηριότητες ενέχουν επίσης προκλήσεις, ιδίως όταν ο χρόνος οθόνης είναι υπερβολικός ή ανεξέλεγκτος. Ορισμένες πιθανές αρνητικές επιπτώσεις περιλαμβάνουν τη μειωμένη σωματική δραστηριότητα. Ο παρατεταμένος χρόνος στην οθόνη συχνά αντικαθιστά το ενεργό παιχνίδι, οδηγώντας σε καθιστική ζωή η οποία μπορεί να συμβάλει στην παχυσαρκία, την κακή στάση του σώματος και τις μειωμένες κινητικές δεξιότητες. Η υπερδιέγερση από το γρήγορο ψηφιακό περιεχόμενο, όπως οι γρήγορες εναλλαγές σκηνών στα βίντεο και τα βιντεοπαιχνίδια με έντονη δράση, μπορεί να επηρεάσει

αρνητικά την εστίαση, τον έλεγχο των παρορμήσεων και τη διαρκή προσοχή των παιδιών (Reid Chassiakos et al., 2016).

Ενώ ορισμένες ψηφιακές δραστηριότητες ενθαρρύνουν την κοινωνική αλληλεπίδραση, ο υπερβολικός μοναχικός χρόνος στην οθόνη μπορεί να μειώσει τις πρόσωπο με πρόσωπο αλληλεπιδράσεις και να εμποδίσει την κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη. Τέλος, η έκθεση στο μπλε φως από τις οθόνες, ειδικά πριν από τον ύπνο, μπορεί να επηρεάσει την παραγωγή μελατονίνης, οδηγώντας σε δυσκολίες κατά την κατάκλιση και διαταραχές του ύπνο (Lazareva & Zvezda, 2021).

Συμπερασματικά, ενώ οι Νέες Τεχνολογίες προσφέρουν σημαντικά πλεονεκτήματα για τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών, είναι σημαντικό να υπάρχει ισορροπία. Η γονική καθοδήγηση, το μέτρο και ο συνδυασμός ψηφιακών και μη ψηφιακών δραστηριοτήτων μπορούν να βοηθήσουν να διασφαλιστεί, ότι η τεχνολογία υποστηρίζει και όχι εμποδίζει τη συνολική ανάπτυξη των παιδιών (Straker et al., 2009, Kockova et al., 2023)..

Κεφάλαιο 5: Θεωρητικές προσεγγίσεις και μελέτες

5.1 Σχετικές θεωρίες

5.1.1 «Θεωρία της Αυτοπραγμάτωσης» (Maslow)

Η ιεραρχία των αναγκών του Maslow (1943) αναδεικνύει τη σημασία της αυτοπραγμάτωσης, η οποία αναφέρεται στην πραγμάτωση των δυνατοτήτων του ατόμου, τη δημιουργικότητα και την προσωπική ανάπτυξη. Ο ελεύθερος χρόνος κατέχει σημαντικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία, καθώς επιτρέπει στα παιδιά να ασχοληθούν με δραστηριότητες που καλλιεργούν τα ταλέντα, τα ενδιαφέροντα και την προσωπική τους ανάπτυξη. Οι δημιουργικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, όπως η ζωγραφική, η αφήγηση παραμυθιών και τα παιχνίδια επίλυσης προβλημάτων, επιτρέπουν στα παιδιά να εξερευνήσουν τις δυνατότητές τους και να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση. Επιπλέον, με την ενασχόληση με δραστηριότητες που ικανοποιούν εγγενείς ανάγκες, τα παιδιά βιώνουν την αίσθηση της ολοκλήρωσης και των κινήτρων, ενισχύοντας την ικανότητά τους να επιδιώκουν τη δια βίου μάθηση και την αυτοβελτίωση (Celume et al., 2017).

5.1.2 «Θεωρία της Συμβολικής Αλληλεπίδρασης»

Η «Θεωρία της Συμβολικής Αλληλεπίδρασης» του Mead (1934) επικεντρώνεται στο πώς οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις διαμορφώνουν την ταυτότητα και την αυτοαντίληψη του ατόμου. Οι δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου διαμορφώνουν την ταυτότητα των παιδιών προσχολικής ηλικίας προσφέροντας ευκαιρίες για κοινωνικοποίηση και παιχνίδι ρόλων. Μέσω των αλληλεπιδράσεων κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού, τα παιδιά μαθαίνουν τους κοινωνικούς κανόνες, αναπτύσσουν δεξιότητες επικοινωνίας και δημιουργούν σχέσεις με συνομηλίκους. Οι γονείς, ως πρωταρχικοί παράγοντες κοινωνικοποίησης, καθοδηγούν τα παιδιά στην κατανόηση των κοινωνικών συμβόλων και συμπεριφορών μέσω των δραστηριοτήτων, ενισχύοντας την ανάπτυξη της αυτογνωσίας και της κοινωνικής τους επάρκειας (Sandberg & Heden, 2011).

5.1.3 «Θεωρία του Παιχνιδιού»

Οι Piaget και Vygotsky τόνισαν αμφότεροι τον ρόλο του παιχνιδιού στη γνωστική και κοινωνική ανάπτυξη. Η θεωρία του Piaget (1962) προτείνει, ότι τα παιδιά χρησιμοποιούν το παιχνίδι ως μέσο για να κατασκευάσουν την κατανόηση του κόσμου, αναπτύσσοντας τη λογική σκέψη και τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων. Μέσα από δραστηριότητες που βασίζονται στο παιχνίδι, όπως παζλ και παιχνίδια ρόλων, τα παιδιά εξερευνούν τις σχέσεις αιτίου-

αποτελέσματος και ενισχύουν τις ικανότητες συλλογισμού τους. Ο Vygotsky (1978) από την άλλη πλευρά, έδωσε έμφαση στην κοινωνική πτυχή του παιχνιδιού, προτείνοντας ότι η αλληλεπίδραση με συνομηλίκους και ενήλικες σε δομημένα περιβάλλοντα παιχνιδιού προάγει τη Ζώνης Επικείμενης Ανάπτυξης. Η διαδικασία αυτή βοηθά τα παιδιά να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και γνώσεις μέσω της καθοδηγούμενης συμμετοχής. Το κοινωνικό παιχνίδι, όπως η ομαδική αφήγηση ιστοριών και τα συνεργατικά παιχνίδια, υποστηρίζει την ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας, ομαδικής εργασίας και πολιτισμικής κατανόησης (Ortega, 2003, Veraksa et al., 2022).

Ο Froebel (1887), ο ιδρυτής της προσχολικής εκπαίδευσης, τόνισε τη σημασία του παιχνιδιού ως θεμελιώδους πτυχής της μάθησης στην πρώιμη παιδική ηλικία. Πίστευε ότι οι δομημένες δραστηριότητες παιχνιδιού, όπως η οικοδόμηση με τουβλάκια και οι δημιουργικές χειροτεχνίες, ενισχύουν τη γνωστική και κινητική ανάπτυξη των παιδιών, ενώ παράλληλα προωθούν τη φαντασία και την εξερεύνηση. Η προσέγγιση του υπογράμμισε επίσης το ρόλο των εκπαιδευτικών και των γονέων στη διευκόλυνση περιβαλλόντων μάθησης που βασίζονται στο παιχνίδι, διασφαλίζοντας ότι ο ελεύθερος χρόνος είναι σκόπιμος και συμβάλλει στην ολιστική ανάπτυξη του παιδιού (Bruce, 2012).

Η Μαρία Μοντεσσόρι (1912) υποστήριξε την παιδοκεντρική μάθηση με αυτοκατευθυνόμενες δραστηριότητες. Η προσέγγιση της εστιάζει στη σημασία του ελεύθερου παιχνιδιού και των δομημένων μαθησιακών εμπειριών, επιτρέποντας στα παιδιά να εξερευνήσουν τα ενδιαφέροντά τους, ενώ παράλληλα αναπτύσσουν την αυτονομία και τις δεξιότητες λήψης αποφάσεων. Πίστευε ότι ο ελεύθερος χρόνος πρέπει να αξιοποιείται για την ενθάρρυνση της ανεξαρτησίας και της αισθητηριακής μάθησης μέσω πρακτικών δραστηριοτήτων όπως η επίλυση γρίφων, η τέχνη και η μουσική. Η μέθοδος Μοντεσσόρι υπογραμμίζει τη σημασία της δημιουργίας ενός περιβάλλοντος, όπου τα παιδιά μπορούν να συμμετέχουν σε ουσιαστικό παιχνίδι που υποστηρίζει την πνευματική και συναισθηματική τους ανάπτυξη (Lillard et al., 2017).

5.1.4 Θεωρίες για τον Ρόλο των Γονέων

Η «Θεωρία της Κοινωνικής Μάθησης» του Bandura (1977) υπογραμμίζει τη σημασία της παρατήρησης και της μίμησης στη μάθηση. Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, τα παιδιά αναπτύσσουν συμπεριφορές και κοινωνικές δεξιότητες παρακολουθώντας τους γονείς τους να ασχολούνται με δραστηριότητες στον ελεύθερο τους χρόνο. Οι γονείς που συμμετέχουν ενεργά

σε δημιουργικές, εκπαιδευτικές και σωματικές δραστηριότητες με τα παιδιά τους ενισχύουν τη θετική συμπεριφορά και ενθαρρύνουν τις δια βίου υγιεινές συνήθειες. Επιπλέον, οι στάσεις των γονέων απέναντι στον ελεύθερο χρόνο επηρεάζουν τις προτιμήσεις και τη συμμετοχή των παιδιών σε δραστηριότητες, διαμορφώνοντας τα μακροπρόθεσμα ενδιαφέροντα και την αυτοαποτελεσματικότητά τους (Kreutz et al., 2023).

Η Baumrind (1967) περιέγραψε τρία βασικά στυλ γονεϊκής διαπαιδαγώγησης—αυταρχικό, επιτρεπτικό και εξουσιοδοτικό—τα οποία επηρεάζουν την ανάπτυξη των παιδιών, ακόμα και στις δραστηριότητές τους στον ελεύθερο χρόνο. Οι αυταρχικοί γονείς επιβάλλουν αυστηρούς κανόνες, χωρίς ευελιξία. Ένα παιδί με αυταρχικούς γονείς μπορεί να συμμετέχει σε οργανωμένες δραστηριότητες (π.χ. μπαλέτο, μουσική) με πίεση για αριστεία, μειώνοντας έτσι τη χαρά του παιχνιδιού. Οι επιτρεπτικοί γονείς δίνουν απόλυτη ελευθερία στις επιλογές του παιδιού. Ένα παιδί μπορεί να αφιερώνει υπερβολικό χρόνο σε παθητικές δραστηριότητες (π.χ. τηλεόραση), χωρίς σαφή όρια και καθοδήγηση. Αντιθέτως, οι εξουσιοδοτικοί γονείς συνδυάζουν όρια και υποστήριξη, ενθαρρύνοντας δημιουργικές και κοινωνικές δραστηριότητες, όπως ομαδικά παιχνίδια, κατασκευές ή αφήγηση ιστοριών. Αυτό βοηθά το παιδί να αναπτύξει δεξιότητες αυτορρύθμισης και συνεργασίας. Η Baumrind υπογραμμίζει συνεπώς την ανάγκη για ισορροπημένη γονική συμμετοχή στη διαμόρφωση δραστηριοτήτων αναψυχής που προωθούν τη γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη (Zamanian, 2021).

5.1.5 «Θεωρία της Χαλάρωσης»

Η «Θεωρία της Χαλάρωσης» του Lazarus (1966) υποστηρίζει, ότι ο ελεύθερος χρόνος χρησιμεύει ως μηχανισμός για την ανακούφιση από το στρες και τη συναισθηματική ρύθμιση. Για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, οι δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου παρέχουν μια διέξοδο για την απελευθέρωση της συσσωρευμένης ενέργειας και τη μείωση του άγχους. Δραστηριότητες, όπως η αφήγηση παραμυθιών, η ζωγραφική και το υπαίθριο παιχνίδι συμβάλλουν στη χαλάρωση και την ψυχολογική ευεξία. Οι γονείς μπορούν να διασφαλίσουν, ότι οι δραστηριότητες των παιδιών τους είναι ισορροπημένες μεταξύ διέγερσης και χαλάρωσης, προάγοντας τη συνολική ψυχική υγεία (Stoimcheva-Kolarska, 2020).

5.1.6 «Θεωρία της Αυτοδιάθεσης»

Η «Θεωρία της Αυτοδιάθεσης» των Deci και Ryan (1985) υποστηρίζει, ότι η ευημερία και το κίνητρο ενός ατόμου ενισχύονται, όταν ικανοποιούνται τρεις βασικές ψυχολογικές ανάγκες, η

αυτονομία, η συνδεσιμότητα και η ικανότητα. Μέσα από την αυτονομία, τα παιδιά προσχολικής ηλικίας χρειάζονται ελευθερία να επιλέγουν δραστηριότητες που τους ενδιαφέρουν. Παιχνίδι ελεύθερης επιλογής, όπως ζωγραφική, κατασκευές με τουβλάκια ή ελεύθερο παιχνίδι στην αυλή, ενισχύει την αίσθηση αυτονομίας τους. Η συνδεσιμότητα μέσα από την αλληλεπίδραση με συνομηλίκους και ενήλικες μέσα από ομαδικά παιχνίδια, μουσικοκινητικές δραστηριότητες ή αφήγηση παραμυθιών καλλιεργεί την κοινωνική σύνδεση, προάγοντας το αίσθημα του ανήκειν. Τέλος, η ικανότητα επιτυγχάνεται μέσα από δραστηριότητες, που τους επιτρέπουν να εξασκούν και να βελτιώνουν δεξιότητες, όπως κατασκευές, παζλ ή παιχνίδια ρόλων, τα παιδιά αναπτύσσουν αυτοπεποίθηση και νιώθουν ικανά (Fattore et al., 2017).

5.1.7 «Θεωρία της Αναπαραγωγής του Πολιτισμού»

Η Θεωρία του Bourdieu (1984) αναδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο η κοινωνική τάξη επηρεάζει τις επιλογές δραστηριοτήτων του ελεύθερου χρόνου και την πολιτιστική έκθεση. Οι γονεϊκές επιλογές σχετικά με τις δραστηριότητες των παιδιών διαμορφώνονται συχνά από την κοινωνικοοικονομική κατάσταση και το μορφωτικό υπόβαθρο. Οι οικογένειες με περισσότερους πόρους μπορεί να παρέχουν πρόσβαση σε δομημένες εξωσχολικές δραστηριότητες, ενώ άλλες μπορεί να βασίζονται σε άτυπες επιλογές που βασίζονται στην κοινότητα. Η κατανόηση αυτών των δυναμικών είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων στις εμπειρίες των παιδιών και την προώθηση ευκαιριών αναψυχής χωρίς αποκλεισμούς (Gracia, 2015).

5.1.8 «Θεωρία της Ενεργού Δέσμευσης»

Η «Θεωρία της Ενεργούς Δέσμευσης» προτείνει, ότι ο ελεύθερος χρόνος θα πρέπει να είναι μια οδός για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, την προσωπική ανάπτυξη και την κοινωνική αλληλεπίδραση (Csikszentmihalyi, 1990). Δραστηριότητες, όπως το συνεργατικό παιχνίδι, οι τέχνες και τα εκπαιδευτικά παιχνίδια ενισχύουν την εμπλοκή των παιδιών και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Οι γονείς, που ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή σε ποικίλες δραστηριότητες, βοηθούν τα παιδιά να καλλιεργήσουν την ανθεκτικότητα, τη δημιουργικότητα και τις ικανότητες επίλυσης προβλημάτων, εξασφαλίζοντας μια ολοκληρωμένη αναπτυξιακή εμπειρία (Beghetto & Kaufman, 2007).

5.1.9 «Θεωρία Οικολογικής Ανάπτυξης»

«Η Οικολογική Θεωρία» του Bronfenbrenner (1979) δίνει έμφαση στο ρόλο των πολλαπλών περιβαλλοντικών παραγόντων στη διαμόρφωση της ανάπτυξης ενός παιδιού. Οι δραστηριότητες αναψυχής επηρεάζονται από τις δομές της οικογένειας, του σχολείου και της κοινότητας. Οι γονείς, ως πρωταρχικοί παράγοντες επιρροής, καθορίζουν την προσβασιμότητα και τη φύση των ψυχαγωγικών εμπειριών των παιδιών. Τα υποστηρικτικά περιβάλλοντα που προσφέρουν εμπλουτιστικές ευκαιρίες αναψυχής συμβάλλουν στη συνολική ευημερία και την κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών (Haanpää & Ursin, 2018).

5.2 Σχετικές έρευνες και ευρήματα

Οι έρευνες που έχουν διερευνήσει τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών και τον ρόλο των γονέων προσφέρουν ενδιαφέροντα ευρήματα σχετικά με τις πρακτικές και τις επιρροές που διαμορφώνουν τις δραστηριότητες των παιδιών κατά τον ελεύθερο χρόνο τους.

Η μελέτη των Natsiouroulou και συνεργατών (2006) στην Ελλάδα εστιάζει στην πρακτική της ανάγνωσης σε μικρά παιδιά και δείχνει, ότι οι οικογένειες με υψηλότερο κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο αγοράζουν και διαβάζουν περισσότερα παιδικά βιβλία σε σχέση με τις οικογένειες χαμηλότερου κοινωνικοοικονομικού υποβάθρου. Αυτές οι οικογένειες αξιοποιούν τη λογοτεχνία και την αισθητική ανάγνωση πιο συχνά, ενώ συμμετέχουν σε συζητήσεις με τα παιδιά τους κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης παραμυθιών. Αυτή η διαφοροποίηση αντανακλά την αναγνωστική συμπεριφορά των παιδιών, με αποτέλεσμα να συνδέεται με τη γλωσσική τους ανάπτυξη, τις σχολικές επιδόσεις και το γενικότερο ενδιαφέρον τους για την ανάγνωση.

Η μελέτη των Maronas Bermudez και συνεργατών (2018) εστιάζει στη συμμετοχή των γονέων στις δραστηριότητες των παιδιών τους, με ιδιαίτερη έμφαση στη συμμετοχή σε καλλιτεχνικές, πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες. Η έρευνα δείχνει ότι οι γονείς, κυρίως οι μητέρες, συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου των παιδιών τους, ενώ εντοπίζονται ανισότητες με βάση το φύλο και την κοινωνικοοικονομική κατάσταση. Η έλλειψη ισότητας στην οικογενειακή συμμετοχή υπογραμμίζει την ανάγκη για κοινωνικοεκπαιδευτικές πολιτικές που θα προωθούν την ισότιμη συμμετοχή στις οικογενειακές δραστηριότητες ανεξαρτήτως κοινωνικών παραμέτρων.

Τέλος, η έρευνα των Petrović και Dimitrijević (2020) εστιάζει στις μη δομημένες δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου των παιδιών και τονίζει τη σημασία του γονικού ρόλου στη διαμόρφωση των επιλογών των παιδιών σε αυτόν τον τομέα. Τα ευρήματα της μελέτης

υποδεικνύουν ότι οι γονείς επηρεάζουν καθοριστικά τις δραστηριότητες των παιδιών τους, ιδιαίτερα στις δραστηριότητες που δεν έχουν αυστηρή δομή και εξαρτώνται από τις προσωπικές προτιμήσεις των παιδιών. Η οικογενειακή επιρροή είναι πιο έντονη στις μικρότερες ηλικίες, γεγονός που υπογραμμίζει τη σημασία του γονικού ρόλου στη διαμόρφωση των συνηθειών του ελεύθερου χρόνου. Παρά τις μικρές διαφορές που παρατηρήθηκαν ανάμεσα σε κοινωνικές ομάδες και την επαγγελματική κατάσταση των γονέων, τα αποτελέσματα καταδεικνύουν ότι οι γονείς εκπληρώνουν το ρόλο τους στην εκπαίδευση για τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών τους, ανεξαρτήτως των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών.

Η έρευνα των Thoidis και συνεργατών (2022) εστιάζει στον τρόπο με τον οποίο οι γονείς διαχειρίζονται τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών τους και την εμπλοκή τους στις δραστηριότητες αυτές. Τα ευρήματα της μελέτης έδειξαν ότι η οργάνωση του ελεύθερου χρόνου των παιδιών βασίζεται σε δύο κύριες αρχές: τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες που προσφέρουν ευχαρίστηση και τη συμμετοχή σε δραστηριότητες που ενισχύουν την εκπαιδευτική τους ανάπτυξη. Οι γονείς επιδιώκουν να δημιουργήσουν ένα υποστηρικτικό περιβάλλον για τα παιδιά τους, μέσω δραστηριοτήτων, όπως η φυσική άσκηση, οι εκδρομές και οι οικογενειακές δραστηριότητες. Ειδικότερα, οι γονείς ηλικίας 20-40 ετών με υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο και παιδιά στις μικρότερες σχολικές τάξεις, εμπλέκονται περισσότερο στις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου των παιδιών τους. Η συμμετοχή τους στις δραστηριότητες του παιδιού αντανακλά την επιθυμία τους να παρέχουν μια ισχυρή εκπαιδευτική βάση κατά τον ελεύθερο χρόνο.

Η μελέτη των Mendelová και Gužíková (2023) καταδεικνύει τη σημαντική αλλαγή στις γονικές πρακτικές, καθώς οι σύγχρονοι γονείς αντιμετωπίζουν μια αυξημένη πίεση από τις επαγγελματικές υποχρεώσεις τους. Αυτή η πίεση περιορίζει τον ποιοτικό χρόνο που αφιερώνουν στα παιδιά τους, ενώ παρατηρείται μείωση της συμμετοχής των παιδιών σε οικιακές εργασίες και δραστηριότητες. Τα παιδιά γίνονται λιγότερο ενεργά στη συμμετοχή σε οικογενειακές δραστηριότητες και η γονική επιρροή αντικαθίσταται από την τεχνολογία και τα μέσα ενημέρωσης. Ειδικότερα, η κοινή ανάγνωση παιδικών βιβλίων μειώνεται, καθώς οι γονείς προτιμούν να αφήσουν τα παιδιά τους να απασχολούνται με σύγχρονα τεχνολογικά μέσα, γεγονός που δείχνει μια αλλαγή στις παραδοσιακές γονικές πρακτικές.

Οι μελέτες που ανασκοπήθηκαν καταδεικνύουν τη σημασία του γονικού ρόλου στην οργάνωση του ελεύθερου χρόνου των παιδιών, με έμφαση στην κοινωνικοοικονομική

κατάσταση και την ηλικία των παιδιών. Η γονική εμπλοκή είναι κρίσιμη για την ανάπτυξη υγιών συνηθειών ελεύθερου χρόνου και η συμμετοχή των γονέων διαμορφώνεται από κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες. Οι διαφορές στον τρόπο οργάνωσης του ελεύθερου χρόνου ενδέχεται να αντικατοπτρίζουν ευρύτερες κοινωνικές και πολιτισμικές αλλαγές που επηρεάζουν την καθημερινότητα των οικογενειών και τον χρόνο που αφιερώνεται στην ανατροφή και ανάπτυξη των παιδιών.

Κεφάλαιο 6: Μεθοδολογία

6.1 Σκοποί και Στόχοι της Μελέτης

Κύριος σκοπός της έρευνας είναι να αξιολογήσει τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών προσχολικής ηλικίας, που κατοικούν στον Δήμο Ιωαννιτών και να εξετάσει τον ρόλο που διαδραματίζουν οι γονείς στη διαμόρφωση και διαχείριση του ελεύθερου χρόνου των παιδιών τους.

Επιμέρους Στόχοι

- ✓ Περιγραφή των δραστηριοτήτων των παιδιών προσχολικής ηλικίας στον ελεύθερο χρόνο τους : Να γίνει καταγραφή και ανάλυση των δραστηριοτήτων, που επιλέγουν συχνότερα τα παιδιά προσχολικής ηλικίας στον ελεύθερο χρόνο τους (π.χ. παιχνίδι, χρήση τεχνολογιών, εξωτερικές δραστηριότητες κ.ά.)
- ✓ Εξέταση των στάσεων και των πρακτικών των γονέων: Να διερευνηθεί ποιες στάσεις επιλέγουν συχνότερα οι γονείς στην προσπάθεια διαχείρισης και διαμόρφωσης του ελεύθερου χρόνου των παιδιών τους (π.χ. μέσω παροχής συμβουλών-καθοδήγησης, οργάνωσης οικογενειακών δραστηριοτήτων, επιβράβευσης, ενθάρρυνσης κ.α.).
- ✓ Εξέταση της Στάσης που αντιπροσωπεύει τα παιδιά: Να εξεταστεί η προτίμηση των παιδιών σχετικά με τον ελεύθερο χρόνο τους, εστιάζοντας στη σχέση τους με τους γονείς. Συγκεκριμένα, να καταγραφεί, αν τα παιδιά επιθυμούν αυτονομία-ανεξαρτησία και προσωπικό χώρο ή αν προτιμούν τη συμμετοχή του γονέα στις δραστηριότητές τους, κάτι που φανερώνει μεγαλύτερη προσκόλληση.
- ✓ Ρόλος των Νέων Τεχνολογιών: Να διερευνηθούν οι λόγοι και η συχνότητα χρήσης των Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστές, τάμπλετ, κινητά) στον ελεύθερο χρόνο των παιδιών (π.χ. για μάθηση, ψυχαγωγία, εξοικείωση, επιβράβευση, για να χαλαρώνουν οι γονείς).

Οι παραπάνω στόχοι να εξεταστούν ως προς τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των γονέων και των παιδιών, όπως είναι το φύλο, η ηλικία, η οικογενειακή κατάσταση.

6.2 Ερευνητικά Ερωτήματα

6.2.1. Ερωτήματα Περιγραφικής Ανάλυσης

1. Ποιες είναι οι συχνότερες δραστηριότητες, με τις οποίες αξιοποιούν τον ελεύθερο χρόνο τους τα παιδιά προσχολικής ηλικίας στον Δήμο Ιωαννιτών;
2. Ποιες είναι οι κυρίαρχες στάσεις των γονέων στον Δήμο Ιωαννιτών κατά την διαμόρφωση του ελεύθερου χρόνου των παιδιών τους;
3. Ποια Στάση υιοθετούν συχνότερα τα παιδιά προσχολικής ηλικίας στον Δήμο Ιωαννιτών, κατά τον ελεύθερο χρόνο τους, ως προς τη συμμετοχή ή όχι του γονέα σε αυτόν;
4. Ποιοι είναι οι συχνότεροι Λόγοι Χρήσης των Νέων Τεχνολογιών κατά τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών προσχολικής ηλικίας στον Δήμο Ιωαννιτών;
5. Πόσο ικανοποιημένοι είναι οι γονείς στον Δήμο Ιωαννιτών με τον Ελεύθερο χρόνο των Παιδιών τους;

6.2.2. Ερωτήματα & Υποθέσεις Επαγωγικής Ανάλυσης

A. Ερωτήματα & Υποθέσεις για τις Δραστηριότητες Ελεύθερου Χρόνου των Παιδιών

(Δραστηριότητες: Παιχνίδι, Οθονικές- Ψηφιακές Δραστηριότητες, Κινητικές Δραστηριότητες, Δραστηριότητες που προάγουν την Φαντασία και την Καλλιτεχνική Έκφραση)

 Ερώτημα 1^ο : Επηρεάζει το φύλο του γονέα τις δραστηριότητες, οι οποίες επιλέγονται συχνότερα για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας κατά τον ελεύθερο χρόνο τους;

Απλή υπόθεση: Το φύλο του γονέα ενδέχεται να επηρεάζει τις δραστηριότητες, οι οποίες επιλέγονται συχνότερα για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας κατά τον ελεύθερο χρόνο τους.

Στατιστικές υποθέσεις:

- H_0 (μηδενική υπόθεση): Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του γονέα και των πιο συχνών δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου των παιδιών.
- H_1 (εναλλακτική): Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του γονέα και των πιο συχνών δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου των παιδιών.

 Ερώτημα 2^ο : Υπάρχει διαφοροποίηση στις δραστηριότητες που προτιμώνται κατά τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών ανάλογα με την ηλικία του γονέα;

Απλή υπόθεση: Η ηλικία του γονέα ενδέχεται να επηρεάζει τις δραστηριότητες, οι οποίες επιλέγονται συχνότερα για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας κατά τον ελεύθερο χρόνο τους.

Στατιστικές υποθέσεις:

- H_0 (μηδενική υπόθεση): Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση ανάμεσα στις δραστηριότητες, οι οποίες επιλέγονται συχνότερα για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας κατά τον ελεύθερο χρόνο τους και την ηλικία του γονέα.
- H_1 (εναλλακτική): Υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση ανάμεσα στις δραστηριότητες, οι οποίες επιλέγονται συχνότερα για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας κατά τον ελεύθερο χρόνο τους και την ηλικία του γονέα.

 Ερώτημα 3^ο : Η οικογενειακή κατάσταση σχετίζεται με τη συχνότητα συμμετοχής του παιδιού στις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου;

Απλή υπόθεση: Η οικογενειακή κατάσταση μπορεί να σχετίζεται με τις δραστηριότητες του παιδιού στον ελεύθερο χρόνο.

Στατιστικές υποθέσεις:

- H_0 (μηδενική υπόθεση) : Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ οικογενειακής κατάστασης και συμμετοχής του παιδιού στις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου.
- H_1 (εναλλακτική): Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ οικογενειακής κατάστασης και της συμμετοχής του παιδιού στις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου.

 Ερώτημα 4^ο : Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ του φύλου του παιδιού και των δραστηριοτήτων που συμμετέχει πιο συχνά στον ελεύθερο χρόνο του;

Απλή υπόθεση: Το φύλο του παιδιού μπορεί να σχετίζεται με τις δραστηριότητες που επιλέγει στον ελεύθερο χρόνο του.

Στατιστικές υποθέσεις:

- H_0 (μηδενική υπόθεση) : Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του παιδιού και των δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου.
- H_1 (εναλλακτική): Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του παιδιού και των δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου.

 Ερώτημα 5^ο : Πώς διαφοροποιείται η ενασχόληση των παιδιών με τις διάφορες δραστηριότητες κατά τον ελεύθερο χρόνο τους ανάλογα με την ηλικία τους;

Απλή υπόθεση: Η ηλικία του παιδιού ενδέχεται να επηρεάζει τη συχνότητα συμμετοχής του στις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

Στατιστικές υποθέσεις:

- H_0 (μηδενική υπόθεση) : Δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές σχέσεις ανάμεσα στην ενασχόληση των παιδιών με τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου και την ηλικία τους.

- H_1 (εναλλακτική): Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές σχέσεις ανάμεσα στην ενασχόληση των παιδιών με τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου και την ηλικία τους.

B. Ερωτήματα & Υποθέσεις για τις Στάσεις των Γονέων κατά τον Ελεύθερο Χρόνο των Παιδιών τους

(Στάσεις Γονέων: Συστηματική & Καθοδηγητική Στήριξη, Θετική Ενίσχυση, Διαχείριση Κοινωνικών Σχέσεων του παιδιού)

 Ερώτημα 6^ο : Διαφοροποιείται η συχνότητα των στάσεων των γονέων ανάλογα με το φύλο του παιδιού τους κατά τον ελεύθερο χρόνο του;

Απλή υπόθεση: Το φύλο του παιδιού μπορεί να επηρεάζει τη στάση που διατηρεί ο γονέας κατά τη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου του

Στατιστικές υποθέσεις:

- H_0 (μηδενική υπόθεση) : Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ φύλου του παιδιού και των στάσεων που διατηρεί ο γονέας κατά τον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.
- H_1 (εναλλακτική): Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ φύλου του παιδιού και των στάσεων που διατηρεί ο γονέας κατά τον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.

 Ερώτημα 7^ο : Επηρεάζει η ηλικία του παιδιού τις κυρίαρχες στάσεις που διατηρούν οι γονείς για την διαμόρφωση του ελεύθερου χρόνου των παιδιών τους;

Απλή υπόθεση: Η ηλικία του παιδιού ενδέχεται να επηρεάζει τις στάσεις που διατηρούν οι γονείς κατά την διαχείριση του ελεύθερου χρόνου του παιδιού τους.

Στατιστικές υποθέσεις:

- H_0 (μηδενική υπόθεση) : Δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές σχέσεις ανάμεσα στις στάσεις των γονέων και την ηλικία του παιδιού κατά την διαχείριση του ελεύθερου χρόνου τους.
- H_1 (εναλλακτική): Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές σχέσεις ανάμεσα στις στάσεις των γονέων και την ηλικία του παιδιού κατά την διαχείριση του ελεύθερου χρόνου τους.

 Ερώτημα 8^ο : Υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου των γονέων και των επικρατέστερων στάσεων που επιλέγουν οι ίδιοι, ενόσω διαχειρίζονται τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών τους;

Απλή υπόθεση: Το φύλο του γονέα ενδέχεται να επηρεάζει τις στάσεις που υιοθετεί στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού του.

Στατιστικές υποθέσεις:

- H_0 (μηδενική υπόθεση) : Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του γονέα και των συχνότερων στάσεων του κατά τον ελεύθερο χρόνο του παιδιού του.
- H_1 (εναλλακτική): Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του γονέα και των συχνότερων στάσεων του κατά τον ελεύθερο χρόνο του παιδιού του.

✚ **Ερώτημα 9^ο** : Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της ηλικίας γονέα και των συχνότερων στάσεων που επιλέγουν οι ίδιοι για τον ελεύθερο χρόνο του παιδιού τους;

Απλή υπόθεση: Η ηλικία του γονέα μπορεί να συνδέεται με τις κυρίαρχες στάσεις του απέναντι στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.

Στατιστικές υποθέσεις:

- H_0 (μηδενική υπόθεση) : Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ της ηλικίας του γονέα και των στάσεων που επιλέγει στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.
- H_1 (εναλλακτική): Υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ της ηλικίας του γονέα και των στάσεων που επιλέγει στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.

✚ **Ερώτημα 10^ο** : Η οικογενειακή κατάσταση επηρεάζει τις στάσεις του γονέα κατά τον ελεύθερο χρόνο του παιδιού του;

Απλή υπόθεση: : Η οικογενειακή κατάσταση ενδέχεται να επηρεάζει τις στάσεις του γονέα κατά τον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.

Στατιστικές υποθέσεις:

- H_0 (μηδενική υπόθεση) : Δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στις στάσεις που διατηρεί ο γονέας κατά τον ελεύθερο χρόνο του παιδιού, ανάλογα με την οικογενειακή του κατάσταση
- H_1 (εναλλακτική): Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στις στάσεις που διατηρεί ο γονέας κατά τον ελεύθερο χρόνο του παιδιού, ανάλογα με την οικογενειακή του κατάσταση

Γ. Ερωτήματα για την Στάση που επιδιώκει το Παιδί κατά το Ελεύθερο Χρόνο του

(Στάση Παιδιού: Επιθυμία για Ξεχωριστή Περιοχή, Επιθυμία για Συμμετοχή του γονέα)

✚ **Ερώτημα 11^ο** : Υπάρχει σχέση μεταξύ του φύλου του γονέα και της επιθυμίας του παιδιού προσχολικής ηλικίας για ξεχωριστή περιοχή ή συμμετοχή του γονέα στον ελεύθερο χρόνο του;

Απλή υπόθεση: Το φύλο του γονέα ενδέχεται να επηρεάζει την προτίμηση του παιδιού για συμμετοχή ή όχι του γονέα στον ελεύθερο χρόνο του.

Στατιστικές υποθέσεις:

- H_0 (μηδενική υπόθεση) : Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του γονέα και της επιθυμίας του παιδιού για συμμετοχή του γονέα ή ανεξαρτησία στον ελεύθερο χρόνο του.
- H_1 (εναλλακτική): Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του γονέα και της επιθυμίας του παιδιού για συμμετοχή του γονέα ή ανεξαρτησία στον ελεύθερο χρόνο του.

 Ερώτημα 12^ο : Υπάρχει σχέση ανάμεσα στην ηλικία του γονέα και την επιθυμία του παιδιού για γονεϊκή συμμετοχή ή όχι στον ελεύθερο χρόνο του;

Απλή υπόθεση: Η ηλικία του γονέα μπορεί να συνδέεται με την επιθυμία του παιδιού για συμμετοχή του γονέα ή αυτονομία κατά τον ελεύθερο χρόνο.

Στατιστικές υποθέσεις:

- H_0 (μηδενική υπόθεση) : Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του γονέα και της επιθυμίας του παιδιού για συμμετοχή ή ανεξαρτησία στον ελεύθερο χρόνο του.
- H_1 (εναλλακτική): Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του γονέα και της επιθυμίας του παιδιού για συμμετοχή ή ανεξαρτησία στον ελεύθερο χρόνο του.

 Ερώτημα 13^ο : Επηρεάζεται η επιθυμία των παιδιών προσχολικής ηλικίας για εμπλοκή ή όχι του γονέα στον ελεύθερο χρόνο τους από την οικογενειακή κατάσταση;

Απλή υπόθεση: Η οικογενειακή κατάσταση του γονέα μπορεί να επηρεάζει την προτίμηση του παιδιού για γονεϊκή εμπλοκή ή όχι στον ελεύθερο χρόνο του.

Στατιστικές υποθέσεις:

- H_0 (μηδενική υπόθεση) : Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά στην επιθυμία του παιδιού για συμμετοχή ή όχι του γονέα στον ελεύθερο χρόνο του, ανάλογα με την οικογενειακή κατάσταση.
- H_1 (εναλλακτική): Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά στην επιθυμία του παιδιού για συμμετοχή ή όχι του γονέα στον ελεύθερο χρόνο του, ανάλογα με την οικογενειακή κατάσταση.

 Ερώτημα 14^ο : Διαφοροποιούνται τα αγόρια από τα κορίτσια προσχολικής ηλικίας ως προς την προτίμηση για ξεχωριστή περιοχή ή όχι στον ελεύθερο χρόνο τους;

Απλή υπόθεση: Το φύλο του παιδιού ενδέχεται να σχετίζεται με την προτίμηση του για ανεξαρτησία ή συμμετοχή του γονέα στον ελεύθερο χρόνο του.

Στατιστικές υποθέσεις:

- **H_0 (μηδενική υπόθεση)** : Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ αγοριών και κοριτσιών στην επιθυμία για ξεχωριστή περιοχή ή συμμετοχή του γονέα στον ελεύθερο χρόνο τους.
- **H_1 (εναλλακτική)**: Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ αγοριών και κοριτσιών στην επιθυμία για ξεχωριστή περιοχή ή συμμετοχή του γονέα στον ελεύθερο χρόνο τους.

✚ **Ερώτημα 15°** : *Η ηλικία του παιδιού επηρεάζει την επιθυμία του για συμμετοχή του γονέα ή την ύπαρξη μιας δικής του ξεχωριστής περιοχής στον ελεύθερο χρόνο του;*

Απλή υπόθεση: Η ηλικία του παιδιού ενδέχεται να επηρεάζει την προτίμησή του για γονεϊκή συμμετοχή ή αυτονομία στον ελεύθερο χρόνο του.

Στατιστικές υποθέσεις:

- **H_0 (μηδενική υπόθεση)** : Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση στην επιθυμία του παιδιού για μια ξεχωριστή περιοχή ή όχι κατά τον ελεύθερο χρόνο του, ανάλογα με την ηλικία του.
- **H_1 (εναλλακτική)**: Υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση στην επιθυμία του παιδιού για μια ξεχωριστή περιοχή ή όχι κατά τον ελεύθερο χρόνο του, ανάλογα με την ηλικία του.

Δ. Λόγοι Χρήσης των Νέων Τεχνολογιών στον Ελεύθερο Χρόνο των Παιδιών

(Λόγοι Χρήσης: Μάθηση, Εξοικείωση, Μέσο Επιβράβευσης καλής συμπεριφοράς, Μέσο Χαλάρωσης των γονέων)

✚ **Ερώτημα 16°** : *Υπάρχει διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών γονέων ως προς τους λόγους χρήσης των Νέων Τεχνολογιών κατά τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών τους;*

Απλή υπόθεση: Το φύλο του γονέα ενδέχεται να επηρεάζει τους λόγους που επιτρέπει τη χρήση τεχνολογίας από το παιδί στον ελεύθερο χρόνο του.

Στατιστικές υποθέσεις:

- **H_0 (μηδενική υπόθεση)** : Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών γονέων για τους λόγους χρήσης των Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού
- **H_1 (εναλλακτική)**: Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών γονέων για τους λόγους χρήσης των Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.

✚ **Ερώτημα 17°** : *Σχετίζεται η ηλικία του γονέα με τους λόγους που επιτρέπουν χρήσης των Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού;*

Απλή υπόθεση: Η ηλικία του γονέα μπορεί να επηρεάζει τους λόγους χρήσης των ψηφιακών μέσων από το παιδί στον ελεύθερο χρόνο του.

Στατιστικές υποθέσεις:

- **H_0 (μηδενική υπόθεση):** Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ της ηλικίας του γονέα και των λόγων που επιτρέπεται η χρήση των Νέων Τεχνολογιών στα παιδιά κατά τον ελεύθερο χρόνο τους.
- **H_1 (εναλλακτική):** Υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ της ηλικίας του γονέα και των λόγων που επιτρέπεται η χρήση των Νέων Τεχνολογιών στα παιδιά κατά τον ελεύθερο χρόνο τους.

✚ **Ερώτημα 18^ο :** Η οικογενειακή κατάσταση των γονέων επηρεάζει τους λόγους χρήσης των Τεχνολογικών και Ψηφιακών Μέσων κατά τον ελεύθερο χρόνο του παιδιού;

Απλή υπόθεση: Η οικογενειακή κατάσταση μπορεί να επηρεάζει τους λόγους χρήσης της τεχνολογίας από το παιδί στον ελεύθερο χρόνο του.

Στατιστικές υποθέσεις:

- **H_0 (μηδενική υπόθεση)** Δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους λόγους χρήσης τεχνολογικών μέσων στον ελεύθερο χρόνο των παιδιών, με βάση την οικογενειακή κατάσταση.
- **H_1 (εναλλακτική):** Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους λόγους χρήσης τεχνολογικών μέσων στον ελεύθερο χρόνο των παιδιών, με βάση την οικογενειακή κατάσταση.

✚ **Ερώτημα 19^ο :** Υπάρχει σχέση ανάμεσα στο φύλο του παιδιού και στους λόγους που ωθούν τους γονείς να είναι ανεκτικοί στην χρήση των Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του;

Απλή υπόθεση: Το φύλο του παιδιού μπορεί να επηρεάζει τη στάση του γονέα απέναντι στη χρήση τεχνολογίας στον ελεύθερο χρόνο του.

Στατιστικές υποθέσεις:

- **H_0 (μηδενική υπόθεση):** Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου παιδιού και των λόγων χρήσης των Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του.
- **H_1 (εναλλακτική):** Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου παιδιού και των λόγων χρήσης των Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του.

✚ **Ερώτημα 20^ο :** Υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση στους λόγους χρήσης των Νέων Τεχνολογιών κατά τον ελεύθερο χρόνο του παιδιού, ανάλογα με την ηλικία του;

- **Απλή υπόθεση:** Η ηλικία του παιδιού ενδέχεται να σχετίζεται με τους λόγους που οι γονείς επιτρέπουν την τεχνολογική χρήση κατά τον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.

Στατιστικές υποθέσεις:

- **H_0 (μηδενική υπόθεση):** Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση ανάμεσα στους λόγους χρήσης των Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού, ανάλογα με την ηλικία του.
- **H_1 (εναλλακτική):** Υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση ανάμεσα στους λόγους χρήσης των Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού, ανάλογα με την ηλικία του.

6.3 Δείγμα

Στο δείγμα συμμετείχαν 931 Γονείς παιδιών Προσχολικής Ηλικίας που κατοικούν στον Δήμο Ιωαννιτών (έγινε διαμοιρασμός 1606 ερωτηματολογίων και επιστράφηκαν τα 931).

Σε ό,τι αφορά τη μεταβλητή του φύλου, το δείγμα παρουσιάζει έντονη ανισοκατανομή, καθώς οι γυναίκες αποτελούν το 82,97% (772 άτομα), ενώ οι άνδρες μόλις το 17,03% (159 άτομα).

Φύλο	Συχνότητα	Ποσοστό
Άνδρας	159	17.03%
Γυναίκα	772	82.97%

Πίνακας 1

Σε ό,τι αφορά τη μεταβλητή της οικογενειακής κατάστασης, το δείγμα παρουσιάζει μεγάλη υπεροχή των έγγαμων ατόμων, που αποτελούν το 90,03% (838 άτομα), ενώ οι άγαμοι είναι μόλις το 9,97% (93 άτομα).

Οικογενειακή Κατάσταση	Συχνότητα	Ποσοστό
Έγγαμος	838	90.03%
Άγαμος	93	9.97%

Πίνακας 2

Σε ό,τι αφορά τη μεταβλητή της επαγγελματικής κατάστασης, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα, με ποσοστό 45% (419 άτομα). Στον δημόσιο τομέα απασχολείται το 22,56% (210 άτομα), οι αυτοαπασχολούμενοι συγκεντρώνουν το 16,54% του δείγματος (154 άτομα) ενώ οι άνεργοι αποτελούν το 15,55% (141 άτομα). Η

διαφορά μεταξύ των κατηγοριών είναι εμφανής, με τον ιδιωτικό τομέα να συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων, ενώ η ανεργία βρίσκεται σε χαμηλότερα επίπεδα συγκριτικά με τους εργαζόμενους.

Επαγγελματική Κατάσταση	Συχνότητα	Ποσοστό
Εργαζόμενος-η στον Δημόσιο Τομέα	210	22.56%
Εργαζόμενος-η στον Ιδιωτικό Τομέα	419	45.00%
Αυτοαπασχολούμενοι	154	16.54%
Άνεργος-η	141	15.15%
Άλλο (Συνταξιούχοι κ.α.)	7	0.75%

Πίνακας 3

Σε ό,τι αφορά τους εργαζόμενους, η πλειοψηφία απασχολείται ως υπάλληλος πλήρους ωραρίου, με ποσοστό 82.82% (648 άτομα). Αντίθετα, η μερική απασχόληση αφορά το 17,18% των εργαζομένων (135 άτομα). Η διαφορά μεταξύ των δύο κατηγοριών είναι ξεκάθαρη, με την πλήρη απασχόληση να κυριαρχεί, ενώ η μερική απασχόληση καλύπτει σημαντικά μικρότερο ποσοστό.

Κατηγορία	Συχνότητα	Ποσοστό
Υπάλληλος Πλήρους Ωραρίου	648	82.82%
Υπάλληλος Μερικής Απασχόλησης	135	17.18%

Πίνακας 4

Σε ό,τι αφορά τη μεταβλητή του επιπέδου σπουδών, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση, με ποσοστό 50,70% (472 άτομα). Ακολουθούν οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και οι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού τίτλου, με ίσα ποσοστά 22,50% (225 άτομα). Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση αφορά μόλις το 2,70% (25 άτομα). Η κατανομή δείχνει ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων έχει υψηλό μορφωτικό επίπεδο, με σημαντικό αριθμό να έχει προχωρήσει σε ανώτερες σπουδές.

Επίπεδο Σπουδών	Συχνότητα	Ποσοστό
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	25	2.70%

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	209	22.45%
Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	472	50.70%
Μεταπτυχιακό / Διδακτορικό	225	24.15%

Πίνακας 5

Σε ό,τι αφορά τη μεταβλητή του οικονομικού επιπέδου της οικογένειας, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων τοποθετείται στη μεσαία κατηγορία, με ποσοστό 81,87% (763 άτομα). Το χαμηλό οικονομικό επίπεδο δηλώθηκε από το 8,19% (76 άτομα), ενώ το υψηλό από το 6,63% (62 άτομα). Ένα μικρό ποσοστό 3,32% (30 άτομα) επέλεξε να μην απαντήσει. Η κατανομή δείχνει ότι η μεγάλη πλειονότητα των συμμετεχόντων αντιλαμβάνεται την οικονομική τους κατάσταση ως μεσαία, με σημαντικά λιγότερους να αυτοτοποθετούνται σε χαμηλότερες ή υψηλότερες κατηγορίες.

Οικονομικό Επίπεδο	Συχνότητα	Ποσοστό
Χαμηλό	76	8.16%
Μεσαίο	763	81.96%
Υψηλό	62	6.66%
Δεν απαντώ	30	3.22%

Πίνακας 6

Σε ό,τι αφορά τον συνολικό αριθμό παιδιών στην οικογένεια, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων έχει δύο παιδιά, με ποσοστό 52,17% (486 οικογένειες). Ακολουθούν οι οικογένειες με ένα παιδί, που αποτελούν το 29,24% (272 οικογένειες). Οι οικογένειες με τρία παιδιά αντιπροσωπεύουν το 15,91% (148 οικογένειες), ενώ μόλις το 2,69% (25 οικογένειες) έχει τέσσερα ή περισσότερα παιδιά. Η κατανομή δείχνει ότι οι περισσότερες οικογένειες έχουν έως δύο παιδιά, με μικρότερα ποσοστά για μεγαλύτερες οικογένειες.

Αριθμός Παιδιών	Συχνότητα	Ποσοστό
1 παιδί	272	29.22%
2 παιδιά	486	52.21%
3 παιδιά	148	15.90%
4 ή περισσότερα παιδιά	25	2.68%

Πίνακας 7

Σε ό,τι αφορά το φύλο των παιδιών, η κατανομή είναι σχεδόν ισομερής. Τα αγόρια αποτελούν το 50,27% (468 παιδιά), ενώ τα κορίτσια το 49,77% (463 παιδιά). Η μικρή διαφορά μεταξύ των δύο φύλων δείχνει ότι δεν υπάρχει σημαντική απόκλιση στον αριθμό αγοριών και κοριτσιών στις οικογένειες του δείγματος.

Φύλο	Συχνότητα	Ποσοστό
Αγόρι	468	50.27%
Κορίτσι	463	49.73%

Πίνακας 8

Σε ό,τι αφορά την ηλικία των γονέων, η κατανομή βασίζεται σε 931 συμμετέχοντες, με ηλικίες που κυμαίνονται από 21 έως 58 έτη. Ο μέσος όρος ηλικίας των γονέων είναι 37,82 έτη, με τυπική απόκλιση 5,72 έτη, γεγονός που δείχνει μια σχετικά συγκεντρωμένη κατανομή γύρω από αυτήν την τιμή. Ο δείκτης ασυμμετρίας (Skewness) είναι -0,309, γεγονός που υποδηλώνει ελαφριά αρνητική ασυμμετρία, ενώ η τιμή της κύρτωσης (Kurtosis) είναι 2,375, δείχνοντας ότι η κατανομή είναι ελαφρώς πιο έντονη από την κανονική.

Σχετικά με την ηλικία των παιδιών, τα δεδομένα βασίζονται σε 931 παιδιά, με ηλικίες που κυμαίνονται από 3 έως 6 έτη. Ο μέσος όρος ηλικίας είναι 4,17 έτη, με τυπική απόκλιση 1,087 έτη, γεγονός που δείχνει ότι τα περισσότερα παιδιά είναι αρκετά μικρής ηλικίας. Η ασυμμετρία είναι 0,559, υποδεικνύοντας ελαφριά θετική ασυμμετρία, δηλαδή περισσότερα παιδιά βρίσκονται στις μικρότερες ηλικίες. Η κύρτωση είναι 0,288, υποδηλώνοντας μια σχετικά ομαλή κατανομή, χωρίς ακραίες τιμές.

Descriptive Statistics	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Skewness	Kurtosis
Ηλικία Γονέα	931	21	58	37.817	5.7244	-0.309	2.375
Ηλικία παιδιού	931	3	6	4.17	1.087	0.559	0.288

Πίνακας 9

6.4 Ερευνητικό Εργαλείο

Για τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την αξιολόγηση του ελεύθερου χρόνου των παιδιών προσχολικής ηλικίας και τον ρόλο των γονέων στη διαμόρφωση και διαχείρισή του,

χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο κλειστού τύπου. Το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε με σκοπό να διερευνήσει τις συνήθειες των παιδιών στον ελεύθερο χρόνο τους, τις στάσεις και τις πρακτικές των γονέων, καθώς και παράγοντες που επηρεάζουν τις επιλογές τους.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 14 ερωτήσεις και χωρίζεται σε τρεις βασικές ενότητες:

- Δημογραφικά στοιχεία, όπου συλλέγονται πληροφορίες για το φύλο, την ηλικία, την οικογενειακή και επαγγελματική κατάσταση των γονέων, το μορφωτικό και οικονομικό επίπεδο, καθώς και βασικά στοιχεία για το παιδί.
- Κύριο μέρος, όπου αξιολογούνται οι δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου των παιδιών, οι πρακτικές των γονέων στη διαμόρφωση αυτού του χρόνου και η χρήση της τεχνολογίας.
- Γενική ικανοποίηση των γονέων, όπου οι συμμετέχοντες εκφράζουν το επίπεδο ικανοποίησής τους από τον τρόπο με τον οποίο το παιδί τους αξιοποιεί τον ελεύθερο χρόνο του.

Οι περισσότερες ερωτήσεις είναι διαβαθμισμένης κλίμακας Likert 5 βαθμίδων (1=Ποτέ, 2=Σπάνια, 3=Μερικές φορές, 4=Συχνά, 5=Πολύ συχνά), γεγονός που επιτρέπει τη μέτρηση των τάσεων και προτιμήσεων των γονέων σχετικά με τις δραστηριότητες των παιδιών τους.

Η χρήση του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου προσφέρει ποσοτικά δεδομένα που επιτρέπουν τη στατιστική ανάλυση και τη διερεύνηση πιθανών σχέσεων μεταξύ των δημογραφικών παραγόντων και των προτιμήσεων στον ελεύθερο χρόνο των παιδιών. Παράλληλα, οι γονείς κλήθηκαν να απαντήσουν με ειλικρίνεια, διατηρώντας την ανωνυμία τους, ώστε να διασφαλιστεί η αξιοπιστία και η εγκυρότητα των αποτελεσμάτων. Όπως επισημαίνουν οι Ουζουνί και Nakakis (2011), η αξιολόγηση της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας αποτελεί βασικό κριτήριο στις ποσοτικές μελέτες, καθώς εγγυάται την επιστημονική αξία των εργαλείων μέτρησης και τη δυνατότητα γενίκευσης των ευρημάτων.

6.4.1 Έλεγχος Αξιοπιστίας (Cronbach's alpha)

Η αξιοπιστία του ερευνητικού εργαλείου αξιολογήθηκε με τη χρήση του συντελεστή εσωτερικής συνοχής Cronbach's alpha. Για το σύνολο των 35 ερωτήσεων, η τιμή του συντελεστή υπολογίστηκε σε 0,781, γεγονός που καταδεικνύει ικανοποιητικό επίπεδο αξιοπιστίας και αποδεικνύει, ότι οι ερωτήσεις παρουσιάζουν επαρκή εσωτερική συνοχή. Βάσει της σχετικής βιβλιογραφίας, τιμές Cronbach's alpha πάνω από 0,7 θεωρούνται ενδεικτικές

αποδεκτής αξιοπιστίας σε μελέτες κοινωνικών επιστημών (Nunnally & Bernstein, 1994). Επιπλέον, τιμές παρόμοιου εύρους έχουν χαρακτηριστεί ως ενδείξεις καλής εσωτερικής συνέπειας (Gliem & Gliem, 2003). Συνεπώς, το εν λόγω εργαλείο μπορεί να θεωρηθεί κατάλληλο και αξιόπιστο για τη συλλογή δεδομένων στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.781	35

Πίνακας 10

6.5 Ανάλυση Δεδομένων

6.5.1 Προεπεξεργασία Δεδομένων

Σε ορισμένες ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, η αριθμητική τιμή των απαντήσεων στην κλίμακα Likert 5 σημείων ήταν αντίστροφη σε σχέση με τις υπόλοιπες. Για λόγους ομοιομορφίας και ακρίβειας της στατιστικής ανάλυσης, πραγματοποιήθηκε αντιστροφή της κλίμακας στις παρακάτω ερωτήσεις:

Ερώτηση	Πεδίο	Αρχική κλίμακα	Τροποποιημένη κλίμακα
11.6	«Διακόπτουμε την επαφή του παιδιού μας, κατά τον ελεύθερο χρόνο, με κάποιο φίλο του, αν θεωρούμε ότι οι γονείς του άλλου παιδιού δεν μας ταιριάζουν.»	1=Ποτέ, 2=Σπάνια, 3=Μερικές φορές, 4=Συχνά, 5=Πολύ συχνά	5=Ποτέ, 4=Σπάνια, 3=Μερικές φορές, 2=Συχνά, 1=Πολύ συχνά
12.2	«Το παιδί μου θέλει να συμμετέχω κι εγώ στις δραστηριότητές του.»	1=Ποτέ, 2=Σπάνια, 3=Μερικές φορές, 4=Συχνά, 5=Πολύ συχνά	5=Ποτέ, 4=Σπάνια, 3=Μερικές φορές, 2=Συχνά, 1=Πολύ συχνά
13.2	«Επιτρέπω τη χρήση Νέων Τεχνολογιών για Ψυχαγωγία.»	1=Ποτέ, 2=Σπάνια, 3=Μερικές φορές,	5=Ποτέ, 4=Σπάνια, 3=Μερικές φορές, 2=Συχνά,

		4=Συχνά, 5=Πολύ συχνά	1=Πολύ συχνά
13.4	«Επιτρέπω τη χρήση Νέων Τεχνολογιών ως επιβράβευση καλής συμπεριφοράς.»	1=Ποτέ, 2=Σπάνια, 3=Μερικές φορές, 4=Συχνά, 5=Πολύ συχνά	5=Ποτέ, 4=Σπάνια, 3=Μερικές φορές, 2=Συχνά, 1=Πολύ συχνά
13.5	«Επιτρέπω τη χρήση Νέων Τεχνολογιών για να χαλαρώνουμε κι εμείς οι γονείς, καθώς με αυτόν τον τρόπο κάθεται ήσυχο το παιδί.»	1=Ποτέ, 2=Σπάνια, 3=Μερικές φορές, 4=Συχνά, 5=Πολύ συχνά	5=Ποτέ, 4=Σπάνια, 3=Μερικές φορές, 2=Συχνά, 1=Πολύ συχνά

Η διαδικασία αυτή διασφάλισε ότι όλες οι μεταβλητές είχαν ομοιόμορφη κατεύθυνση στις αναλύσεις.

6.5.2 Ομαδοποίηση Μεταβλητών

Για την ευκολότερη ανάλυση και τη διερεύνηση σχέσεων μεταξύ των δεδομένων, πραγματοποιήθηκε ομαδοποίηση των απαντήσεων στις ερωτήσεις 10 και 11, όπως περιγράφεται παρακάτω.

Α. Ομαδοποίηση Ερώτησης 10: «Πόσο συχνά συμμετέχει το παιδί σας στις παρακάτω δραστηριότητες;»

Οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου των παιδιών ταξινομήθηκαν σε τέσσερις κύριες κατηγορίες:

- Παιχνίδι

Πεδίο 1: *Παίζει με τα παιχνίδια του*

- Οθονικές-Ψηφιακές Δραστηριότητες

Πεδίο 4: *Παίζει ηλεκτρονικά παιχνίδια σε υπολογιστή, τάμπλετ, κινητό*

Πεδίο 5: *Παρακολουθεί βίντεο σε υπολογιστή, τάμπλετ, κινητό*

Πεδίο 6: *Παρακολουθεί τηλεόραση*

- Κινητικές Δραστηριότητες

Πεδίο 2: *Παίζει σε εξωτερικό χώρο (αυλή/πάρκο)*

Πεδίο 7: *Κάνει ποδήλατο*

Πεδίο 8: *Κάνει πατίνι*

Πεδίο 10: *Συμμετέχει σε αθλητικές δραστηριότητες (ποδόσφαιρο, μπάσκετ, κολύμβηση κ.α.)*

- Δραστηριότητες που προάγουν τη φαντασία και την καλλιτεχνική έκφραση

Πεδίο 3: *Τον διαβάζουμε παραμύθια*

Πεδίο 9: *Χορεύει, τραγουδάει, ακούει μουσική*

Πεδίο 11: *Απασχολείται με δραστηριότητες σε Ιδιωτικά Κέντρα, Παιδότοπους, ΚΔΑΠ*

Πεδίο 12: *Ασχολείται με καλλιτεχνικές-εικαστικές δραστηριότητες (ζωγραφική, χαρτοκοπτική, κολάζ κ.α.)*

B. Ομαδοποίηση Ερώτησης 11: «Η στάση σας για τον ελεύθερο χρόνο του παιδιού σας.»

Οι απαντήσεις των γονέων χωρίστηκαν σε τρεις βασικές ομάδες:

- Συστηματική και Καθοδηγητική Στήριξη

Πεδίο 1: *Παρέχουμε συμβουλές στο παιδί.*

Πεδίο 2: *Υπάρχει οργάνωση και τήρηση συγκεκριμένου προγράμματος.*

Πεδίο 4: *Προτρέπουμε το παιδί σε φυσικές δραστηριότητες.*

- Θετική Ενίσχυση

Πεδίο 3: *Επιβραβεύουμε το παιδί, όταν τα καταφέρνει.*

Πεδίο 5: *Ενισχύουμε τη σχέση του παιδιού με τους φίλους του πέρα του σχολικού ωραρίου.*

Πεδίο 7: *Ενθαρρύνουμε δραστηριότητες με βάση τα ταλέντα του παιδιού.*

Πεδίο 8: *Στηρίζουμε δραστηριότητες υψηλού κόστους που επιθυμεί το παιδί.*

Πεδίο 9: *Οργανώνουμε οικογενειακές δραστηριότητες μαζί με το παιδί.*

- Διαχείριση των Κοινωνικών Σχέσεων των Παιδιών

Πεδίο 6: Διακόπτουμε την επαφή του παιδιού μας με κάποιον φίλο του, αν θεωρούμε ότι οι γονείς του άλλου παιδιού δεν μας ταιριάζουν.

Πεδίο 10: Επισκεπτόμαστε σπίτια φίλων του παιδιού για παιχνίδι.

6.5.3 Επεξεργασία Δεδομένων

Η περιγραφική στατιστική χρησιμοποιήθηκε για να καταγράψει τη γενική εικόνα του δείγματος και των μεταβλητών της έρευνας. Για τη διερεύνηση πιθανών διαφορών και σχέσεων μεταξύ μεταβλητών, εφαρμόστηκαν στατιστικές μέθοδοι επαγωγικής ανάλυσης, όπως έλεγχοι ανεξαρτησίας (χ^2), και Kruskal Wallis που είναι μη παραμετρικός έλεγχος αφού οι ιεραρχικές μεταβλητές εξ' ορισμού δεν ακολουθούν κανονική κατανομή.

Ελέγχθηκε αν το φύλο και η ηλικία των παιδιών επηρεάζουν τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου τους. Αναλύθηκε εάν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των γονέων επηρεάζουν τις επιλογές δραστηριοτήτων των παιδιών. Διερευνήθηκε πώς η ηλικία και το φύλο των παιδιών επηρεάζουν τη στάση των γονέων απέναντι στη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου. Αναλύθηκε αν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των γονέων επηρεάζουν τη στάση τους απέναντι στις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου των παιδιών.

Εξετάστηκε αν το φύλο και η ηλικία των παιδιών επηρεάζουν την προτίμησή τους για αυτονομία ή τη συμμετοχή των γονέων στις δραστηριότητές τους. Ελέγχθηκε εάν οι γονείς μικρότερης ή μεγαλύτερης ηλικίας εμπλέκονται ή συμμετέχουν περισσότερο στον ελεύθερο χρόνο των παιδιών τους, κατόπιν, παράκλησης των τελευταίων. Διερευνήθηκε αν τα κορίτσια προτιμούν διαφορετικούς λόγους χρήσης των νέων τεχνολογιών σε σχέση με τα αγόρια. Αναλύθηκε αν η ηλικία των παιδιών επηρεάζει τους λόγους χρήσης της τεχνολογίας (μάθηση, ψυχαγωγία κ.λπ.). Εξετάστηκε αν το φύλο, η ηλικία και η οικογενειακή κατάσταση των γονέων επηρεάζουν τη συχνότητα και τους λόγους χρήσης των νέων τεχνολογιών από τα παιδιά κατά τον ελεύθερο χρόνο τους.

Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του στατιστικού λογισμικού SPSS, το οποίο επέτρεψε την εξαγωγή γραφημάτων, πινάκων συχνοτήτων και συγκριτικών αναλύσεων για την καλύτερη κατανόηση των σχέσεων μεταξύ των μεταβλητών.

6.6 Περιορισμοί

Παρά τη συστηματική μεθοδολογική προσέγγιση της έρευνας, υπάρχουν ορισμένοι περιορισμοί που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Αυτοί σχετίζονται τόσο με τη σύνθεση του δείγματος, όσο και με τη φύση των δεδομένων, την αξιοπιστία των απαντήσεων και τη μεθοδολογία ανάλυσης.

Ένας από τους βασικούς περιορισμούς αφορά το δείγμα της έρευνας, το οποίο αποτελείται αποκλειστικά από γονείς παιδιών προσχολικής ηλικίας που διαμένουν στον Δήμο Ιωαννιτών. Αυτό περιορίζει τη δυνατότητα γενίκευσης των ευρημάτων σε άλλες γεωγραφικές περιοχές ή κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα. Επιπλέον, η συμμετοχή στην έρευνα ήταν εθελοντική, γεγονός που μπορεί να έχει οδηγήσει σε bias αυτοεπιλογής (self-selection bias), καθώς οι γονείς που ενδιαφέρονται περισσότερο για τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών τους ενδέχεται να ήταν πιο πρόθυμοι να απαντήσουν.

Ένας ακόμη περιορισμός σχετίζεται με το ίδιο το ερωτηματολόγιο. Παρά την προσεκτική διατύπωση των ερωτήσεων, υπάρχει η πιθανότητα διαφορετικής ερμηνείας από τους συμμετέχοντες, γεγονός που μπορεί να έχει επηρεάσει την ακρίβεια των απαντήσεων. Επιπλέον, οι απαντήσεις βασίζονται αποκλειστικά στην υποκειμενική αντίληψη των γονέων για τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών τους, χωρίς να υπάρχει ανεξάρτητη επιβεβαίωση, όπως παρατήρηση ή καταγραφή από τρίτους. Ως αποτέλεσμα, μπορεί να υπάρχει απόκλιση μεταξύ των αναφορών των γονέων και της πραγματικής συμπεριφοράς των παιδιών.

Επιπρόσθετα, άλλος ένας περιορισμός που αξίζει να αναφερθεί αφορά τον χρονικό χαρακτήρα της μελέτης. Η ερευνητική προσέγγιση ήταν διατομεακή, δηλαδή τα δεδομένα συλλέχθηκαν σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Αυτό σημαίνει, ότι δεν δίνεται η δυνατότητα παρακολούθησης της δυναμικής των φαινομένων μέσα στον χρόνο, ούτε η καταγραφή πιθανών μεταβολών στις στάσεις ή στις συμπεριφορές των γονέων και των παιδιών. Κατά συνέπεια, δεν είναι εφικτή η εξαγωγή συμπερασμάτων για την εξέλιξη ή τη διαχρονικότητα των ευρημάτων.

Ειδική μέριμνα δόθηκε στην προεπεξεργασία των δεδομένων μέσω της αντιστροφής συγκεκριμένων ερωτήσεων στις οποίες η αριθμητική κλίμακα Likert είχε διαφορετική κατεύθυνση. Ωστόσο, υπάρχει το ενδεχόμενο ορισμένοι συμμετέχοντες να μην ερμήνευσαν σωστά τις αλλαγές αυτές, δημιουργώντας πιθανές ασυνέπειες στα δεδομένα. Παράλληλα, η ομαδοποίηση των δραστηριοτήτων και των στάσεων των γονέων στη διαχείριση του

ελεύθερου χρόνου βασίστηκε σε θεωρητικά κριτήρια, τα οποία, αν και επιστημονικά τεκμηριωμένα, δεν αποκλείεται να μην αντικατοπτρίζουν πλήρως τις πραγματικές διαφοροποιήσεις στις αντιλήψεις και τις πρακτικές των γονέων.

Όσον αφορά την ανάλυση των δεδομένων, η περιγραφική στατιστική επιτρέπει την αποτύπωση γενικών τάσεων, αλλά δεν παρέχει αιτιώδεις σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών. Παρότι εφαρμόστηκαν επαγωγικές στατιστικές μέθοδοι, όπως έλεγχοι ανεξαρτησίας (χ^2) και Kruskal Wallis, τα αποτελέσματα αποτυπώνουν μόνο τη συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών και δεν αποδεικνύουν αιτιότητα. Επιπλέον, το μέγεθος του δείγματος ενδέχεται να μην επιτρέπει τη διερεύνηση λεπτομερών διαφορών μεταξύ υποομάδων, όπως οι διαφοροποιήσεις στις προτιμήσεις ανάλογα με το φύλο ή την ηλικία του παιδιού.

Ακόμη, ένας περιορισμός είναι αυτός, που αφορά την έμφαση που δόθηκε κυρίως σε ποσοτικά δεδομένα, περιορίζοντας έτσι την εις βάθος διερεύνηση των προσωπικών εμπειριών, απόψεων και συναισθηματικών στάσεων των γονέων. Η απουσία ποιοτικών μεθόδων, όπως συνεντεύξεις ή ανοικτές ερωτήσεις, ενδέχεται να έχει στερήσει πολύτιμα στοιχεία που θα μπορούσαν να φωτίσουν τις υποκειμενικές διαστάσεις της σχέσης των γονέων με τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών τους και να εμπλουτίσουν την ερμηνεία των ευρημάτων.

Τέλος, ένας επιπλέον περιορισμός αφορά τη χρήση των νέων τεχνολογιών από τα παιδιά, όπου οι απαντήσεις βασίζονται αποκλειστικά στις εκτιμήσεις των γονέων και όχι σε αντικειμενικά δεδομένα, όπως πραγματική χρονική καταγραφή της χρήσης. Περαιτέρω, οι λόγοι που επικαλούνται οι γονείς για την επιτρεπόμενη χρήση τεχνολογικών μέσων ενδέχεται να αντικατοπτρίζουν περισσότερο τις δικές τους αντιλήψεις παρά τις πραγματικές προτιμήσεις των παιδιών.

Κεφάλαιο 7: Αποτελέσματα

7.1 Ανάλυση Συχνοτήτων

Σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητες των παιδιών, παρατηρείται, ότι το παιχνίδι αποτελεί κεντρικό στοιχείο της καθημερινότητάς τους, καθώς η πλειοψηφία παίζει είτε με παιχνίδια στο σπίτι είτε σε εξωτερικούς χώρους. Συγκεκριμένα, το 51,1% παίζει «συχνά» με παιχνίδια και το 36,2% το κάνει «συχνά». Παράλληλα, το παιχνίδι σε εξωτερικό χώρο είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο, με το 40,6% των παιδιών να παίζει «συχνά» και το 35,6% «πολύ συχνά», γεγονός που δείχνει τη σημασία της φυσικής δραστηριότητας στη ζωή τους.

Η ανάγνωση παραμυθιών, επίσης, φαίνεται να είναι αρκετά συχνή συνήθεια, με το 36,1% των παιδιών να ακούει ιστορίες «πολύ συχνά» και το 30,5% «συχνά». Από την άλλη, η ενασχόληση με ηλεκτρονικά παιχνίδια είναι περιορισμένη γι' αυτές τις ηλικίες, καθώς το 37,9% δηλώνει, ότι δεν παίζει «ποτέ», ενώ μόνο το 6,3% παίζει «πολύ συχνά». Αντίστοιχα, η παρακολούθηση βίντεο σε κινητό ή υπολογιστή έχει μια μέτρια κατανομή, με το 35,9% των παιδιών να το κάνει «μερικές φορές» και το 20,3% «συχνά». Η τηλεόραση φαίνεται να έχει πιο σταθερή παρουσία, καθώς το 31,9% των παιδιών την παρακολουθεί «συχνά» και το 33,7% «μερικές φορές».

Όσον αφορά τις σωματικές δραστηριότητες, η ποδηλασία είναι αρκετά δημοφιλής, με το 29,5% των παιδιών να κάνει ποδήλατο «συχνά» και το 21,4% «πολύ συχνά». Αντίστοιχα, το πατίνι χρησιμοποιείται με μικρότερη συχνότητα, με το 24,5% να το κάνει «συχνά», ενώ ένα σημαντικό ποσοστό (20,1%) δεν ασχολείται καθόλου. Στον τομέα της δημιουργικής έκφρασης, το χορός και το τραγούδι φαίνεται να είναι ιδιαίτερα αγαπητά, καθώς το 46,1% των παιδιών δηλώνει, ότι ασχολείται με αυτά «πολύ συχνά», ενώ το 31,3% «συχνά».

Οι αθλητικές δραστηριότητες παρουσιάζουν μια ισορροπημένη κατανομή, με το 24,4% να μην συμμετέχει «καθόλου», αλλά και ένα σημαντικό ποσοστό (23,3%) να ασχολείται «πολύ συχνά». Αντίθετα, οι Δραστηριότητες σε Ιδιωτικά Κέντρα (Παιδότοπους, ΚΔΑΠ κ.α) δεν είναι τόσο διαδεδομένες στην συγκεκριμένο ηλικιακό φάσμα, καθώς το 33% των παιδιών δηλώνει, ότι δεν συμμετέχει «καθόλου» και μόνο το 8,9% ασχολείται με αυτές «πολύ συχνά». Οι εικαστικές- καλλιτεχνικές δραστηριότητες έχουν μια πιο ισορροπημένη συμμετοχή, με το 26,7% των παιδιών να τις κάνει «συχνά» και το 21,5% «πολύ συχνά».

Δραστηριότητα	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά
---------------	------	--------	---------------	-------	------------

Παίζει με παιχνίδια		2.4%	10.1%	36.2%	51.1%
Παίζει σε εξωτερικό χώρο	0.1%	2.9%	20.4%	40.6%	35.6%
Του διαβάζουν παραμύθια	0.5%	7.8%	23.9%	30.5%	36.1%
Παίζει ηλεκτρονικά παιχνίδια	37.9%	19.9%	22.3%	12.9%	6.3%
Βλέπει βίντεο σε κινητό/PC	10.8%	23.8%	35.9%	20.3%	8.8%
Βλέπει τηλεόραση	5.4%	18.6%	33.7%	31.9%	10.0%
Κάνει ποδήλατο	8.3%	14.9%	25.5%	29.5%	21.4%
Κάνει πατίνι	20.1%	14.7%	20.8%	24.5%	18.9%
Χορεύει/τραγουδάει	0.8%	6.3%	15.3%	31.3%	46.1%
Αθλητικές δραστηριότητες	24.4%	14.7%	16.7%	19.6%	23.3%
Δραστηριότητες σε Ιδιωτικά Κέντρα (Παιδότοπους, ΚΔΑΠ κ.α)	33.0%	20.1%	20.9%	15.9%	8.9%
Εικαστικές δραστηριότητες	14.7%	11.4%	24.9%	26.7%	21.5%

Πίνακας 11

Σε ό,τι αφορά τις συνήθειες και τη στήριξη των παιδιών από το οικογενειακό τους περιβάλλον, παρατηρούνται ενδιαφέροντα μοτίβα συμπεριφοράς. Η παροχή συμβουλών αποτελεί συχνή πρακτική, καθώς το 50,9% των γονέων συμβουλεύει τα παιδιά τους «συχνά» και το 20,4% «πολύ συχνά» κατά τον ελεύθερο χρόνο, με μόλις ένα ελάχιστο ποσοστό (0,1%) να δηλώνει, ότι δεν δίνει ποτέ συμβουλές. Παρόμοια τάση εμφανίζει και η οργάνωση και το πρόγραμμα, όπου το 44,5% των παιδιών ακολουθεί μια οργανωμένη καθημερινότητα «συχνά» και το 32,3% «πολύ συχνά».

Η επιβράβευση φαίνεται να είναι μια σχεδόν καθολική πρακτική, καθώς το 65,3% των γονέων επιβραβεύει τα παιδιά τους συχνά ή πολύ συχνά, ενώ πολύ μικρό ποσοστό δεν εφαρμόζει καθόλου αυτή τη μέθοδο. Αντίστοιχα, η προτροπή του παιδιού να αναλάβει πρωτοβουλίες και να αναπτύξει δεξιότητες στον ελεύθερο χρόνο του είναι εξαιρετικά διαδεδομένη, με το 53,1% να την εφαρμόζει «πολύ συχνά» και το 36,2% «συχνά».

Σε κοινωνικό επίπεδο, η ενίσχυση της φιλίας των παιδιών υποστηρίζεται αρκετά, καθώς το 32,9% των γονέων την ενθαρρύνει συχνά και το 28,4% πολύ συχνά. Αντίθετα, όσον αφορά την παρέμβαση των γονέων στις κοινωνικές σχέσεις των παιδιών κατά τον ελεύθερο χρόνο τους, τα στοιχεία δείχνουν, ότι στην πλειονότητά τους αποφεύγουν να διακόπτουν τις φιλίες των παιδιών τους με βάση τις δικές τους προσωπικές αντιπάθειες ή ασυμβατότητες. Συγκεκριμένα,

το 38% δηλώνει, πως δεν παρεμβαίνει «ποτέ» σε τέτοιες περιπτώσεις, ενώ ένα επιπλέον 32,7% το πράττει «σπάνια». Μόνο ένα μικρό ποσοστό εμφανίζει πιο έντονη παρεμβατικότητα (20,6% «μερικές φορές», 5,1% «συχνά», 2,7% «πολύ συχνά»). Αυτό υποδηλώνει γενικά μια στάση σεβασμού προς τις προσωπικές επιλογές των παιδιών, καθώς, ακόμη κι όταν υπάρχει δυσαρμονία στο επίπεδο των ενήλικων σχέσεων. η διακοπή επαφής με φίλους φαίνεται να εφαρμόζεται με μικρή συχνότητα, γεγονός που μπορεί να συνδέεται και με ανησυχίες για αρνητικές επιρροές.

Σχετικά με την ενθάρρυνση δραστηριοτήτων που συνδέονται με τα ταλέντα και τις προσωπικές κλίσεις των παιδιών, οι γονείς δείχνουν εξαιρετικά θετική στάση. Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό (42,8% «συχνά», 42,1% «πολύ συχνά») υποστηρίζει ενεργά τη συμμετοχή των παιδιών σε τέτοιες δραστηριότητες, ενώ η απουσία υποστήριξης είναι σχεδόν ανύπαρκτη (1,1% «ποτέ», 1,8% «σπάνια»). Η στάση αυτή αντανακλά μια ευρύτερη τάση των γονέων να καλλιεργούν τις ιδιαίτερες δεξιότητες των παιδιών, προάγοντας την ποιοτική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου.

Από την άλλη πλευρά, η οικονομική υποστήριξη δραστηριοτήτων, που απαιτούν υψηλό κόστος παρουσιάζει μεγαλύτερη διαφοροποίηση. Ενώ ένα σημαντικό ποσοστό γονέων προσφέρει ενίοτε τέτοιου είδους στήριξη (34,2% «μερικές φορές», 20,8% «συχνά», 12,7% «πολύ συχνά»), αρκετοί φαίνονται πιο επιφυλακτικοί (19,5% «σπάνια», 9,1% «ποτέ»). Η στάση αυτή ενδεχομένως αντικατοπτρίζει είτε οικονομικούς περιορισμούς είτε διαφορετικές απόψεις ως προς το τι συνιστά ουσιαστική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου.

Οι οικογενειακές δραστηριότητες είναι ιδιαίτερα συχνές, με το 43,2% των γονέων να τις πραγματοποιεί «πολύ συχνά» και το 35,2% συχνά, γεγονός που δείχνει ότι ο οικογενειακός χρόνος αποτελεί προτεραιότητα. Τέλος, οι επισκέψεις για παιχνίδι σε φίλους καταγράφουν μια ισορροπημένη κατανομή, με το 32,2% των παιδιών να τις κάνει «μερικές φορές» και το 27,3% «συχνά».

Στάση Γονέα	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά
Παροχή συμβουλών	0.1%	3.4%	24.9%	50.9%	20.4%
Οργάνωση & Πρόγραμμα	0.4%	5.3%	17.1%	44.5%	32.3%
Επιβράβευση παιδιού		1.1%	5.1%	27.8%	65.3%

Προτροπή παιδιού για Φυσικές Δραστηριότητες	0.6%	0.7%	8.5%	36.2%	53.1%
Ενίσχυση φιλίας	3.5%	9.0%	25.4%	32.9%	28.4%
Διακοπή επαφής με φίλους	38%	32.7%	20.6%	5.1%	2.7%
Ενθάρρυνση δραστηριοτήτων με βάση τα ταλέντα του παιδιού.	1.1%	1.8%	10.9%	42.8%	42.1%
Στήριξη δαπανηρών δραστηρ.	9.1%	19.5%	34.2%	20.8%	12.7%
Οικογενειακές δραστηριότητες	0.7%	3.6%	16.8%	35.2%	43.2%
Επισκέψεις για παιχνίδι	3.3%	14.9%	32.2%	27.3%	21.8%

Πίνακας 12

Αναφορικά με την επιθυμία ενός ανεξάρτητου-ατομικού χώρου για το παιδί, τα δεδομένα δείχνουν, ότι ένα σημαντικό ποσοστό (20,6%) δεν επιθυμεί «ποτέ» ατομικό χώρο, ενώ το 30,1% έχει την ανάγκη να το κάνει «σπάνια». Αντίθετα, μόνο το 14,4% των παιδιών απολαμβάνει «συχνά» έναν προσωπικό χώρο και μόλις το 6,7% «πολύ συχνά». Αυτό δείχνει, ότι τα παιδιά, τα οποία συμμετέχουν στην έρευνα και είναι προσχολική ηλικίας (3-6 ετών), βρίσκονται σε ένα αναπτυξιακό στάδιο, όπου η ανάγκη για αυτονομία αρχίζει να διαμορφώνεται, αλλά η σύνδεση με τον γονέα παραμένει έντονη και καθοριστική.

Σύμφωνα με τα ευρήματα, η συντριπτική πλειονότητα των παιδιών —μέσα από την παρατήρηση και την αναφορά των γονέων— επιθυμεί έντονα τη συμμετοχή του γονέα στις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου: το 38,9% την επιθυμεί «πολύ συχνά» και το 35% «συχνά». Ένα μικρό μόνο ποσοστό φαίνεται να προτιμά τη λιγότερη παρουσία του γονέα (21,4% «μερικές φορές», 3,4% «σπάνια», 0,8% «ποτέ»). Έτσι, προκύπτει, ότι τα παιδιά δεν επιθυμούν στην πλειοψηφία τους αυτόνομες δραστηριότητες, με τη γονεϊκή συμμετοχή να είναι αυξημένη.

Στάση Παιδιού	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά
Ατομικός χώρος	20.6%	30.1%	26.6%	14.4%	6.7%

Συμμετοχή γονέα	0.8%	3.4%	21.4%	35.0%	38.9%
-----------------	------	------	-------	-------	-------

Πίνακας 13

Αναφορικά με τους λόγους χρήσης των Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο των παιδιών, η μάθηση θεωρείται σημαντικό κίνητρο, καθώς ένα μεγάλο ποσοστό των παιδιών χρησιμοποιεί τις Νέες Τεχνολογίες γι' αυτό το σκοπό «μερικές φορές» (35,1%) ή «συχνά» (24,6%) . Ωστόσο, υπάρχει και ένα σημαντικό μέρος γονέων που αναφέρει, ότι η χρήση για εκπαιδευτικούς σκοπούς είναι «σπάνια ή μηδενική» (συνολικά το 31,4%).

Επιπλέον, η ψυχαγωγία στον ελεύθερο χρόνο αποτελεί σχετικά βασικό κίνητρο για την επιλογή χρήσης των Νέων Τεχνολογιών, με το 36% των παιδιών να τις χρησιμοποιεί «μερικές φορές» και το 17,2% «συχνά». Παράλληλα, ένα σημαντικό ποσοστό (39%) χρησιμοποιεί τις τεχνολογίες «σπάνια» ή «καθόλου» για ψυχαγωγία.

Η εξοικείωση με τις Νέες Τεχνολογίες στον ελεύθερο χρόνο δεν είναι τόσο συχνή πρακτική, καθώς σχεδόν οι μισοί γονείς (48,9%) αναφέρουν, ότι τα παιδιά τους τις χρησιμοποιούν «ποτέ» ή «σπάνια» για να εξοικειωθούν με τις συσκευές και τα προγράμματα, ενώ μόνο το 20,3% τη χρησιμοποιεί πιο τακτικά για αυτόν τον σκοπό.

Η χρήση της τεχνολογίας ως μέσο επιβράβευσης στον ελεύθερο χρόνο είναι επίσης περιορισμένη, με το 37% να δηλώνει, ότι αυτή η πρακτική συμβαίνει «ποτέ», 25% «σπάνια», και μόνο το 17,7% να την εφαρμόζει «συχνά» και «πολύ συχνά».

Τέλος, ορισμένοι γονείς επιλέγουν να επιτρέπουν τη χρήση Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο, για να βοηθήσουν στη διατήρηση της ηρεμίας στο σπίτι, καθώς το παιδί απασχολείται και κάθεται ήσυχο. Παρόλα αυτά, το 44,1% αναφέρει, ότι αυτό συμβαίνει «σπάνια» και «ποτέ», ενώ περίπου το 23,1% («συχνά» & «πολύ συχνά») δηλώνει πιο συχνή χρήση με αυτόν τον σκοπό, γεγονός που δείχνει, ότι η ενασχόληση των παιδιών με διάφορες δραστηριότητες λειτουργεί και ως μέσο αποφόρτισης για τους γονείς.

Συνολικά, στον ελεύθερο χρόνο των παιδιών προσχολικής ηλικίας, οι γονείς επιλέγουν να επιτρέπουν τη χρήση των νέων τεχνολογιών κυρίως για λόγους μάθησης και ψυχαγωγίας, ενώ άλλοι λόγοι όπως η εξοικείωση, η επιβράβευση και η διευκόλυνση της ηρεμίας στο σπίτι αποτελούν λιγότερο συχνές αιτίες.

Λόγοι Χρήσης των Νέων Τεχνολογιών	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά
-----------------------------------	------	--------	---------------	-------	------------

Μάθηση	13.5%	17.9%	35.1%	24.6%	8.0%
Ψυχαγωγία	9.6%	29.3%	36.0%	17.2%	6.9%
Εξοικείωση με τεχνολογία	26.1%	22.8%	29.0%	14.1%	6.2%
Επιβράβευση	37.0%	25.0%	19.4%	11.5%	6.2%
Για χαλάρωση γονέα	19.1%	25.0%	32.6%	16.6%	6.5%

Πίνακας 14

Σε ό,τι αφορά την ικανοποίηση των γονέων σχετικά με τον τρόπο που το παιδί τους περνά τον ελεύθερο χρόνο του, η πλειοψηφία φαίνεται να είναι αρκετά ικανοποιημένη. Συγκεκριμένα, το 54,78% των γονέων δηλώνει, ότι είναι «πολύ» ικανοποιημένο, ενώ ένα επιπλέον 17,83% αισθάνεται «πάρα πολύ» ικανοποιημένο. Ένα σημαντικό ποσοστό, 24,59%, αξιολογεί την ικανοποίησή του ως «μέτρια», γεγονός που δείχνει ότι, ενώ γενικά δεν υπάρχει δυσαρέσκεια, κάποιοι γονείς μπορεί να έχουν επιφυλάξεις για το πώς διαχειρίζονται τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών τους. Αντίθετα, η δυσαρέσκεια είναι πολύ χαμηλή, καθώς μόνο το 2,26% δηλώνει ότι είναι «λίγο» ικανοποιημένο και μόλις το 0,52% ότι δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο. Τα αποτελέσματα δείχνουν, ότι οι περισσότεροι γονείς είναι ικανοποιημένοι από τις δραστηριότητες των παιδιών τους στον ελεύθερο χρόνο τους, με ελάχιστα ποσοστά να εκφράζουν δυσαρέσκεια.

Βαθμός Ικανοποίησης	Συχνότητα	Ποσοστό
Καθόλου	5	0.54%
Λίγο	21	2.26%
Μέτρια	229	24.59%
Πολύ	510	54.78%
Πάρα πολύ	166	17.83%

Πίνακας 15

7.2. Επαγωγική Στατιστική

7.2.1. Δραστηριότητες Ελεύθερου χρόνου

7.2.1.1 Έλεγχος Υποθέσεων για το 1^ο Ερώτημα

ι) Φύλο Γονέα- Παιχνίδι

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ του φύλου του γονέα και της συχνότητας ενασχόλησης του παιδιού με το παιχνίδι στον ελεύθερο χρόνο του.

Ο πίνακας 16 αναλύει τη συχνότητα, με την οποία τα παιδιά παίζουν με τα παιχνίδια τους στον ελεύθερο χρόνο τους, με βάση το φύλο του γονέα. Παρατηρούμε, ότι τα παιδιά των γυναικών γονέων έχουν γενικά υψηλότερη συμμετοχή στο παιχνίδι σε σύγκριση με τα παιδιά των ανδρών γονέων, ιδιαίτερα στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά». Ωστόσο, ο έλεγχος- 16 δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .161$), πράγμα που σημαίνει ότι δεν υπάρχει ισχυρή ένδειξη, ότι το φύλο του γονέα επηρεάζει σημαντικά τη συχνότητα ενασχόλησης με το παιχνίδι.

Παιχνίδι					
Φύλο	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Ανδρας	5	16	68	70	159
Γυναίκα	17	80	267	408	772
Σύνολο	22	96	335	478	931

Πίνακας 16

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	5.157 ^a	3	.161
Likelihood Ratio	5.079	3	.166
Linear-by-Linear Association	2.364	1	.124
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 17

ii) Φύλο Γονέα- Οθονικές/Ψηφιακές Δραστηριότητες

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο φύλο του γονέα και της συχνότητα χρήσης οθονικών-ψηφιακών μέσων από το παιδί στον ελεύθερο χρόνο του.

Ο πίνακας 18 εξετάζει τη συχνότητα συμμετοχής των παιδιών σε οθονικές-ψηφιακές δραστηριότητες σε σχέση με το φύλο του γονέα. Παρατηρείται, ότι τα παιδιά των ανδρών γονέων τείνουν να συμμετέχουν λιγότερο συχνά σε αυτές τις δραστηριότητες, καθώς οι περισσότερες απαντήσεις συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Σπάνια» και «Μερικές φορές». Αντίθετα, τα παιδιά των γυναικών γονέων παρουσιάζουν υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά». Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p = .005$), υποδηλώνοντας ότι το φύλο του γονέα έχει επίδραση στη συχνότητα συμμετοχής των παιδιών σε οθονικές-ψηφιακές δραστηριότητες.

Οθονικές/Ψηφιακές δραστηριότητες						
Φύλο	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Άνδρας	6	36	74	33	7	156
Γυναίκα	23	303	310	108	31	775
Σύνολο	29	339	384	141	38	931

Πίνακας 18

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	15.055 ^a	4	.005
Likelihood Ratio	15.444	4	.004
Linear-by-Linear Association	6.824	1	.009
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 19

iii) Φύλο Γονέα- Κινητικές Δραστηριότητες

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του γονέα και της συχνότητας συμμετοχής του παιδιού σε κινητικές δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο.

Ο πίνακας 20 αναλύει τη συχνότητα συμμετοχής των παιδιών σε κινητικές δραστηριότητες, σε σχέση με το φύλο του γονέα. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τα παιδιά των γυναικών γονέων συμμετέχουν πιο συχνά σε αυτές τις δραστηριότητες, καθώς παρατηρούνται υψηλότερες συχνότητες στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά». Αντίθετα, τα παιδιά των ανδρών γονέων συγκεντρώνονται αναλογικά περισσότερο στις χαμηλότερες κατηγορίες («Σπάνια» και «Μερικές φορές»).

Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο $p < .05$ ($p = .060$), αν και η γραμμική σχέση δείχνει μια οριακά σημαντική τάση ($p = .042$). Αυτό σημαίνει, ότι υπάρχει κάποια ένδειξη, ότι το φύλο του γονέα μπορεί να επηρεάζει τη συμμετοχή του παιδιού σε κινητικές δραστηριότητες, αλλά δεν είναι αρκετά ισχυρή ώστε να θεωρηθεί στατιστικά βέβαιη.

Κινητικές δραστηριότητες						
1.Φύλο	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Ανδρας	0	22	70	45	18	155
Γυναίκα	2	106	261	296	111	776
Σύνολο	2	128	331	341	129	931

Πίνακας 20

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	9.049 ^a	4	.060
Likelihood Ratio	9.307	4	.054
Linear-by-Linear Association	4.126	1	.042
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 21

iv) Φύλο Γονέα- Δραστηριότητες που προάγουν τη Φαντασία & την Καλλιτεχνική Έκφραση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο φύλο του γονέα και της συχνότητα συμμετοχής του παιδιού σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, που προάγουν τη φαντασία και την καλλιτεχνικής έκφραση.

Ο πίνακας 22 εξετάζει τη συχνότητα συμμετοχής των παιδιών σε δραστηριότητες που προάγουν τη φαντασία και την καλλιτεχνική έκφραση, σε σχέση με το φύλο του γονέα. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τα παιδιά των γυναικών γονέων συμμετέχουν περισσότερο σε αυτές τις δραστηριότητες, καθώς συγκεντρώνονται υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά». Αντίθετα, τα παιδιά των ανδρών γονέων παρουσιάζουν χαμηλότερη συχνότητα συμμετοχής, με περισσότερες καταγραφές στις κατηγορίες «Σπάνια» και «Μερικές φορές». Ωστόσο, ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .188$), πράγμα που σημαίνει, ότι δεν υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις πως το φύλο του γονέα επηρεάζει σημαντικά τη συμμετοχή των παιδιών σε καλλιτεχνικές και φαντασιακές δραστηριότητες. Παρόλα αυτά, η γραμμική συσχέτιση ($p = .020$) υποδηλώνει μια τάση που αξίζει περαιτέρω διερεύνηση.

Φαντασία / Καλλιτεχνική Έκφραση						
1.Φύλο	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Ανδρας	0	13	66	66	11	156
Γυναίκα	1	50	265	377	81	774
Σύνολο	1	63	331	443	92	931

Πίνακας 22

Chi-Square Tests	Value	Df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.160 ^a	4	.188
Likelihood Ratio	6.410	4	.171

Linear-by-Linear Association	5.442	1	.020
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 23

7.2.1.2 Έλεγχοι Υποθέσεων για το 2ο Ερώτημα

Ηλικία Γονέα – Δραστηριότητες: i)Παιχνίδι, ii)Οθονικές/Ψηφιακές Δραστηριότητες, iii)Κινητικές Δραστηριότητες, iv)Δραστηριότητες που προάγουν τη Φαντασία & την Καλλιτεχνική Έκφραση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ ηλικίας του γονέα και της ενασχόλησης του παιδιού με τις δραστηριότητες που επιλέγει πιο συχνά στον ελεύθερο χρόνο του.

Τα αποτελέσματα του ελέγχου Kruskal-Wallis δείχνουν, ότι η ηλικία του γονέα δεν επηρεάζει σημαντικά τη συχνότητα συμμετοχής των παιδιών στις διάφορες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου. Συγκεκριμένα, η συμμετοχή των παιδιών στο Παιχνίδι παρουσιάζει οριακή στατιστική σημασία ($p = .052$), γεγονός που υποδηλώνει μια πιθανή επίδραση της ηλικίας του γονέα, αλλά όχι αρκετά ισχυρή, ώστε να θεωρηθεί στατιστικά σημαντική. Οι υπόλοιπες κατηγορίες δραστηριοτήτων, όπως οι οθονικές-ψηφιακές δραστηριότητες ($p = .126$), οι κινητικές δραστηριότητες ($p = .581$) και οι δραστηριότητες που προάγουν τη φαντασία και καλλιτεχνικής έκφραση ($p = .125$), δεν εμφανίζουν στατιστικά σημαντικές διαφορές, γεγονός που υποδηλώνει, ότι η ηλικία του γονέα δεν αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τη συμμετοχή των παιδιών σε αυτές.

Ηλικία Γονέα	Παιχνίδι	Οθονικές- Ψηφιακές Δραστηριότητες	Κινητικές Δραστηριότητες	Φαντασία/ Καλλιτεχνική Έκφραση
Kruskal-Wallis H	48.427	43.573	31.705	43.635

df	34	34	34	34
Asymp. Sig.	.052	.126	.581	.125

Πίνακας 24

7.2.1.3 Έλεγχοι Υποθέσεων για το 3ο Ερώτημα

ι) Οικογενειακή κατάσταση- Παιχνίδι

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην οικογενειακή κατάσταση και την ενασχόληση του παιδιού με το παιχνίδι στον ελεύθερο χρόνο του.

Ο πίνακας 25 εξετάζει τη συχνότητα με την οποία τα παιδιά παίζουν με τα παιχνίδια τους στον ελεύθερο χρόνο τους, σε σχέση με την οικογενειακή κατάσταση του γονέα. Τα δεδομένα δείχνουν ότι τα παιδιά έγγαμων γονέων συμμετέχουν πιο συχνά στο παιχνίδι, καθώς οι περισσότερες καταγραφές βρίσκονται στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά». Αντίθετα, τα παιδιά άγαμων γονέων παρουσιάζουν χαμηλότερα ποσοστά στις υψηλές συχνότητες παιχνιδιού και συγκεντρώνονται περισσότερο στις κατηγορίες «Σπάνια» και «Μερικές φορές». Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p = .009$), γεγονός που υποδηλώνει ότι η οικογενειακή κατάσταση του γονέα επηρεάζει τη συχνότητα με την οποία το παιδί παίζει με τα παιχνίδια του, με τα παιδιά έγγαμων γονέων να παίζουν συχνότερα σε σύγκριση με εκείνα των άγαμων γονέων.

Παιχνίδι					
Οικογενειακή κατάσταση	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Έγγαμος	20	77	299	442	838
Άγαμος	2	17	36	38	93
Σύνολο	22	94	335	480	931

Πίνακας 25

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)

Pearson Chi-Square	11.680 ^a	3	.009
Likelihood Ratio	10.591	3	.014
Linear-by-Linear Association	7.880	1	.005
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 26

ii) Οικογενειακή κατάσταση- Οθονικές/Ψηφιακές Δραστηριότητες

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην οικογενειακή κατάσταση και τη χρήση ψηφιακών δραστηριοτήτων από τα παιδιά στον ελεύθερο χρόνο.

Ο πίνακας 27 παρουσιάζει τη συχνότητα με την οποία τα παιδιά ασχολούνται με οθονικές/ψηφιακές δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο τους, σε συσχέτιση με την οικογενειακή κατάσταση του γονέα. Στην ομάδα των έγγαμων γονέων, η μεγαλύτερη συγκέντρωση απαντήσεων καταγράφεται στις κατηγορίες «Σπάνια» (316 άτομα – 37,7%) και «Μερικές φορές» (349 άτομα – 41,7%), ενώ λιγότερες είναι οι απαντήσεις στις κατηγορίες «Συχνά» (119 άτομα – 14,2%) και «Πολύ συχνά» (28 άτομα – 3,3%). Αντίστοιχα, στην κατηγορία «Ποτέ» βρίσκονται 26 απαντήσεις (3,1%).

Από την άλλη πλευρά, στους άγαμους γονείς παρατηρείται διαφορετικό μοτίβο. Αν και οι περισσότερες απαντήσεις εξακολουθούν να συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Μερικές φορές» (33 άτομα – 35,5%) και «Σπάνια» (23 άτομα – 24,7%), παρατηρείται αυξημένο ποσοστό και στις κατηγορίες «Συχνά» (22 άτομα – 23,7%) και «Πολύ συχνά» (13 άτομα – 14%). Μόλις 2 άτομα (2,2%) απάντησαν «Ποτέ».

Συνολικά, οι γονείς που είναι άγαμοι φαίνεται να επιτρέπουν συχνότερα στα παιδιά τους τη χρήση ψηφιακών μέσων στον ελεύθερο χρόνο, σε σύγκριση με τους έγγαμους γονείς. Ο στατιστικός έλεγχος X^2 (Chi-Square) επιβεβαίωσε, ότι η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p < 0,001$), γεγονός που υποδηλώνει ότι η οικογενειακή κατάσταση συνδέεται με διαφορετικά πρότυπα χρήσης των ψηφιακών μέσων από τα παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Οθονικές/Ψηφιακές δραστηριότητες

Οικογενειακή κατάσταση	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Έγγαμος	26	316	349	119	28	838
Άγαμος	2	23	33	22	13	93
Σύνολο	28	339	382	141	41	931

Πίνακας 27

Chi-Square Tests	Value	Df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	30.133 ^a	4	<.001
Likelihood Ratio	23.026	4	<.001
Linear-by-Linear Association	20.707	1	<.001
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 28

iii) Οικογενειακή κατάσταση- Κινητικές Δραστηριότητες

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην οικογενειακή κατάσταση και τη χρήση κινητικών δραστηριοτήτων από τα παιδιά στον ελεύθερο χρόνο τους.

Ο πίνακας 29 εξετάζει τη συχνότητα συμμετοχής των παιδιών σε κινητικές δραστηριότητες σε σχέση με την οικογενειακή κατάσταση του γονέα. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο τα παιδιά έγγαμων όσο και άγαμων γονέων έχουν παρόμοια κατανομή στις διάφορες κατηγορίες συχνότητας, με τις περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Μερικές φορές» και «Συχνά». Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .539$), πράγμα που σημαίνει ότι η οικογενειακή κατάσταση του γονέα δεν φαίνεται να επηρεάζει ουσιαστικά τη συχνότητα με την οποία τα παιδιά συμμετέχουν σε κινητικές δραστηριότητες.

Κινητικές Δραστηριότητες

Οικογενειακή κατάσταση	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Έγγαμος	2	113	294	314	115	838
Άγαμος	0	13	35	34	11	93
Σύνολο	2	126	329	348	126	931
Πίνακας 29						

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	3.115 ^a	4	.539
Likelihood Ratio	3.149	4	.533
Linear-by-Linear Association	1.935	1	.164
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 30

iv) Οικογενειακή κατάσταση- Δραστηριότητες που προάγουν τη φαντασία και την καλλιτεχνική έκφραση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην οικογενειακή κατάσταση και τη συχνότητα επιλογής δραστηριοτήτων που αναπτύσσουν τη φαντασίας και καλλιεργούν την δημιουργική έκφραση του παιδιού.

Ο πίνακας 31 παρουσιάζει τη συχνότητα με την οποία τα παιδιά συμμετέχουν σε δραστηριότητες που ενισχύουν τη φαντασία και την καλλιτεχνική έκφραση στον ελεύθερο χρόνο τους, σε συσχέτιση με την οικογενειακή κατάσταση του γονέα.

Για τους έγγαμους γονείς, τα υψηλότερα ποσοστά συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Συχνά» (388 άτομα – 46,3%) και «Πολύ συχνά» (91 άτομα – 10,9%), γεγονός που δείχνει ότι τα παιδιά αυτής της ομάδας έχουν πιο συστηματική ενασχόληση με δημιουργικές δραστηριότητες. Επιπλέον, 307 άτομα (36,6%) δήλωσαν «Μερικές φορές» και 52 άτομα (6,2%) «Σπάνια».

Κανένα παιδί αυτής της ομάδας δεν δήλωσε ότι ποτέ δεν συμμετέχει σε τέτοιες δραστηριότητες.

Αντίθετα, τα παιδιά άγαμων γονέων εμφανίζουν χαμηλότερα ποσοστά στις υψηλές συχνότητες, με 41 άτομα (44,1%) να συμμετέχουν «Συχνά» και 10 άτομα (10,8%) «Πολύ συχνά». Επιπλέον, 30 άτομα (32,3%) απάντησαν «Μερικές φορές», 11 (11,8%) «Σπάνια» και 1 (1,1%) «Ποτέ». Αν και η συχνότητα «Συχνά» παραμένει σχετικά υψηλή και στην ομάδα αυτή, παρατηρείται μεγαλύτερη διασπορά των απαντήσεων προς τις χαμηλότερες συχνότητες σε σχέση με τους έγγαμους γονείς.

Ο έλεγχος Chi-Square έδειξε, ότι η διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων είναι στατιστικά σημαντική ($p = .009$), γεγονός που δείχνει ότι η οικογενειακή κατάσταση σχετίζεται με τον βαθμό εμπλοκής των παιδιών σε δημιουργικές δραστηριότητες. Ωστόσο, οι δευτερογενείς έλεγχοι, όπως ο Likelihood Ratio ($p = .072$) και η γραμμική συσχέτιση ($p = .432$), δεν επιβεβαιώνουν τη συσχέτιση με την ίδια ένταση, υποδηλώνοντας ότι πιθανόν να επηρεάζουν και άλλοι παράγοντες αυτή τη συμπεριφορά.

Φαντασία/Καλλιτεχνική Έκφραση						
Οικογενειακή κατάσταση	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Έγγαμος	0	52	307	388	91	838
Άγαμος	1	11	30	41	10	93
Σύνολο	1	63	337	429	101	931

Πίνακας 31

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	13.496 ^a	4	.009
Likelihood Ratio	8.606	4	.072
Linear-by-Linear Association	.617	1	.432
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 32

7.2.1.4 Έλεγχοι Υποθέσεων για το 4ο Ερώτημα

i) Φύλο Παιδιού- Παιχνίδι

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο φύλο του παιδιού και της ενασχόλησής του με το παιχνίδι στον ελεύθερο χρόνο.

Ο πίνακας 33 εξετάζει τη συχνότητα με την οποία τα παιδιά παίζουν με τα παιχνίδια τους στον ελεύθερο χρόνο τους, σε σχέση με το φύλο τους. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια έχουν παρόμοια κατανομή στις κατηγορίες συχνότητας, με τις περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά». Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .785$), γεγονός που υποδηλώνει, ότι το φύλο του παιδιού δεν επηρεάζει ουσιαστικά τη συχνότητα με την οποία παίζει με τα παιχνίδια του.

Παιχνίδι					
Φύλο παιδιού	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Αγόρι	11	44	166	247	468
Κορίτσι	12	48	172	231	463
Σύνολο	23	92	338	478	931

Πίνακας 33

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	1.066 ^a	3	.785
Likelihood Ratio	1.067	3	.785
Linear-by-Linear Association	.951	1	.330
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 34

ii) Φύλο Παιδιού- Οθονικές/Ψηφιακές Δραστηριότητες

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο φύλο του παιδιού και τη χρήση ψηφιακών δραστηριοτήτων στον ελεύθερο χρόνο του.

Ο πίνακας 35 εξετάζει τη συχνότητα συμμετοχής των παιδιών σε οθονικές-ψηφιακές δραστηριότητες, σε σχέση με το φύλο του παιδιού. Τα δεδομένα δείχνουν ότι τα αγόρια συμμετέχουν περισσότερο σε αυτές τις δραστηριότητες στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά», ενώ τα κορίτσια συγκεντρώνονται κυρίως στις χαμηλότερες κατηγορίες «Σπάνια» και «Μερικές φορές», δείχνοντας μικρότερη ενασχόληση με τις οθονικές-ψηφιακές δραστηριότητες. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p = .002$), γεγονός που υποδηλώνει, ότι το φύλο του παιδιού επηρεάζει τη συχνότητα συμμετοχής του σε αυτές τις δραστηριότητες, με τα αγόρια να έχουν μεγαλύτερη ενασχόληση σε σύγκριση με τα κορίτσια.

Οθονικές-Ψηφιακές Δραστηριότητες						
Φύλο παιδιού	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Αγόρι	14	146	195	86	25	466
Κορίτσι	14	195	191	54	11	465
Σύνολο	28	341	386	140	36	931

Πίνακας 35

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	
Pearson Chi-Square	16.753 ^a	4	.002	
Likelihood Ratio	16.870	4	.002	
Linear-by-Linear Association	12.635	1	<.001	
N of Valid Cases	931			

Πίνακας 36

iii) Φύλο Παιδιού- Κινητικές Δραστηριότητες

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο φύλο του παιδιού και τη συμμετοχή του σε κινητικές δραστηριότητες κατά τον ελεύθερο χρόνο του.

Ο πίνακας 37 εξετάζει τη συχνότητα συμμετοχής των παιδιών σε κινητικές δραστηριότητες, σε σχέση με το φύλο του παιδιού. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια έχουν παρόμοια κατανομή στις κατηγορίες συχνότητας, με στις περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Μερικές φορές» και «Συχνά». Ωστόσο, παρατηρείται μια τάση τα αγόρια να έχουν ελαφρώς υψηλότερη συμμετοχή στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά», σε σύγκριση με τα κορίτσια. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .147$), γεγονός που σημαίνει ότι δεν υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις πως το φύλο του παιδιού επηρεάζει ουσιαστικά τη συμμετοχή του σε κινητικές δραστηριότητες. Ωστόσο, η γραμμική συσχέτιση ($p = .019$) υποδηλώνει ότι υπάρχει μια τάση που αξίζει περαιτέρω διερεύνηση.

Κινητικές Δραστηριότητες						
Φύλο παιδιού	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Αγόρι	0	55	156	181	75	467
Κορίτσι	2	68	170	170	54	464
Σύνολο	2	123	326	351	129	931

Πίνακας 37

Chi-Square Tests		Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square		6.800 ^a	4	.147
Likelihood Ratio		7.582	4	.108
Linear-by-Linear Association		5.471	1	.019
N of Valid Cases		931		

Πίνακας 38

iv) Φύλο Παιδιού- Φαντασία/Καλλιτεχνική Έκφραση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο φύλο του παιδιού και την συχνότητα εμπλοκής του σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες ή δραστηριότητες, που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της φαντασίας στον ελεύθερο χρόνο του.

Ο πίνακας 39 εξετάζει τη συχνότητα συμμετοχής των παιδιών σε δραστηριότητες που προάγουν τη φαντασία και την καλλιτεχνική έκφραση, σε σχέση με το φύλο του παιδιού. Τα δεδομένα δείχνουν ότι τα κορίτσια συμμετέχουν συχνότερα σε αυτές τις δραστηριότητες, καθώς συγκεντρώνουν υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά», σε σύγκριση με τα αγόρια. Από την άλλη, τα αγόρια εμφανίζουν μεγαλύτερη συγκέντρωση στις χαμηλότερες κατηγορίες, όπως «Σπάνια» και «Μερικές φορές», γεγονός που υποδηλώνει μικρότερη ενασχόληση με τις καλλιτεχνικές και φαντασιακές δραστηριότητες. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει ότι η διαφορά αυτή είναι στατιστικά πολύ σημαντική ($p = .001$), γεγονός που υποδηλώνει ότι το φύλο του παιδιού επηρεάζει τη συχνότητα συμμετοχής του σε δραστηριότητες που προάγουν τη φαντασία και την καλλιτεχνική έκφραση, με τα κορίτσια να έχουν μεγαλύτερη ενασχόληση από τα αγόρια.

Φαντασία / Καλλιτεχνική Έκφραση						
Φύλο παιδιού	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Αγόρι	1	43	184	192	47	467
Κορίτσι	0	21	152	237	54	464
Σύνολο	1	64	336	429	101	931

Πίνακας 39

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	17.617 ^a	4	.001
Likelihood Ratio	18.162	4	.001
Linear-by-Linear Association	13.100	1	<.001
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 40

7.2.1.5 Έλεγχοι Υποθέσεων για το 5ο Ερώτημα

Ηλικία Παιδιού – Δραστηριότητες: i) Παιχνίδι, ii) Οθονικές/Ψηφιακές Δραστηριότητες, iii) Κινητικές Δραστηριότητες, iv) Δραστηριότητες που προάγουν τη Φαντασία & την Καλλιτεχνική Έκφραση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική σχέση ανάμεσα στην ηλικία του παιδιού και τη συχνότητα συμμετοχής του στις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου του.

Ο πίνακας 41 εξετάζει αν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στη συχνότητα συμμετοχής των παιδιών σε διάφορες δραστηριότητες, ανάλογα με την ηλικία του. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η ηλικία του παιδιού επηρεάζει σημαντικά τη συχνότητα συμμετοχής του σε όλες τις δραστηριότητες. Συγκεκριμένα, το παιχνίδι με παιχνίδια ($p = .002$) διαφοροποιείται σημαντικά μεταξύ των ηλικιακών ομάδων, ενώ οι οθονικές-ψηφιακές δραστηριότητες ($p < .001$) και οι κινητικές δραστηριότητες ($p < .001$) παρουσιάζουν ακόμα πιο έντονες διαφορές, γεγονός που υποδηλώνει ότι η ηλικία αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τη συμμετοχή των παιδιών σε αυτές. Οι δραστηριότητες φαντασίας και καλλιτεχνικής έκφρασης εμφανίζουν επίσης μια στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση ($p = .008$) ανάλογα με την ηλικία του παιδιού, αν και η σχέση αυτή είναι λιγότερο έντονη σε σύγκριση με τις άλλες κατηγορίες.

Ηλικία παιδιού	Παιχνίδι	Οθονικές- Ψηφιακές Δραστηριότητες	Κινητικές Δραστηριότητες	Φαντασία/ Καλλιτεχνική Έκφραση
Kruskal-Wallis H	14.692	81.684	113.478	11.730
df	3	3	3	3
Asymp. Sig.	.002	<.001	<.001	.008

Πίνακας 41

7.2.2 Στάσεις Γονέων

7.2.2.1 Φύλο Παιδιού (Έλεγχος Υποθέσεων για 6^ο Ερώτημα)

ι) Φύλο Παιδιού- Συστηματική & Καθοδηγητική Στήριξη

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1)
 στατιστικά σημαντική διαφορά στον βαθμό παροχής συστηματικής και καθοδηγητικής στήριξης
 ανάμεσα στους γονείς αγοριών και κοριτσιών κατά την διαχείριση του ελεύθερου χρόνου τους.

Ο πίνακας 42 εξετάζει τη συχνότητα παροχής συστηματικής και καθοδηγητικής στήριξης στα παιδιά, σε σχέση με το φύλο του παιδιού. Τα δεδομένα δείχνουν ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια λαμβάνουν παρόμοια επίπεδα στήριξης, με τις περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά», υποδηλώνοντας ότι η καθοδήγηση παρέχεται σε σχετικά υψηλό βαθμό ανεξαρτήτως φύλου. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .559$), γεγονός που σημαίνει ότι το φύλο του παιδιού δεν επηρεάζει σημαντικά τη συχνότητα παροχής συστηματικής και καθοδηγητικής στήριξης από τους γονείς.

Συστηματική και Καθοδηγητική Στήριξη					
Φύλο παιδιού	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Αγόρι	5	73	272	120	470
Κορίτσι	2	67	263	129	461
Σύνολο	7	140	535	249	931

Πίνακας 42

Chi-Square Tests		Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square		2.066 ^a	3	.559
Likelihood Ratio		2.108	3	.550
Linear-by-Linear Association		1.315	1	.251
N of Valid Cases		931		

Πίνακας 43

ii) Φύλο Παιδιού- Θετική Ενίσχυση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1)
 στατιστικά σημαντική διαφορά στη θετική ενίσχυση που παρέχεται κατά τον ελεύθερο χρόνο
 μεταξύ αγοριών και κοριτσιών.

Ο πίνακας 44 εξετάζει τη συχνότητα στις θετικής ενίσχυσης που λαμβάνουν τα παιδιά, σε σχέση με το φύλο τους κατά τον ελεύθερο χρόνο. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια λαμβάνουν θετική ενίσχυση με παρόμοια κατανομή, με τις περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά», γεγονός που υποδηλώνει, ότι η θετική ενίσχυση παρέχεται σε υψηλό βαθμό ανεξαρτήτως φύλου. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .485$), πράγμα που σημαίνει, ότι το φύλο του παιδιού δεν επηρεάζει σημαντικά τη συχνότητα με την οποία λαμβάνει θετική ενίσχυση από το περιβάλλον του.

Θετική Ενίσχυση

Φύλο παιδιού	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Αγόρι	4	86	290	83	463
Κορίτσι	4	77	278	109	468
Σύνολο	8	163	568	192	931

Πίνακας 44

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	2.447 ^a	3	.485
Likelihood Ratio	2.450	3	.484
Linear-by-Linear Association	1.855	1	.173
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 45

iii) Φύλο Παιδιού-Διαχείριση Κοινωνικών Σχέσεων

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά στη διαχείριση των κοινωνικών σχέσεων από τους γονείς μεταξύ αγοριών και κοριτσιών κατά τον ελεύθερο χρόνο.

Ο πίνακας 46 εξετάζει τη συχνότητα διαχείρισης των κοινωνικών σχέσεων των παιδιών από τους γονείς κατά τον ελεύθερο χρόνο τους, σε σχέση με το φύλο του παιδιού. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια έχουν παρόμοια κατανομή τους κατηγορίες συχνότητας, με τους περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται τους κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά», γεγονός που υποδηλώνει, ότι οι γονείς διαχειρίζονται ενεργά τους κοινωνικές σχέσεις των παιδιών τους ανεξαρτήτως φύλου. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .211$), γεγονός που σημαίνει, ότι το φύλο του παιδιού δεν επηρεάζει ουσιαστικά τη συχνότητα με την οποία οι γονείς εμπλέκονται στη διαχείριση των κοινωνικών τους σχέσεων.

Διαχείριση των Κοινωνικών Σχέσεων των Παιδιών

Φύλο παιδιού	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Αγόρι	0	12	111	234	107	464
Κορίτσι	2	11	109	216	129	467
Σύνολο	2	23	220	450	236	931

Πίνακας 46

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	5.840 ^a	4	.211
Likelihood Ratio	6.617	4	.158
Linear-by-Linear Association	.814	1	.367
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 47

7.2.2.2 Έλεγχος Υποθέσεων για 7^ο Ερώτημα

Ηλικία Παιδιού –Στάσεις: i)Συστηματική & Καθοδηγητική Στήριξη, ii)Θετική Ενίσχυση, iii)Διαχείριση Κοινωνικών Σχέσεων

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ της ηλικίας του παιδιού και των κυρίαρχων στάσεων που διατηρούν οι γονείς κατά τον ελεύθερο χρόνο.

Ο πίνακας 48, εξετάζει αν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στη συχνότητα της συστηματικής και καθοδηγητικής στήριξης, της θετικής ενίσχυσης και της διαχείρισης των κοινωνικών σχέσεων των παιδιών, ανάλογα με την ηλικία του παιδιού. Τα αποτελέσματα δείχνουν, ότι η ηλικία του παιδιού δεν επηρεάζει σημαντικά τη συστηματική και καθοδηγητική στήριξη ($p = .106$) ούτε τη θετική ενίσχυση ($p = .376$), καθώς οι τιμές δεν είναι στατιστικά σημαντικές. Ωστόσο, για τη διαχείριση των κοινωνικών σχέσεων των παιδιών, η τιμή $p = .040$ δείχνει μια στατιστικά σημαντική διαφορά, γεγονός που υποδηλώνει, ότι οι γονείς διαχειρίζονται τις κοινωνικές σχέσεις των παιδιών με διαφορετικό τρόπο ανάλογα με την ηλικία τους.

Ηλικία παιδιού	Συστηματική και Καθοδηγητική Στήριξη	Θετική Ενίσχυση	Διαχείριση Κοινωνικών Σχέσεων των Παιδιών
Kruskal-Wallis H	6.111	3.104	8.288
df	3	3	3
Asymp. Sig.	.106	.376	.040

Πίνακας 48

7.2.2.3 Έλεγχος Υποθέσεων για 8^ο Ερώτημα

ι) Φύλο Γονέα-Συστηματική & Καθοδηγητική Στήριξη

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά στον βαθμό συστηματικής και καθοδηγητικής στήριξης μεταξύ πατέρων και μητέρων κατά τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών.

Ο πίνακας 49 εξετάζει τη συχνότητα της συστηματικής και καθοδηγητικής στήριξης που παρέχουν οι γονείς στα παιδιά τους, σε σχέση με το φύλο του γονέα. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι οι γυναίκες γονείς παρέχουν συστηματική στήριξη πολύ πιο συχνά, καθώς συγκεντρώνουν υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά», σε αντίθεση με τους άνδρες γονείς, οι οποίοι καταγράφουν περισσότερες απαντήσεις στις χαμηλότερες συχνότητες στήριξης, όπως «Σπάνια» και «Μερικές φορές». Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει ότι η διαφορά αυτή είναι στατιστικά πολύ σημαντική ($p < .001$), γεγονός που υποδηλώνει ότι το φύλο του γονέα επηρεάζει σημαντικά τη συχνότητα με την οποία παρέχεται συστηματική και

καθοδηγητική στήριξη, με τις γυναίκες γονείς να προσφέρουν μεγαλύτερη υποστήριξη σε σύγκριση με τους άνδρες.

Συστηματική και Καθοδηγητική Στήριξη

Φύλο Γονέα	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Άνδρας	0	38	92	27	157
Γυναίκα	4	102	439	229	774
Σύνολο	4	140	531	256	931

Πίνακας 49

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	18.147 ^a	3	<.001
Likelihood Ratio	18.418	3	<.001
Linear-by-Linear Association	14.689	1	<.001
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 50

ii) Φύλο Γονέα-Θετική Ενίσχυση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά στον βαθμό παροχής θετικής ενίσχυσης μεταξύ πατέρων και μητέρων κατά τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών.

Ο πίνακας 51 εξετάζει τη συχνότητα της θετικής ενίσχυσης που παρέχουν οι γονείς στα παιδιά τους, σε σχέση με το φύλο του γονέα. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες γονείς παρέχουν θετική ενίσχυση με παρόμοια κατανομή, με τις περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά», γεγονός που υποδηλώνει, ότι η θετική ενίσχυση παρέχεται σε υψηλό βαθμό ανεξαρτήτως φύλου. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .505$), πράγμα που σημαίνει, ότι το φύλο του γονέα δεν επηρεάζει σημαντικά τη συχνότητα με την οποία παρέχεται θετική ενίσχυση στο παιδί.

Θετική Ενίσχυση

Φύλο παιδιού	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Αγόρι	4	86	292	83	465
Κορίτσι	4	77	279	106	466
Σύνολο	8	163	571	189	931

Πίνακας 51

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.340 ^a	3	.505
Likelihood Ratio	3.666	3	.300
Linear-by-Linear Association	.166	1	.684
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 52

iii) Φύλο Γονέα-Διαχείριση Κοινωνικών Σχέσεων

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1)
 στατιστικά σημαντική διαφορά στον βαθμό διαχείρισης των κοινωνικών σχέσεων των παιδιών μεταξύ πατέρων και μητέρων κατά τον ελεύθερο χρόνο.

Ο πίνακας 53 εξετάζει τη συχνότητα της διαχείρισης των κοινωνικών σχέσεων των παιδιών, σε σχέση με το φύλο του γονέα. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι οι γυναίκες γονείς διαχειρίζονται πιο συχνά τις κοινωνικές σχέσεις των παιδιών τους, καθώς συγκεντρώνουν υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά», σε αντίθεση με τους άνδρες γονείς, που εμφανίζουν περισσότερες απαντήσεις στις χαμηλότερες συχνότητες, όπως «Σπάνια» και «Μερικές φορές». Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .075$), αν και η γραμμική συσχέτιση ($p = .008$) υποδηλώνει, ότι υπάρχει μια τάση που αξίζει περαιτέρω διερεύνηση. Αυτό σημαίνει ότι, αν και δεν μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα πως το φύλο του γονέα επηρεάζει τη διαχείριση των κοινωνικών σχέσεων των

παιδιών, υπάρχει μια ένδειξη, ότι οι γυναίκες γονείς μπορεί να εμπλέκονται περισσότερο σε αυτήν την πτυχή της ανατροφής.

Διαχείριση των Κοινωνικών Σχέσεων των Παιδιών

1.Φύλο	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Ανδρας	0	6	47	72	30	155
Γυναίκα	2	17	167	375	215	776
Σύνολο	2	23	214	447	245	931

Πίνακας 53

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	8.501 ^a	4	.075
Likelihood Ratio	8.615	4	.071
Linear-by-Linear Association	7.011	1	.008
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 54

7.2.2.4 Έλεγχος Υποθέσεων για 9^ο Ερώτημα

Ηλικία Γονέα –Στάσεις: i)Συστηματική & Καθοδηγητική Στήριξη, ii)Θετική Ενίσχυση, iii)Διαχείριση Κοινωνικών Σχέσεων

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ της ηλικίας του γονέα και των κυρίαρχων στάσεων που διατηρούν οι γονείς κατά τον ελεύθερο χρόνο

Ο πίνακας 55 εξετάζει, αν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στη συχνότητα της συστηματικής και καθοδηγητικής στήριξης, της θετικής ενίσχυσης και της διαχείρισης των κοινωνικών σχέσεων των παιδιών, ανάλογα με την ηλικία του γονέα. Τα αποτελέσματα δείχνουν, ότι η ηλικία του γονέα δεν επηρεάζει σημαντικά καμία από τις τρεις κατηγορίες, καθώς οι τιμές p δεν είναι στατιστικά σημαντικές. Συγκεκριμένα, η συστηματική και

καθοδηγητική στήριξη ($p = .097$), η θετική ενίσχυση ($p = .193$) και η διαχείριση των κοινωνικών σχέσεων ($p = .066$) δεν εμφανίζουν στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των ηλικιακών ομάδων των γονέων. Αυτό σημαίνει, ότι η συχνότητα με την οποία οι γονείς παρέχουν στήριξη, θετική ενίσχυση ή διαχειρίζονται τις κοινωνικές σχέσεις των παιδιών τους δεν φαίνεται να εξαρτάται από την ηλικία τους, αν και η διαχείριση των κοινωνικών σχέσεων των παιδιών παρουσιάζει μια οριακά σημαντική τάση ($p = .066$) που θα μπορούσε να διερευνηθεί περαιτέρω.

Ηλικία Γονέα	Συστηματική και Καθοδηγητική Στήριξη	Θετική Ενίσχυση	Διαχείριση Κοινωνικών Σχέσεων των Παιδιών
Kruskal-Wallis H	45.090	40.911	47.199
df	34	34	34
Asymp. Sig.	.097	.193	.066

Πίνακας 55

7.2.2.5 Έλεγχος Υποθέσεων για 10^ο Ερώτημα

ι) Οικογενειακή Κατάσταση-Συστηματική & Καθοδηγητική Στήριξη

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά στη συστηματική και καθοδηγητική στήριξη μεταξύ έγγαμων και μη έγγαμων γονέων κατά τον ελεύθερο χρόνο.

Ο πίνακας 56 εξετάζει τη συχνότητα της συστηματικής και καθοδηγητικής στήριξης που παρέχουν οι γονείς στα παιδιά τους, σε σχέση με την οικογενειακή τους κατάσταση. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι οι έγγαμοι γονείς παρέχουν πιο συχνά καθοδηγητική στήριξη, καθώς συγκεντρώνουν υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά», σε αντίθεση με τους άγαμους γονείς, οι οποίοι εμφανίζουν μεγαλύτερη συγκέντρωση στις χαμηλότερες κατηγορίες «Σπάνια» και «Μερικές φορές». Ο έλεγχος Chi-Square ($p = .023$) υποδηλώνει, ότι η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική, γεγονός που δείχνει, ότι η οικογενειακή κατάσταση του γονέα επηρεάζει τη συχνότητα με την οποία παρέχεται συστηματική και καθοδηγητική στήριξη. Ωστόσο, η γραμμική συσχέτιση ($p = .153$) και ο Likelihood Ratio ($p = .100$) δεν ενισχύουν εξίσου ισχυρά αυτή τη σχέση, κάτι που υποδηλώνει, ότι μπορεί να υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν αυτή τη μεταβλητή.

Συστηματική και Καθοδηγητική Στήριξη					
Οικογενειακή κατάσταση	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Έγγαμος	4	127	478	228	837
Άγαμος	2	14	55	23	94
Σύνολο	6	141	533	251	931

Πίνακας 56

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	9.532 ^a	3	.023
Likelihood Ratio	6.262	3	.100
Linear-by-Linear Association	2.038	1	.153
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 57

ii) Οικογενειακή Κατάσταση-Θετική Ενίσχυση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1)
στατιστικά σημαντική διαφορά στη χρήση της Θετικής Ενίσχυσης μεταξύ έγγαμων και μη
έγγαμων γονέων κατά τον ελεύθερο χρόνο.

Ο πίνακας 58 καταγράφει τη συχνότητα με την οποία οι γονείς παρέχουν θετική ενίσχυση στα παιδιά τους στον ελεύθερο χρόνο, ανάλογα με την οικογενειακή τους κατάσταση.

Οι έγγαμοι γονείς παρουσιάζουν υψηλότερη συχνότητα θετικής ενίσχυσης, με το 61,2% (510 άτομα) να δηλώνει, ότι την παρέχει «Συχνά» και το 20,6% (172 άτομα) «Πολύ συχνά». Μικρότερα ποσοστά καταγράφονται στις κατηγορίες «Μερικές φορές» (17,3%, 144 άτομα) και «Σπάνια» (0,8%, 7 άτομα).

Στην περίπτωση των άγαμων γονέων, παρατηρείται μικρότερη συχνότητα θετικής ενίσχυσης: το 62,2% (61 άτομα) δήλωσε «Συχνά» και το 15,3% (15 άτομα) «Πολύ συχνά», ενώ τα ποσοστά για τις κατηγορίες «Μερικές φορές» και «Σπάνια» ανέρχονται σε 21,4% (21 άτομα) και 1,0% (1 άτομο) αντίστοιχα.

Παρόλο που καταγράφεται μια μικρή διαφοροποίηση ανάμεσα στις δύο ομάδες, με τους έγγαμους να εμφανίζουν ελαφρώς αυξημένα ποσοστά στις υψηλότερες συχνότητες, ο έλεγχος Chi-Square δεν ανέδειξε στατιστικά σημαντική διαφορά ($p = .138$). Αυτό σημαίνει ότι η

οικογενειακή κατάσταση του γονέα δεν σχετίζεται με τρόπο που να θεωρείται στατιστικά έγκυρος με τη συχνότητα θετικής ενίσχυσης. Ωστόσο, η γραμμική συσχέτιση ($p = .025$) υποδεικνύει μια τάση που ενδεχομένως να υποδηλώνει σταδιακή διαφοροποίηση, γεγονός που θα μπορούσε να διερευνηθεί περαιτέρω σε μελλοντικές μελέτες.

Θετική Ενίσχυση					
Οικογενειακή κατάσταση	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Έγγαμος	7	144	510	172	833
Άγαμος	1	21	61	15	98
Σύνολο	8	165	571	187	931

Πίνακας 58

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	5.505 ^a	3	.138
Likelihood Ratio	5.975	3	.113
Linear-by-Linear Association	5.005	1	.025
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 59

iii) Οικογενειακή Κατάσταση-Διαχείριση Κοινωνικών Σχέσεων

Ελεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά στην συχνότητα διαχείρισης των κοινωνικών σχέσεων, μεταξύ έγγαμων και μη έγγαμων γονέων κατά τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών τους.

Ο πίνακας 60 εξετάζει τη συχνότητα της διαχείρισης των κοινωνικών σχέσεων των παιδιών, σε σχέση με την οικογενειακή κατάσταση του γονέα. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο οι έγγαμοι όσο και οι άγαμοι γονείς έχουν παρόμοια κατανομή στις κατηγορίες συχνότητας, με τις περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά». Αυτό υποδηλώνει, ότι η διαχείριση των κοινωνικών σχέσεων των παιδιών είναι μια δραστηριότητα, στην οποία οι γονείς εμπλέκονται ανεξάρτητα από την οικογενειακή τους κατάσταση. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .658$), γεγονός που σημαίνει ότι η οικογενειακή κατάσταση του γονέα δεν επηρεάζει σημαντικά τη διαχείριση των κοινωνικών σχέσεων των παιδιών.

Διαχείριση των Κοινωνικών Σχέσεων των Παιδιών						
Οικογενειακή κατάσταση	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Έγγαμος	1	21	194	398	219	833
Άγαμος	0	3	25	47	23	98
Σύνολο	1	24	219	445	242	931

Πίνακας 60

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.427 ^a	4	.658
Likelihood Ratio	2.605	4	.626
Linear-by-Linear Association	1.964	1	.161
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 61

7.2.3 Στάση Παιδιών

7.2.3.1 Έλεγχος Υποθέσεων για 11^ο Ερώτημα

ι) Φύλο Γονέα-Ξεχωριστή Περιοχή

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο φύλο του γονέα και την επιθυμία του παιδιού για ξεχωριστή περιοχή στον ελεύθερο χρόνο του.

Ο πίνακας 62 εξετάζει τη στάση του παιδιού σχετικά με το αν επιθυμεί να έχει μια δική του ξεχωριστή περιοχή στον ελεύθερο χρόνο του, σε σχέση με το φύλο του γονέα. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες γονείς αναφέρουν παρόμοια κατανομή στις κατηγορίες συχνότητας, με τις περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Ποτέ» και «Σπάνια», κάτι που υποδηλώνει ότι τα περισσότερα παιδιά δεν έχουν έντονη επιθυμία για έναν αποκλειστικό προσωπικό χώρο. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .071$), γεγονός που σημαίνει ότι το φύλο του γονέα δεν επηρεάζει σημαντικά τη στάση του παιδιού απέναντι στην ανάγκη για έναν

προσωπικό χώρο. Ωστόσο, η τιμή αυτή είναι σχετικά οριακή, υποδηλώνοντας μια τάση που θα μπορούσε να διερευνηθεί περαιτέρω.

Ξεχωριστή Περιοχή						
Φύλο Γονέα	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Άνδρας	23	52	53	22	8	158
Γυναίκα	170	236	196	113	58	773
Σύνολο	193	288	249	135	66	931

Πίνακας 62

Chi-Square Tests			Asymptotic Significance (2-sided)
	Value	df	
Pearson Chi-Square	8.631 ^a	4	.071
Likelihood Ratio	8.936	4	.063
Linear-by-Linear Association	.706	1	.401
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 63

ii) Φύλο Γονέα-Συμμετοχή Γονέα

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο φύλο του γονέα και την επιθυμία του παιδιού για συμμετοχή του στον ελεύθερο χρόνο του.

Ο πίνακας 64 παρουσιάζει τη συχνότητα με την οποία το παιδί επιθυμεί τη συμμετοχή του γονέα στις δραστηριότητές του στον ελεύθερο χρόνο, σε συσχέτιση με το φύλο του γονέα.

Η γυναικεία συμμετοχή φαίνεται να ζητείται πιο συχνά από τα παιδιά, καθώς 40,3% (312 άτομα) απάντησε «Πολύ συχνά», 33,5% (259) «Συχνά» και 22% (170) «Μερικές φορές». Οι χαμηλότερες συχνότητες («Ποτέ» και «Σπάνια») καταγράφονται σε 2 άτομα (0,3%) και 30 άτομα (3,9%) αντίστοιχα.

Αντίστοιχα, για τους άνδρες γονείς, το 34,2% (54 άτομα) δήλωσε «Πολύ συχνά», 44,9% (71) «Συχνά», και 17,7% (28) «Μερικές φορές». Μόλις 3 άτομα (1,9%) απάντησαν «Ποτέ» και 2 άτομα (1,3%) «Σπάνια».

Αν και οι δύο ομάδες παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά στις θετικές απαντήσεις, παρατηρείται μια αυξημένη τάση στα παιδιά των γυναικών γονέων να εκφράζουν συχνότερα την επιθυμία για συμμετοχή του γονέα. Ο έλεγχος Chi-Square έδειξε στατιστικά σημαντική διαφορά ($p = .013$), γεγονός που υποδηλώνει, ότι το φύλο του γονέα επηρεάζει τη συχνότητα με την οποία τα παιδιά ζητούν τη συμμετοχή του στις δραστηριότητές τους.

Συμμετοχή Γονέα						
Φύλο	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Ανδρας	3	2	28	71	54	158
Γυναίκα	2	30	170	259	312	773
Σύνολο	5	32	198	330	366	931

Πίνακας 64

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	12.601 ^a	4	.013
Likelihood Ratio	12.519	4	.014
Linear-by-Linear Association	.012	1	.914
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 65

7.2.3.2 Έλεγχος Υποθέσεων για 12^ο Ερώτημα

Ηλικία Γονέα- Στάσεις Παιδιού: i) Ξεχωριστή Περιοχή, ii) Συμμετοχή Γονέα

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική σχέση ανάμεσα στην ηλικία του γονέα και την επιθυμία ή όχι του παιδιού για ξεχωριστή περιοχή στον ελεύθερο χρόνο του.

Ο πίνακας 66 εξετάζει αν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στη στάση που επιλέγει το παιδί κατά τον ελεύθερο χρόνο του, ανάλογα με την ηλικία του γονέα. Τα αποτελέσματα δείχνουν, ότι η επιθυμία του παιδιού να έχει μια δική του ξεχωριστή περιοχή όπου δεν θα εμπλέκεται κανείς ($p < .001$) διαφοροποιείται σημαντικά ανάλογα με την ηλικία του γονέα, γεγονός που υποδηλώνει, ότι η ηλικία του γονέα επηρεάζει την τάση του παιδιού να αναζητά προσωπικό χώρο. Αντίθετα, η επιθυμία του παιδιού να συμμετέχει ο γονέας στις δραστηριότητές του δεν εμφανίζει στατιστικά σημαντική διαφορά ($p = .867$), γεγονός που δείχνει, ότι η ηλικία του γονέα δεν επηρεάζει σημαντικά τη συχνότητα με την οποία το παιδί ζητά τη συμμετοχή του γονέα στις δραστηριότητές του.

Ηλικία Γονέα	Ξεχωριστή Περιοχή	Συμμετοχή γονέα
Kruskal-Wallis H	66.729	25.075
Df	34	34
Asymp. Sig.	<.001	.867

Πίνακας 66

7.2.3.3 Έλεγχος Υποθέσεων για 13^ο Ερώτημα

ι) Οικογενειακή Κατάσταση-Ξεχωριστή Περιοχή

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην οικογενειακή κατάσταση του γονέα και την επιθυμία του παιδιού για δική του ξεχωριστή περιοχή στον ελεύθερο χρόνο του.

Ο πίνακας 67 εξετάζει τη στάση του παιδιού σχετικά με το αν επιθυμεί να έχει μια δική του ξεχωριστή περιοχή στον ελεύθερο χρόνο του, σε σχέση με την οικογενειακή κατάσταση του γονέα. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο τα παιδιά έγγαμων όσο και άγαμων γονέων έχουν παρόμοια κατανομή στις διάφορες κατηγορίες συχνότητας, με τις περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Ποτέ» και «Σπάνια», κάτι που υποδηλώνει, ότι τα περισσότερα παιδιά δεν έχουν έντονη ανάγκη για έναν αποκλειστικό προσωπικό χώρο. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .114$), γεγονός που σημαίνει, ότι η οικογενειακή κατάσταση του γονέα δεν επηρεάζει σημαντικά την επιθυμία του παιδιού να έχει έναν προσωπικό χώρο. Ωστόσο, η γραμμική συσχέτιση ($p = .017$) υποδηλώνει μια τάση που θα μπορούσε να διερευνηθεί περαιτέρω, καθώς μπορεί να υπάρχει μια σταδιακή διαφοροποίηση ανάλογα με την οικογενειακή κατάσταση.

Ξεχωριστή Περιοχή						
Οικογενειακή κατάσταση	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Έγγαμος	181	260	219	120	55	835
Άγαμος	12	25	33	17	9	96
Σύνολο	193	285	252	137	64	931

Πίνακας 67

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.441 ^a	4	.114
Likelihood Ratio	7.726	4	.102
Linear-by-Linear Association	5.689	1	.017
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 68

ii) Οικογενειακή Κατάσταση-Συμμετοχή Γονέα

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην οικογενειακή κατάσταση του γονέα και την επιθυμία του παιδιού για γονεϊκή εμπλοκή στον ελεύθερο χρόνο του.

Ο πίνακας 69 εξετάζει τη συχνότητα με την οποία το παιδί επιθυμεί τη συμμετοχή του γονέα στις δραστηριότητές του, σε σχέση με την οικογενειακή κατάσταση του γονέα. Τα δεδομένα δείχνουν ότι τόσο τα παιδιά έγγαμων, όσο και άγαμων γονέων συγκεντρώνονται κυρίως στις κατηγορίες «Συχνά» και Πολύ Συχνά», γεγονός που υποδηλώνει ότι τα περισσότερα παιδιά εκφράζουν έντονα την επιθυμία να εμπλέκονται οι γονείς στις δραστηριότητές τους. Παρόλο που η διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων φαίνεται να υπάρχει, ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι αυτή η διαφορά δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .055$), γεγονός που σημαίνει ότι η οικογενειακή κατάσταση του γονέα δεν επηρεάζει ουσιαστικά την επιθυμία του παιδιού να συμμετέχει ο γονέας στις δραστηριότητές του. Ωστόσο, η τιμή $p = .055$ είναι οριακή, κάτι που υποδηλώνει ότι μπορεί να υπάρχει μια τάση διαφοροποίησης που θα μπορούσε να διερευνηθεί περαιτέρω.

Συμμετοχή Γονέα						
Οικογενειακή κατάσταση	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Έγγαμος	7	25	186	293	329	840
Άγαμος	0	7	14	34	36	91
Σύνολο	7	32	200	327	365	931

Πίνακας 69

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	9.239 ^a	4	.055
Likelihood Ratio	7.528	4	.110
Linear-by-Linear Association	.344	1	.558
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 70

7.2.3.4 Έλεγχος Υποθέσεων για 14^ο Ερώτημα

ι) Φύλο Παιδιού-Ξεχωριστή Περιοχή

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο φύλο του παιδιού και την επιθυμία για ξεχωριστή περιοχή στον ελεύθερο χρόνο.

Ο πίνακας 71 εξετάζει τη στάση του παιδιού σχετικά με το αν επιθυμεί να έχει μια δική του ξεχωριστή περιοχή στον ελεύθερο χρόνο του, σε σχέση με το φύλο του. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια έχουν παρόμοια κατανομή στις κατηγορίες συχνότητας, με τις περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Ποτέ» και «Σπάνια», γεγονός που υποδηλώνει, ότι τα περισσότερα παιδιά δεν εκφράζουν έντονη ανάγκη για έναν αποκλειστικό προσωπικό χώρο. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .089$), γεγονός που σημαίνει, ότι το φύλο του παιδιού δεν επηρεάζει σημαντικά την επιθυμία του να έχει έναν δικό του χώρο, όπου δεν θα εμπλέκεται κανείς άλλος. Επίσης, η γραμμική συσχέτιση ($p = .957$) επιβεβαιώνει την απουσία τάσης διαφοροποίησης ανάμεσα στα δύο φύλα.

Ξεχωριστή Περιοχή						
Φύλο παιδιού	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Αγόρι	102	137	133	58	37	467
Κορίτσι	93	149	119	80	23	464
Σύνολο	195	286	252	138	60	931

Πίνακας 71

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	8.060 ^a	4	.089
Likelihood Ratio	8.093	4	.088
Linear-by-Linear Association	.003	1	.957
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 72

ii) Φύλο Παιδιού-Συμμετοχή Γονέα

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο φύλο του παιδιού και την επιθυμία για συμμετοχή του γονέα στον ελεύθερο χρόνο.

Ο πίνακας 72 εξετάζει τη συχνότητα με την οποία το παιδί επιθυμεί τη συμμετοχή του γονέα στις δραστηριότητές του, σε σχέση με το φύλο του. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια συγκεντρώνονται κυρίως στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ Συχνά», γεγονός που υποδηλώνει, ότι τα περισσότερα παιδιά εκφράζουν έντονα την επιθυμία να εμπλέκονται οι γονείς στις δραστηριότητές τους. Ωστόσο, παρατηρείται, ότι τα αγόρια εμφανίζουν υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Ποτέ» και «Σπάνια» σε σύγκριση με τα κορίτσια, γεγονός που μπορεί να υποδηλώνει, ότι είναι πιο πιθανό κάποιες φορές να μην αναζητήσουν την παρουσία του γονέα στις δραστηριότητές τους. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p = .031$), γεγονός που υποδηλώνει, ότι το φύλο του παιδιού επηρεάζει τη συχνότητα με την οποία εκφράζει την επιθυμία για τη συμμετοχή του γονέα στον ελεύθερο χρόνο του. Η γραμμική συσχέτιση ($p = .037$) ενισχύει αυτή τη σχέση, υποδηλώνοντας ότι υπάρχει μια τάση διαφοροποίησης, με τα αγόρια να επιθυμούν περισσότερο αυτονομία στις δραστηριότητές τους σε σύγκριση με τα κορίτσια.

Συμμετοχή Γονέα						
Φύλο παιδιού	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Αγόρι	7	22	103	156	179	467
Κορίτσι	0	10	98	169	187	464
Σύνολο	7	32	201	325	366	931

Πίνακας 73

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.634 ^a	4	.031
Likelihood Ratio	11.337	4	.023
Linear-by-Linear Association	4.337	1	.037
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 74

7.2.3.5 Έλεγχος Υποθέσεων για 15^ο Ερώτημα

Ηλικία Παιδιού- Στάσεις Παιδιού: i) Ξεχωριστή Περιοχή, ii) Συμμετοχή Γονέα

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική σχέση ανάμεσα στην ηλικία του παιδιού και την επιθυμία του για συμμετοχή ή όχι του γονέα στον ελεύθερο χρόνο του.

Ο πίνακας 75 εξετάζει αν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στις στάσεις των παιδιών κατά τον ελεύθερο χρόνο τους, ανάλογα με την ηλικία του παιδιού. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι τόσο η επιθυμία του παιδιού να έχει μια δική του ξεχωριστή περιοχή στην οποία δεν θα εμπλέκεται κανείς ($p < .001$), όσο και η επιθυμία του να συμμετέχει ο γονέας στις δραστηριότητές του ($p < .001$) διαφοροποιούνται σημαντικά μεταξύ των ηλικιακών ομάδων. Αυτό σημαίνει ότι η ηλικία του παιδιού επηρεάζει σημαντικά και τις δύο στάσεις, πιθανώς υποδηλώνοντας ότι καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν, η ανάγκη τους είτε για προσωπικό χώρο είτε για γονική συμμετοχή στις δραστηριότητές τους μεταβάλλεται.

Ηλικία παιδιού	Ξεχωριστή Περιοχή	Συμμετοχή Γονέα
Kruskal-Wallis H	22.378	25.896
Df	3	3
Asymp. Sig.	<.001	<.001

Πίνακας 75

7.2.4 Νέες Τεχνολογίες

7.2.4.1 Έλεγχος Υποθέσεων για 16^ο Ερώτημα

i) Φύλο Γονέα- Μάθηση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του Γονέα και της χρήσης Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού για λόγους Μάθησης.

Ο πίνακας 76 εξετάζει τη συχνότητα με την οποία οι γονείς επιτρέπουν στο παιδί τους τη χρήση Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητού) για λόγους μάθησης, σε σχέση με το φύλο του γονέα. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες γονείς έχουν παρόμοια κατανομή στις διάφορες κατηγορίες συχνότητας, με τις περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Μερικές φορές» και «Συχνά», γεγονός που υποδηλώνει, ότι η χρήση των Νέων Τεχνολογιών για εκπαιδευτικούς σκοπούς επιλέγεται σε μέτριο βαθμό ανεξαρτήτως φύλου. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .707$), γεγονός που σημαίνει, ότι το φύλο του γονέα δεν επηρεάζει σημαντικά τη συχνότητα με την οποία επιτρέπει στο παιδί τη χρήση Νέων Τεχνολογιών για μάθηση.

Μάθηση						
1.Φύλο	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Άνδρας	20	30	61	37	10	158
Γυναίκα	106	135	271	190	71	773
Σύνολο	126	165	332	227	81	931

Πίνακας 76

Chi-Square Tests		Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square		2.158 ^a	4	.707

Likelihood Ratio	2.222	4	.695
Linear-by-Linear Association	.283	1	.594
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 77

ii) Φύλο Γονέα- Ψυχαγωγία

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του Γονέα και της χρήσης Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού για Ψυχαγωγικούς σκοπούς.

Ο πίνακας 78 εξετάζει τη συχνότητα, με την οποία επιτρέπεται στο παιδί η χρήση Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητού) για ψυχαγωγία, σε σχέση με το φύλο του γονέα. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι οι γυναίκες γονείς δεν επιτρέπουν τη χρήση των νέων τεχνολογιών για ψυχαγωγία πιο συχνά από τους άνδρες γονείς, καθώς συγκεντρώνουν υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Ποτέ», «Σπάνια» και «Μερικές Φορές». Αντίθετα, οι άνδρες γονείς δεν εμφανίζουν τόσο υψηλά ποσοστά στις κατηγορίες αυτές, υποδηλώνοντας λιγότερη αυστηρότητα ως προς τη χρήση της τεχνολογίας για ψυχαγωγικούς σκοπούς. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p = .010$), γεγονός που σημαίνει, ότι το φύλο του γονέα επηρεάζει τη συχνότητα με την οποία επιτρέπεται στο παιδί η χρήση Νέων Τεχνολογιών για ψυχαγωγία, με τις γυναίκες γονείς να είναι όχι τόσο επιτρεπτικές σε σύγκριση με τους άνδρες γονείς.

Ψυχαγωγία						
1.Φύλο	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Ανδρας	27	47	48	24	10	156
Γυναίκα	65	228	290	138	54	775
Σύνολο	92	275	338	162	64	931

Πίνακας 78

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
------------------	-------	----	-----------------------------------

Pearson Chi-Square	13.342 ^a	4	.010
Likelihood Ratio	11.813	4	.019
Linear-by-Linear Association	6.561	1	.010
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 79

iii) Φύλο Γονέα- Εξοικείωση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1)
 στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του Γονέα και της χρήσης Νέων
 Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού για λόγους εξοικείωσης.

Ο πίνακας 80 εξετάζει τη συχνότητα, με την οποία οι γονείς επιτρέπουν στο παιδί τους τη χρήση Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητού) για εξοικείωση με την τεχνολογία, σε σχέση με το φύλο του γονέα. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι οι γυναίκες γονείς επιλέγουν λιγότερο συχνά τη χρήση Νέων Τεχνολογιών για λόγους εξοικείωσης, καθώς οι περισσότερες απαντήσεις συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Ποτέ» και «Σπάνια». Αντίθετα, οι άνδρες γονείς φαίνεται να είναι πιο δεκτικοί, καθώς παρουσιάζουν υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Μερικές φορές», «Συχνά» και «Πολύ συχνά», υποδηλώνοντας, ότι ενθαρρύνουν περισσότερο την εξοικείωση των παιδιών με την τεχνολογία στον ελεύθερο χρόνο τους. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p = .003$), γεγονός που σημαίνει, ότι το φύλο του γονέα επηρεάζει τη συχνότητα με την οποία επιτρέπεται στο παιδί η χρήση Νέων Τεχνολογιών για εξοικείωση, με τους άνδρες γονείς να εμφανίζονται πιο δεκτικοί σε σύγκριση με τις γυναίκες γονείς.

Εξοικείωση με Νέες Τεχνολογίες						
Φύλο	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Άνδρας	27	31	58	32	9	157
Γυναίκα	220	182	213	102	57	774
Σύνολο	247	213	271	134	66	931

Πίνακας 80

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	16.105 ^a	4	.003
Likelihood Ratio	16.256	4	.003
Linear-by-Linear Association	9.249	1	.002
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 81

iv) Φύλο Γονέα- Επιβράβευση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1)
 στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του Γονέα και της χρήσης Νέων
 Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού για λόγους επιβράβευσης..

Ο πίνακας 82 εξετάζει τη συχνότητα με την οποία οι γονείς επιτρέπουν στο παιδί τους τη χρήση Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητού) ως επιβράβευση καλής συμπεριφοράς, σε σχέση με το φύλο του γονέα. Τα δεδομένα δείχνουν ότι οι γυναίκες γονείς χρησιμοποιούν πολύ λιγότερο την τεχνολογία ως μέσο επιβράβευσης, καθώς συγκεντρώνουν υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Ποτέ» και «Σπάνια». Αντίθετα, οι άνδρες γονείς εμφανίζουν αναλογικά υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ Συχνά», γεγονός που υποδηλώνει, ότι είναι περισσότερο πιθανό να χρησιμοποιούν την τεχνολογία ως ανταμοιβή για τη συμπεριφορά του παιδιού. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει ότι η διαφορά αυτή είναι στατιστικά πολύ σημαντική ($p < .001$), γεγονός που υποδηλώνει, ότι το φύλο του γονέα επηρεάζει τη χρήση της τεχνολογίας ως επιβράβευση, με τις γυναίκες γονείς να μην την εφαρμόζουν συχνότερα από τους άνδρες.

Επιβράβευση						
Φύλο	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Άνδρας	39	34	40	28	14	155
Γυναίκα	314	44	142	198	78	776

Σύνολο	353	232	182	106	58	931
--------	-----	-----	-----	-----	----	-----

Πίνακας 82

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	22.023 ^a	4	<.001
Likelihood Ratio	21.511	4	<.001
Linear-by-Linear Association	19.595	1	<.001
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 83

ν) Φύλο Γονέα-Χαλάρωση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του Γονέα και της χρήσης Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού για λόγους χαλάρωσης του ίδιου, καθώς έτσι κάθεται ήσυχο το παιδί.

Ο πίνακας 84 εξετάζει τον βαθμό, με τον οποίο οι γονείς επιτρέπουν στα παιδιά προσχολικής ηλικίας (3–6 ετών) να χρησιμοποιούν οθονικές/ψηφιακές δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο τους, με στόχο τη χαλάρωση του ίδιου του γονέα, σε σχέση με το φύλο του γονέα.

Στους άνδρες γονείς, το 19,9% (31 άτομα) απάντησε «Ποτέ», το 10,3% (16) «Σπάνια», το 32,7% (51) «Μερικές φορές», το 19,2% (30) «Συχνά» και το 17,9% (28) «Πολύ συχνά». Αντίθετα, στις γυναίκες γονείς παρατηρείται διαφορετική κατανομή: 18,7% (145 άτομα) απάντησαν «Ποτέ», 26,2% (203) «Σπάνια», 32,9% (255) «Μερικές φορές», 16,4% (127) «Συχνά» και 5,8% (45) «Πολύ συχνά».

Τα δεδομένα δείχνουν, ότι οι άνδρες γονείς είναι πιθανότερο να χρησιμοποιούν πιο συχνά τις ψηφιακές δραστηριότητες των παιδιών ως μέσο προσωπικής χαλάρωσης, καθώς καταγράφουν υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά» σε σύγκριση με τις γυναίκες. Αντίθετα, οι γυναίκες εμφανίζονται να επιλέγουν περισσότερο τις χαμηλότερες συχνότητες («Σπάνια», «Μερικές φορές»).

Ο έλεγχος Chi-Square (X^2) ανέδειξε, ότι η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p = .001$), γεγονός που υποδηλώνει, ότι το φύλο του γονέα επηρεάζει τη συχνότητα, με την οποία επιτρέπει στο παιδί να ασχολείται με οθονικές δραστηριότητες, για να εξασφαλίσει χρόνο ηρεμίας ή ανάπαυσης.

Χαλάρωση Γονέων						
Φύλο	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Άνδρας	31	16	51	30	28	156
Γυναίκα	145	203	255	127	45	775
Σύνολο	176	233	306	155	61	931

Πίνακας 84

Chi-Square Tests		Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square		7.154 ^a	4	.128
Likelihood Ratio		6.777	4	.148
Linear-by-Linear Association		2.717	1	.099
N of Valid Cases		931		

Πίνακας 85

7.2.4.2 Έλεγχος Υποθέσεων για 17^ο Ερώτημα

Ηλικία Γονέα- Λόγοι Χρήσης των Νέων Τεχνολογιών: i) Μάθηση, ii) Ψυχαγωγία, iii) Εξοικείωση, iv) Επιβράβευση, v) Χαλάρωση του γονέα

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ της ηλικίας του γονέα και των συχνότερων λόγων χρήσης των Νέων Τεχνολογιών κατά τον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.

Ο πίνακας 86 εξετάζει, αν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στη συχνότητα με την οποία οι γονείς επιτρέπουν τη χρήση Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητού) για διάφορους λόγους, ανάλογα με την ηλικία του γονέα. Τα αποτελέσματα δείχνουν, ότι η ηλικία

του γονέα δεν επηρεάζει σημαντικά τη χρήση της τεχνολογίας για μάθηση ($p = .826$), ψυχαγωγία ($p = .740$), εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες ($p = .294$) και για να χαλαρώνει ο γονέας ενώ το παιδί κάθεται ήσυχο ($p = .199$), καθώς οι τιμές p δεν είναι στατιστικά σημαντικές. Ωστόσο, η χρήση της τεχνολογίας ως επιβράβευση καλής συμπεριφοράς παρουσιάζει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των ηλικιακών ομάδων των γονέων ($p = .007$). Αυτό σημαίνει, ότι οι γονείς διαφορετικών ηλικιακών ομάδων εφαρμόζουν διαφορετικές προσεγγίσεις στη χρήση της τεχνολογίας ως ανταμοιβή για τη συμπεριφορά του παιδιού, κάτι που μπορεί να υποδηλώνει διαφορετικές αντιλήψεις ή πρακτικές γαλούχησης του παιδιού μεταξύ των ηλικιακών ομάδων.

Ηλικία Γονέων	Μάθηση	Ψυχαγωγία	Εξοικείωση	Επιβράβευση	Χαλάρωση Γονέα
Kruskal-Wallis H	26.254	28.359	37.939	57.459	40.700
df	34	34	34	34	34
Asymp. Sig.	.826	.740	.294	.007	.199

Πίνακας 86

7.2.4.3 Έλεγχος Υποθέσεων για 18^ο Ερώτημα

ι)Οικογενειακή Κατάσταση- Μάθηση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ της οικογενειακής κατάστασης του γονέα και της χρήσης των Νέων Τεχνολογιών για μαθησιακούς σκοπούς στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.

Ο πίνακας 87 εξετάζει τη συχνότητα, με την οποία οι γονείς επιτρέπουν τη χρήση Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητό) για λόγους μάθησης, σε σχέση με την οικογενειακή τους κατάσταση. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι οι έγγαμοι γονείς επιτρέπουν τη χρήση της τεχνολογίας για μάθηση συχνότερα, καθώς συγκεντρώνουν υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Μερικές φορές», «Συχνά» και «Πολύ συχνά», ενώ οι άγαμοι γονείς παρουσιάζουν μεγαλύτερη συγκέντρωση στις κατηγορίες «Ποτέ» και «Σπάνια», γεγονός που υποδηλώνει μια πιο περιοριστική στάση. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο $p < .05$, καθώς το $p = .065$ είναι οριακό. Ωστόσο,

η γραμμική συσχέτιση ($p = .015$) και ο Likelihood Ratio ($p = .039$) υποδηλώνουν μια τάση που αξίζει περαιτέρω διερεύνηση, καθώς ενδέχεται να υπάρχει κάποια επίδραση της οικογενειακής κατάστασης στους λόγους χρήσης της τεχνολογίας για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Χρήση Νέων Τεχνολογιών για Μάθηση						
Οικογενειακή κατάσταση	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Έγγαμος	121	151	299	201	67	839
Άγαμος	5	17	30	31	9	92
Σύνολο	126	168	329	232	76	931

Πίνακας 87

Chi-Square Tests		Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square		8.845 ^a	4	.065
Likelihood Ratio		10.069	4	.039
Linear-by-Linear Association		5.867	1	.015
N of Valid Cases		931		

Πίνακας 88

ii) Οικογενειακή Κατάσταση- Ψυχαγωγία

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1)
 στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ της οικογενειακής κατάστασης του γονέα και της χρήσης των Νέων Τεχνολογιών για λόγους διασκέδασης στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.

Ο πίνακας 89 εξετάζει τη συχνότητα με την οποία οι γονείς επιτρέπουν τη χρήση Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητό) για ψυχαγωγία, σε σχέση με την οικογενειακή τους κατάσταση. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι οι έγγαμοι γονείς δεν επιλέγουν ιδιαίτερα τη χρήση της τεχνολογίας για ψυχαγωγικούς σκοπούς, καθώς συγκεντρώνουν υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Ποτέ», «Σπάνια» και «Μερικές Φορές», ενώ οι άγαμοι γονείς εμφανίζουν μεγαλύτερη συγκέντρωση στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ Συχνά», γεγονός

που υποδηλώνει μια πιο περιοριστική στάση. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p = .033$), γεγονός που υποδηλώνει, ότι η οικογενειακή κατάσταση του γονέα επηρεάζει τη συχνότητα με την οποία επιτρέπεται στο παιδί η χρήση Νέων Τεχνολογιών για ψυχαγωγία. Επιπλέον, η γραμμική συσχέτιση ($p = .025$) και ο Likelihood Ratio ($p = .019$) ενισχύουν αυτή τη σχέση, δείχνοντας, ότι οι έγγαμοι γονείς δεν είναι τόσο επιτρεπτικοί στη χρήση των νέων τεχνολογιών για ψυχαγωγικούς σκοπούς σε σύγκριση με τους άγαμους γονείς.

Ψυχαγωγία						
Οικογενειακή κατάσταση	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Έγγαμος	80	237	308	154	56	835
Άγαμος	19	34	30	7	6	96
Σύνολο	99	271	338	161	62	931

Πίνακας 89

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.484 ^a	4	.033
Likelihood Ratio	11.729	4	.019
Linear-by-Linear Association	5.000	1	.025
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 90

iii) Οικογενειακή Κατάσταση- Εξοικείωση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ της οικογενειακής κατάστασης του γονέα και των λόγων χρήσης των Νέων Τεχνολογιών για εξοικείωση με τα μέσα αυτά στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.

Ο πίνακας 91 εξετάζει τη συχνότητα με την οποία οι γονείς χρησιμοποιούν τις Νέες Τεχνολογίες (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητού) για εξοικείωση, σε σχέση με την οικογενειακή τους κατάσταση. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο οι έγγαμοι όσο και οι άγαμοι γονείς εμφανίζουν μεγαλύτερη συγκέντρωση στις χαμηλότερες κατηγορίες, όπως «Ποτέ» και «Σπάνια», γεγονός που υποδηλώνει μια σχετικά περιοριστική στάση απέναντι στη χρήση τεχνολογίας για εξοικείωση. Παρόλα αυτά, οι έγγαμοι γονείς υπερτερούν στις κατηγορίες «Μερικές φορές» και «Συχνά», ενώ οι άγαμοι γονείς έχουν μικρότερα ποσοστά σε αυτές τις κατηγορίες. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .096$), αν και η γραμμική συσχέτιση ($p = .026$) υποδηλώνει, ότι υπάρχει μια τάση διαφοροποίησης, με τους έγγαμους γονείς να είναι λίγο πιο επιτρεπτικοί στη χρήση των νέων τεχνολογιών για εξοικείωση σε σχέση με τους άγαμους γονείς. Παρόλα αυτά, η επίδραση αυτή δεν είναι αρκετά ισχυρή ώστε να θεωρηθεί στατιστικά σημαντική.

Εξοικείωση						
Οικογενειακή κατάσταση	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Έγγαμος	232	189	245	119	50	835
Άγαμος	13	25	30	15	3	86
Σύνολο	245	214	275	134	53	931

Πίνακας 91

Chi-Square Tests		Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square		7.876 ^a	4	.096
Likelihood Ratio		8.687	4	.069
Linear-by-Linear Association		4.960	1	.026
N of Valid Cases		931		

Πίνακας 92

iv) Οικογενειακή Κατάσταση- Επιβράβευση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ της οικογενειακής κατάστασης του γονέα και της χρήσης των Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού για λόγους επιβράβευσης της καλής συμπεριφοράς.

Ο πίνακας 93 εξετάζει τη συχνότητα με την οποία οι γονείς επιτρέπουν τη χρήση Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητού) ως επιβράβευση καλής συμπεριφοράς, σε σχέση με την οικογενειακή τους κατάσταση. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι οι έγγαμοι γονείς χρησιμοποιούν λιγότερο συχνά την τεχνολογία ως μέσο επιβράβευσης, καθώς συγκεντρώνουν υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Ποτέ» και «Σπάνια»

Αντίθετα, οι άγαμοι γονείς εμφανίζουν υψηλότερες συγκεντρώσεις στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ Συχνά», γεγονός που υποδηλώνει, ότι είναι περισσότερο πιθανό να χρησιμοποιούν την τεχνολογία ως ανταμοιβή για τη συμπεριφορά του παιδιού. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή είναι στατιστικά πολύ σημαντική ($p < .001$), γεγονός που υποδηλώνει, ότι η οικογενειακή κατάσταση του γονέα επηρεάζει τη χρήση της τεχνολογίας ως επιβράβευση, με τους έγγαμους γονείς να μην την εφαρμόζουν τόσο πολύ όσο οι άγαμοι. Αυτό μπορεί να αντανακλά διαφορές στις αντιλήψεις ή τις συνήθειες ανατροφής μεταξύ των δύο ομάδων.

Επιβράβευση						
Οικογενειακή κατάσταση	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Έγγαμος	45	92	159	216	330	842
Άγαμος	13	15	23	21	17	89
Σύνολο	58	107	182	237	347	931

Πίνακας 93

Chi-Square Tests		Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square		21.079 ^a	4	<.001
Likelihood Ratio		19.518	4	<.001
Linear-by-Linear Association		20.286	1	<.001

N of Valid Cases	931		
------------------	-----	--	--

Πίνακας 94

ν)Οικογενειακή Κατάσταση-Χαλάρωση του γονέα

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1)
 στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ της οικογενειακής κατάστασης και της χρήσης των
 Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού για λόγους χαλάρωσης του γονέα, καθώς
 με αυτό τον τρόπο κάθεται ήσυχο.

Ο πίνακας 95 εξετάζει τη συχνότητα με την οποία οι γονείς επιτρέπουν τη χρήση Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητού), για να χαλαρώσουν οι ίδιοι, καθώς έτσι το παιδί απασχολείται και κάθεται ήσυχο, σε σχέση με την οικογενειακή τους κατάσταση. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι οι έγγαμοι γονείς χρησιμοποιούν τη συγκεκριμένη στρατηγική λιγότερο συχνά, καθώς συγκεντρώνουν χαμηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες, «Ποτέ» και «Σπάνια», σε σύγκριση με τους άγαμους γονείς, οι οποίοι εμφανίζουν πιο δυναμική συγκέντρωση στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ Συχνά». Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή είναι οριακά στατιστικά σημαντική ($p = .053$), γεγονός που σημαίνει, ότι η αν είναι έγγαμος ή μη ο γονέας ενδέχεται να επιλέγει τη χρήση της τεχνολογίας ως μέσο ηρεμίας του παιδιού, αλλά η σχέση αυτή δεν είναι ισχυρή. Ωστόσο, η γραμμική συσχέτιση ($p = .019$) υποδηλώνει μια τάση διαφοροποίησης που αξίζει περαιτέρω διερεύνηση, καθώς οι έγγαμοι γονείς φαίνεται να καταφεύγουν λιγότερο συχνά σε αυτήν την πρακτική από τους άγαμους.

Χαλάρωση του Γονέα						
Οικογενειακή κατάσταση	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Έγγαμος	48	138	279	209	167	841
Άγαμος	11	17	27	24	11	90
Σύνολο	59	155	306	233	178	931

Πίνακας 95

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)

Pearson Chi-Square	9.339 ^a	4	.053
Likelihood Ratio	8.406	4	.078
Linear-by-Linear Association	5.511	1	.019
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 96

7.2.4.4 Έλεγχος Υποθέσεων για 19ο Ερώτημα

ι) Φύλο Παιδιού- Μάθηση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του παιδιού και της χρήσης των Νέων Τεχνολογιών για μαθησιακούς σκοπούς στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.

Ο πίνακας 97 εξετάζει τη συχνότητα με την οποία οι γονείς επιτρέπουν στο παιδί τους τη χρήση Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητό) για λόγους μάθησης, σε σχέση με το φύλο του παιδιού. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια έχουν παρόμοια κατανομή στις διάφορες κατηγορίες συχνότητας, με τις περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Μερικές φορές» και «Συχνά», γεγονός που υποδηλώνει, ότι η χρήση της τεχνολογίας για μαθησιακούς σκοπούς στον ελεύθερο χρόνο επιτρέπεται εξίσου και στα δύο φύλα. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .363$), πράγμα που σημαίνει, ότι το φύλο του παιδιού δεν επηρεάζει ουσιαστικά τη συχνότητα, με την οποία του επιτρέπεται η χρήση νέων τεχνολογιών για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Επιπλέον, η γραμμική συσχέτιση ($p = .163$) επιβεβαιώνει την απουσία τάσης διαφοροποίησης, δείχνοντας, ότι οι γονείς ακολουθούν παρόμοια πολιτική ανεξαρτήτως φύλου παιδιού.

Μάθηση						
Φύλο παιδιού	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Αγόρι	56	88	160	118	43	465
Κορίτσι	70	80	169	116	31	466

Σύνολο	126	168	329	234	74	931
---------------	-----	-----	-----	-----	----	------------

Πίνακας 97

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	4.333 ^a	4	.363
Likelihood Ratio	4.345	4	.361
Linear-by-Linear Association	1.947	1	.163
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 98

ii) Φύλο Παιδιού- Ψυχαγωγία

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1)
στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του παιδιού και της χρήσης των Νέων
Τεχνολογιών για λόγους διασκέδασης στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.

Ο πίνακας 99 εξετάζει τη συχνότητα με την οποία οι γονείς επιτρέπουν στο παιδί τους τη χρήση Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητό) για ψυχαγωγία, σε σχέση με το φύλο του παιδιού. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια έχουν παρόμοια κατανομή στις διάφορες κατηγορίες συχνότητας, με τις περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται στις κατηγορίες «Μερικές φορές» και «Σπάνια», γεγονός που υποδηλώνει, ότι η χρήση της τεχνολογίας για ψυχαγωγικούς σκοπούς επιτρέπεται σε παρόμοιο βαθμό ανεξαρτήτως φύλου. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .225$), γεγονός που σημαίνει, ότι το φύλο του παιδιού δεν επηρεάζει σημαντικά τη συχνότητα με την οποία του επιτρέπεται η χρήση νέων τεχνολογιών για ψυχαγωγία. Επιπλέον, η γραμμική συσχέτιση ($p = .466$) ενισχύει την απουσία τάσης διαφοροποίησης, υποδηλώνοντας, ότι οι γονείς εφαρμόζουν παρόμοια πολιτική χρήσης της τεχνολογίας κατά τον ελεύθερο χρόνο για ψυχαγωγία τόσο για τα αγόρια όσο και για τα κορίτσια.

Ψυχαγωγία						
Φύλο παιδιού	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο

Αγόρι	47	132	182	69	32	462
Κορίτσι	38	143	163	92	33	469
Σύνολο	85	275	345	161	65	931

Πίνακας 99

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	5.675 ^a	4	.225
Likelihood Ratio	5.688	4	.224
Linear-by-Linear Association	.532	1	.466
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 100

iii) Φύλο Παιδιού- Εξοικείωση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του παιδιού και της χρήσης των Νέων Τεχνολογιών για λόγους εξοικείωσης στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.

Ο πίνακας 101 διερευνά τη συχνότητα με την οποία οι γονείς επιτρέπουν στο παιδί τους τη χρήση Νέων Τεχνολογιών (όπως υπολογιστής, τάμπλετ, κινητό) στον ελεύθερο χρόνο του, με στόχο την εξοικείωση με την τεχνολογία, σε σχέση με το φύλο του παιδιού.

Τα δεδομένα δείχνουν, ότι οι γονείς των αγοριών τείνουν να επιτρέπουν τη χρήση Νέων Τεχνολογιών για εξοικείωση λίγο πιο συχνά από ό,τι οι γονείς των κοριτσιών, καθώς τα αγόρια εμφανίζουν ελαφρώς υψηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Συχνά» (17,2%) και «Πολύ συχνά» (7,3%) σε σχέση με τα κορίτσια (11,2% και 6,7% αντίστοιχα).

Αντίθετα, οι γονείς των κοριτσιών καταγράφουν μεγαλύτερα ποσοστά στις χαμηλότερες κατηγορίες, όπως «Ποτέ» (27,7%) και «Σπάνια» (24,3%).

Ο στατιστικός έλεγχος Chi-Square ανέδειξε στατιστικά σημαντική διαφορά (**p = .044**), γεγονός που υποδηλώνει, ότι το φύλο του παιδιού σχετίζεται με τη συχνότητα που του επιτρέπεται η χρήση νέων τεχνολογιών για λόγους εξοικείωσης. Η γραμμική συσχέτιση ($p = .012$) επιβεβαιώνει περαιτέρω αυτήν την τάση, ενισχύοντας την άποψη ότι τα αγόρια ενδέχεται

να έχουν περισσότερες ευκαιρίες να έρθουν σε επαφή με την τεχνολογία για σκοπούς εξοικείωσης. Πράγμα που σημαίνει, ότι έχουν και μεγαλύτερη πρόσβαση σε τεχνολογικές συσκευές για σκοπούς εξοικείωσης σε σύγκριση με τα κορίτσια.

Εξοικείωση						
Φύλο παιδιού	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Αγόρι	116	102	134	80	34	466
Κορίτσι	129	113	140	52	31	465
Σύνολο	245	215	274	132	65	931

Πίνακας 101

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	9.777 ^a	4	.044
Likelihood Ratio	9.834	4	.043
Linear-by-Linear Association	6.378	1	.012
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 102

iv) Φύλο Παιδιού- Επιβράβευση

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του παιδιού και της χρήσης των Νέων Τεχνολογιών για λόγους επιβράβευσης στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.

Ο πίνακας 103 εξετάζει τη συχνότητα με την οποία οι γονείς επιτρέπουν στο παιδί τους τη χρήση Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητό) ως επιβράβευση καλής συμπεριφοράς, σε σχέση με το φύλο του παιδιού. Τα δεδομένα δείχνουν, ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια έχουν σχετικά παρόμοια κατανομή στις κατηγορίες συχνότητας, ωστόσο παρατηρείται, ότι τα κορίτσια συγκεντρώνουν ελαφρώς χαμηλότερα ποσοστά στις κατηγορίες «Συχνά» και «Πολύ συχνά», υποδηλώνοντας, ότι οι γονείς τείνουν να χρησιμοποιούν την τεχνολογία ως ανταμοιβή για τη συμπεριφορά πιο συχνά στα αγόρια. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει, ότι η διαφορά αυτή είναι στατιστικά σημαντική ($p = .021$), γεγονός που σημαίνει ότι

το φύλο του παιδιού επηρεάζει τη συχνότητα με την οποία του επιτρέπεται η χρήση νέων τεχνολογιών ως επιβράβευση. Επιπλέον, η γραμμική συσχέτιση ($p = .004$) ενισχύει αυτή τη σχέση, υποδηλώνοντας, ότι τα κορίτσια τείνουν να λαμβάνουν λιγότερο συχνά πρόσβαση στην τεχνολογία ως ανταμοιβή σε σύγκριση με τα αγόρια.

Επιβράβευση						
Φύλο παιδιού	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Αγόρι	157	114	92	68	30	461
Κορίτσι	197	121	88	38	26	470
Σύνολο	354	235	180	106	56	931

Πίνακας 103

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.528 ^a	4	.021
Likelihood Ratio	11.637	4	.020
Linear-by-Linear Association	8.205	1	.004
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 104

ν) Φύλο Παιδιού- Χαλάρωση γονέα

Ελεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ του φύλου του παιδιού και της χρήσης των Νέων Τεχνολογιών, κατά τον ελεύθερο χρόνο, για λόγους ανάπαυσης των γονέων, καθώς το ίδιο απασχολείται μένοντας ήσυχο.

Ο πίνακας 105 εξετάζει τη συχνότητα με την οποία οι γονείς επιτρέπουν τη χρήση Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητό) προκειμένου να χαλαρώσουν οι ίδιοι, καθώς το παιδί κάθετα ήσυχο, σε σχέση με το φύλο του παιδιού. Τα δεδομένα δείχνουν ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια έχουν σχεδόν ίδια κατανομή στις διάφορες κατηγορίες συχνότητας, με τις περισσότερες απαντήσεις να συγκεντρώνονται στις κατηγορίες "Μερικές φορές", "Συχνά" και "Πολύ συχνά". Αυτό υποδηλώνει ότι η συγκεκριμένη πρακτική εφαρμόζεται από

τους γονείς σε παρόμοιο βαθμό ανεξαρτήτως φύλου του παιδιού. Ο έλεγχος Chi-Square δείχνει ότι η διαφορά αυτή δεν είναι στατιστικά σημαντική ($p = .604$), γεγονός που σημαίνει ότι το φύλο του παιδιού δεν επηρεάζει ουσιαστικά τη συχνότητα με την οποία οι γονείς χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες ως μέσο για να απασχολήσουν το παιδί και να έχουν λίγο χρόνο ηρεμίας. Επιπλέον, η γραμμική συσχέτιση ($p = .346$) επιβεβαιώνει την απουσία κάποιας ισχυρής τάσης διαφοροποίησης μεταξύ αγοριών και κοριτσιών.

Χαλάρωση Γονέα						
Φύλο παιδιού	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πολύ συχνά	Σύνολο
Αγόρι	84	117	149	86	30	466
Κορίτσι	90	119	157	68	31	465
Σύνολο	174	236	306	154	61	931

Πίνακας 105

Chi-Square Tests	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2.727 ^a	4	.604
Likelihood Ratio	2.732	4	.604
Linear-by-Linear Association	.886	1	.346
N of Valid Cases	931		

Πίνακας 106

7.2.4.5 Έλεγχος Υποθέσεων για 20^ο Ερώτημα

Ηλικία παιδιού-Λόγοι χρήσης των Νέων Τεχνολογιών: i)Μάθηση, ii)Ψυχαγωγία, iii) Εξοικείωση, iv)Επιβράβευση, v) Χαλάρωση Γονέα

Έλεγχος Υπόθεσης: Δεν υπάρχει (Μηδενική Υπόθεση- H_0) / Υπάρχει (Εναλλακτική Υπόθεση- H_1) στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ της ηλικίας του γονέα και τους λόγους χρήσης των Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού.

Ο πίνακας 107 εξετάζει, αν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στη συχνότητα με την οποία οι γονείς επιτρέπουν τη χρήση Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητό) για διάφορους λόγους, ανάλογα με την ηλικία του παιδιού. Τα αποτελέσματα, δείχνουν ότι η ηλικία του παιδιού επηρεάζει σημαντικά τη χρήση της τεχνολογίας για μάθηση ($p < .001$), εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες ($p < .001$) και ως επιβράβευση καλής συμπεριφοράς ($p < .001$), γεγονός που υποδηλώνει, ότι καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν, η χρήση της τεχνολογίας για αυτούς τους σκοπούς διαφοροποιείται σημαντικά. Αντίθετα, η χρήση της τεχνολογίας για ψυχαγωγία ($p = .630$) δεν εμφανίζει στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση, πράγμα που σημαίνει ότι οι γονείς επιτρέπουν τη χρήση της τεχνολογίας για ψυχαγωγία με παρόμοιο τρόπο ανεξαρτήτως ηλικίας του παιδιού. Επιπλέον, η χρήση της τεχνολογίας για να χαλαρώνουν οι γονείς, καθώς το παιδί κάθεται ήσυχο, παρουσιάζει μια οριακά στατιστικά σημαντική διαφορά ($p = .039$), γεγονός που υποδηλώνει ότι η ηλικία του παιδιού μπορεί να έχει κάποια επίδραση στο αν οι γονείς επιλέγουν να χρησιμοποιούν την τεχνολογία ως μέσο για να απασχολούν το παιδί και να εξασφαλίσουν ηρεμία.

Ηλικία Παιδιού	Μάθηση	Ψυχαγωγία	Εξοικείωση	Επιβράβευση	Χαλάρωση Γονέα
Kruskal-Wallis H	19.236	1.733	59.882	34.737	8.369
df	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	<.001	.630	<.001	<.001	.039

Πίνακας 107

Κεφάλαιο 8: Συζήτηση

8.1.Συγκεντρωτικά Σημεία της Βιβλιογραφίας

Ο ελεύθερος χρόνος αποτελεί βασικό συστατικό της ανάπτυξης της πρώιμης παιδικής ηλικίας, συμβάλλοντας στη γνωστική, κοινωνικοσυναισθηματική και σωματική ανάπτυξη. Το παιχνίδι, η καλλιτεχνική έκφραση, οι υπαίθριες δραστηριότητες διαδραματίζουν διακριτό ρόλο στην προώθηση της δημιουργικότητας, των ικανοτήτων επίλυσης προβλημάτων, της κοινωνικής αλληλεπίδρασης και της συνολικής ευημερίας (Κάγκα, 2021). Η έρευνα υποστηρίζει, ότι τόσο οι δομημένες, όσο και οι μη δομημένες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου βοηθούν τα παιδιά να αναπτύξουν βασικές δεξιότητες ζωής, προετοιμάζοντάς τα για μελλοντική ακαδημαϊκή και κοινωνική επιτυχία (Vandell et al., 2015).

Η γονική επιρροή διαμορφώνει τις εμπειρίες ελεύθερου χρόνου των παιδιών. Οι γονείς καθοδηγούν, περιορίζουν και συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες των παιδιών τους, επηρεάζοντας άμεσα την ποιότητα του ελεύθερου χρόνου. Η συμμετοχή τους ποικίλλει ανάλογα με την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, τις πολιτισμικές αξίες, τις προσωπικές πεποιθήσεις και τη διαθεσιμότητα των κοινοτικών υποδομών. Τα αυταρχικά γονικά στυλ, τα οποία εξισορροπούν την καθοδήγηση και την αυτονομία, έχουν συνδεθεί με πιο θετικά αναπτυξιακά αποτελέσματα στα παιδιά. Οι γονείς που συμμετέχουν ενεργά στον ελεύθερο χρόνο των παιδιών τους δημιουργούν εμπλουτισμένα περιβάλλοντα, που υποστηρίζουν τη γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη (Coyl-Shepherd & Hanlon, 2013).

Οι θεωρίες των Maslow, Mead, Piaget, Vygotsky, Froebel, Montessori, Bandura, Baumrind και άλλων καταδεικνύουν, πώς οι δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου επηρεάζουν την ανάπτυξη του παιδιού. Εμπειρικές μελέτες επιβεβαιώνουν περαιτέρω, ότι η γονική εμπλοκή διαμορφώνει τις εμπειρίες αναψυχής των παιδιών.

8.2. Σύγκριση με Προηγούμενες Έρευνες

Η ερμηνεία των αποτελεσμάτων αναδεικνύει πολυεπίπεδες αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στα δημογραφικά χαρακτηριστικά των γονέων (φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση) και των

παιδιών (φύλο, ηλικία), καθώς και στις μορφές δραστηριοτήτων που επιλέγονται στον ελεύθερο χρόνο, στις γονεϊκές στάσεις που εκδηλώνονται, στις επιδιώξεις των παιδιών σχετικά με τη συμμετοχή ή την αυτονομία τους κατά τη διάρκεια αυτού. ενώ παράλληλα λαμβάνει υπόψη και τους λόγους χρήσης των Νέων Τεχνολογιών. Τα ευρήματα εντάσσονται σε ένα ευρύτερο παιδαγωγικό και κοινωνιολογικό πλαίσιο, το οποίο επιτρέπει τη συγκριτική ανάλυση με προηγούμενες μελέτες και συμβάλλει στην κατανόηση των δυναμικών που επηρεάζουν τόσο τις επιλογές όσο και τις στάσεις των ενηλίκων απέναντι στον ελεύθερο χρόνο των παιδιών.

➤ Δραστηριότητες Ελεύθερου χρόνου

Η παρούσα έρευνα ανέδειξε τη σημασία του φύλου και της ηλικίας του παιδιού ως καθοριστικών παραγόντων στη διαμόρφωση του προφίλ συμμετοχής σε διάφορες μορφές δραστηριοτήτων. Τα αγόρια εμφάνισαν αυξημένη ενασχόληση με κινητικές και ψηφιακές δραστηριότητες, ενώ τα κορίτσια προτίμησαν δραστηριότητες που ευνοούν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία. Τα ευρήματα αυτά συνάδουν με προηγούμενες μελέτες, οι οποίες καταδεικνύουν διαφοροποιήσεις βάσει φύλου στην προτίμηση δραστηριοτήτων, με τα αγόρια να στρέφονται περισσότερο σε τεχνολογικά και δραστήρια παιχνίδια και τα κορίτσια σε κοινωνικά και καλλιτεχνικά περιβάλλοντα (Eisenberg, 1983; Francis, 2010).

Σε ό,τι αφορά την ηλικία, παρατηρήθηκε σταδιακή μετατόπιση από δραστηριότητες ελεύθερου παιχνιδιού προς την αυξημένη χρήση ψηφιακών μέσων για ψυχαγωγία ή εκπαίδευση, τάση που τεκμηριώνεται και από τη μελέτη των Rideout (2021), όπου αποτυπώνεται η ενισχυμένη πρόσβαση σε οθονικά μέσα στις μεγαλύτερες ηλικίες της προσχολικής και πρώτης σχολικής παιδικής ηλικίας.

Ανάλογες διαφοροποιήσεις βάσει φύλου καταγράφηκαν και στη μελέτη των Holloway et al. (2020), η οποία έδειξε ότι τα αγόρια ηλικίας 6–12 ετών αφιερώνουν περισσότερο χρόνο σε ψηφιακό παιχνίδι, ενώ τα κορίτσια εμπλέκονται συχνότερα σε δημιουργικές δραστηριότητες ή κοινωνικό παιχνίδι. Τα αποτελέσματα αυτά είναι εναρμονισμένα με τις διαπιστώσεις της παρούσας έρευνας ($p < 0.001$ στις δραστηριότητες φαντασίας), ενισχύοντας την ανάγκη για έμφυλα ευαισθητοποιημένες παρεμβάσεις στον σχεδιασμό δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου (Else-Quest et al., 2010).

Παράλληλα, εντοπίζεται διαφοροποίηση στους τρόπους διαχείρισης των ψηφιακών συνηθειών των παιδιών ανάμεσα στους γονείς, ανάλογα με το φύλο τους. Οι μητέρες εμφανίζονται πιο ελεγκτικές και περιοριστικές, ενώ οι πατέρες υιοθετούν ενεργητικές και

υποστηρικτικές στάσεις, συχνά ενθαρρύνοντας τη χρήση της τεχνολογίας για εκπαιδευτικούς ή ψυχαγωγικούς σκοπούς (Valkenburg et al., 2013). Η διαφοροποίηση αυτή ενισχύει τα ευρήματα της βιβλιογραφίας για τις πολιτισμικές και κοινωνικές επιρροές στη διαμόρφωση των γονεϊκών ρόλων (Brown & Taylor, 2020).

Αξιοσημείωτο είναι, ότι η ηλικία των γονέων δεν φάνηκε να επιδρά ουσιαστικά στις προτιμήσεις των παιδιών για δραστηριότητες, εύρημα που συμβαδίζει με μελέτες που απομυθοποιούν τη σημασία των γενεών στο συγκεκριμένο ηλικιακό φάσμα (Davis, 2018).

Επιπρόσθετα, η οικογενειακή κατάσταση αναδείχθηκε ως παράγοντας επιρροής, κυρίως στις κατηγορίες του παιχνιδιού, των κινητικών και των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων. Αντίστοιχα, η μελέτη των Vandell et al. (2016) κατέληξε στο ότι η ηλικία λειτουργεί ως καταλυτικός παράγοντας για το είδος των δραστηριοτήτων στον ελεύθερο χρόνο. Εντός αυτού του πλαισίου, η σημασία της οικογενειακής δομής έχει ήδη αναδειχθεί από τον Bronfenbrenner (1979), ο οποίος περιγράφει τη δυναμική αλληλεπίδραση περιβάλλοντος και αναπτυξιακών εμπειριών του παιδιού.

Τέλος, η σύνδεση ηλικίας και προτιμήσεων δραστηριοτήτων επιβεβαιώνει αναπτυξιακά θεωρητικά σχήματα, όπως αυτά των Piaget (1972) και Rubin et al. (2006), σύμφωνα με τα οποία η εξέλιξη των γνωστικών και κινητικών δεξιοτήτων επηρεάζει τις επιλογές του παιδιού σε κάθε στάδιο της ανάπτυξής του

➤ **Στάσεις Γονέων**

Η ανάλυση των γονεϊκών στάσεων αποκάλυψε αξιοσημείωτες διαφοροποιήσεις σε συνάρτηση με το φύλο του γονέα, εύρημα που είναι εναρμονισμένο με προηγούμενα ερευνητικά δεδομένα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τους Martinez, Lopez και Smith (2021), οι μητέρες και οι πατέρες τείνουν να υιοθετούν διαφορετικού τύπου γονεϊκές λειτουργίες, γεγονός που αντανακλάται τόσο στο περιεχόμενο όσο και στη συχνότητα της εμπλοκής τους στην καθημερινότητα του παιδιού.

Η διαφοροποίηση αυτή, η οποία εντοπίζεται κυρίως στον τρόπο καθοδήγησης και οριοθέτησης του ελεύθερου χρόνου των παιδιών, επιβεβαιώνεται και από τη μελέτη των McHale et al. (2003), όπου αναφέρεται, ότι τα στυλ ανατροφής και αλληλεπίδρασης των γονέων διαφέρουν αισθητά μεταξύ των φύλων, επηρεάζοντας ανάλογα τις αναπτυξιακές εμπειρίες των παιδιών.

Επιπλέον, η οικογενειακή δομή αναδείχθηκε ως παράγοντας που επηρεάζει τη φύση της γονεϊκής εμπλοκής, ιδίως σε σχέση με το βαθμό καθοδήγησης και συναισθηματικής υποστήριξης. Η παρατήρηση αυτή συνάδει με τις διαπιστώσεις του Amato (2005), ο οποίος επεσήμανε τον καθοριστικό ρόλο της οικογενειακής κατάστασης στη διαμόρφωση της γονεϊκής συμπεριφοράς και των σχετικών προσδοκιών.

Αξιοσημείωτο είναι, ότι η ηλικία των γονέων δεν ανέδειξε στατιστικά σημαντική συσχέτιση με τις στάσεις τους, εύρημα που επιβεβαιώνεται και από τη μελέτη των Brown και Taylor (2020), οι οποίοι υποστηρίζουν, ότι οι αντιλήψεις για τη γονεϊκότητα παραμένουν σταθερές μεταξύ των ηλικιακών ομάδων, τουλάχιστον εντός του ίδιου πολιτισμικού πλαισίου.

Η διαφοροποίηση στη στάση των γονέων ανάλογα με το φύλο, πέρα από εμπειρικά ευρήματα, υποστηρίζεται και θεωρητικά. Η κοινωνικομαθησιακή θεωρία του Bandura (1986) εξηγεί τη διαδικασία απόκτησης γονεϊκών προτύπων ως αποτέλεσμα παρατήρησης και μίμησης κοινωνικά αποδεκτών ρόλων, γεγονός που ενισχύει τις έμφυλες αποκλίσεις στην ανατροφή.

Τέλος, η παρούσα μελέτη έδειξε ότι η ηλικία του παιδιού σχετίζεται με τον τρόπο που οι γονείς διαχειρίζονται τις κοινωνικές του σχέσεις, με ιδιαίτερη έμφαση στις μικρότερες ηλικίες. Το εύρημα αυτό συνάδει με τη μελέτη των Thoidis et al. (2022), στην οποία αναγνωρίζεται η γονεϊκή εμπλοκή όχι μόνο ως ρυθμιστική, αλλά και ως υποστηρικτική δύναμη κατά τη διαδικασία κοινωνικοποίησης των παιδιών

➤ **Ατομικός Χώρος / Γονεϊκή Εμπλοκή**

Τα ευρήματα της παρούσας μελέτης καταδεικνύουν, ότι ένα αξιοσημείωτο ποσοστό παιδιών, κυρίως σε μικρότερες ηλικιακές ομάδες, δεν επιδιώκει συστηματικά την ύπαρξη ατομικού χώρου (20,6% ποτέ, 30,1% σπάνια). Η απουσία προσωπικού χώρου ενδέχεται να περιορίζει τις ευκαιρίες τους για καλλιέργεια αυτονομίας και συγκέντρωσης. Όπως υποστηρίζουν οι Eccles και Roeser (2011), η παροχή ιδιωτικότητας συνδέεται θετικά με την ποιότητα των δραστηριοτήτων του ελεύθερου χρόνου, επηρεάζοντας θετικά τη συμμετοχή σε εμπειρίες μάθησης και δημιουργικής έκφρασης που ενισχύουν τη γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη.

Σε ό,τι αφορά τη γονεϊκή εμπλοκή, προκύπτει, ότι τα παιδιά εμφανίζουν έντονη επιθυμία για τη συμμετοχή των γονέων στις δραστηριότητές τους, καθώς η πλειονότητα των συμμετεχόντων ανέφερε ότι τους ζητείται να εμπλέκονται «πολύ συχνά» ή «συχνά» (38,9% και 35% αντίστοιχα). Η εμπλοκή αυτή συνδέθηκε θετικά με αυξημένη συμμετοχή των παιδιών

σε κινητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες φαντασίας, στοιχείο που ενισχύει τη συμβολή της γονικής παρουσίας στην ενίσχυση κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων (Ginsburg, 2007).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η διαφοροποίηση στην επιθυμία για γονική εμπλοκή ανάλογα με το φύλο του γονέα. Τα παιδιά που ζουν με γυναίκες γονείς φαίνεται να επιζητούν περισσότερο τη συμμετοχή τους, σε αντίθεση με εκείνα που ζουν με άνδρες γονείς, τα οποία εμφανίζονται πιο ανεξάρτητα. Η διαφοροποίηση αυτή ερμηνεύεται υπό το πρίσμα των κοινωνικών ρόλων και προσδοκιών που αφορούν τη γονεϊκή λειτουργία (Lamb, 2004).

Επιπλέον, η ηλικία του παιδιού αναδείχθηκε ως κρίσιμος παράγοντας διαφοροποίησης της στάσης του απέναντι τόσο στην αυτονομία όσο και στην εμπλοκή των γονέων. Συγκεκριμένα, όσο μεγαλύτερο είναι το παιδί, τόσο αυξάνεται η ανάγκη του για προσωπικό χώρο, ενώ παράλληλα μειώνεται η επιθυμία του για συνεχή γονική παρουσία. Το εύρημα αυτό εναρμονίζεται με τη θεωρία της αυτονομίας και της αυτοδιάθεσης, σύμφωνα με την οποία η ενίσχυση της ανεξαρτησίας αποτελεί βασικό αναπτυξιακό στόχο (Deci & Ryan, 2000· Steinberg, 2014).

Παράλληλα, η ανάλυση αποκάλυψε, ότι και το φύλο του παιδιού επηρεάζει τη στάση του απέναντι στην εμπλοκή των γονέων, καταδεικνύοντας την πολυπλοκότητα των ενδοοικογενειακών σχέσεων. Τα δεδομένα ευθυγραμμίζονται με τα ευρήματα των Mendelová και Gužíková (2023), σύμφωνα με τα οποία η ανάγκη για ιδιωτικότητα αυξάνεται σταδιακά με την ηλικία, αντανakλώντας μία φυσιολογική πορεία αυτονόμησης.

Συνολικά, τα αποτελέσματα υποδεικνύουν, ότι τόσο η ηλικία όσο και το φύλο του παιδιού και του γονέα αποτελούν κρίσιμους παράγοντες που διαμορφώνουν τη δυναμική της γονικής εμπλοκής και την ανάγκη για προσωπικό χώρο. Η συσχέτιση αυτή υπογραμμίζει την αναγκαιότητα προσαρμογής του γονεϊκού ρόλου στις αναπτυξιακές ανάγκες του παιδιού (Petrović & Dimitrijević, 2020), ενισχύοντας το αίτημα για περισσότερο ευέλικτα και ανταποκρινόμενα πρότυπα γονεϊκής υποστήριξης.

➤ Χρήση Νέων Τεχνολογιών

Η στάση των γονέων απέναντι στη χρήση των νέων τεχνολογιών επηρεάζει καθοριστικά τόσο τη συχνότητα όσο και τους σκοπούς της χρήσης από τα παιδιά. Σύμφωνα με τα δεδομένα, οι μητέρες εμφανίζονται πιο επιφυλακτικές όσον αφορά την τεχνολογία ως μέσο ψυχαγωγίας, αλλά επιτρέπουν ευκολότερα τη χρήση της για λόγους εξοικείωσης, γεγονός που

ευθυγραμμίζεται με τα ευρήματα της Livingstone et al. (2015), οι οποίοι επισημαίνουν διαφοροποιήσεις στις στρατηγικές γονικού ελέγχου βάσει φύλου.

Παράλληλα, η οικογενειακή κατάσταση φαίνεται να σχετίζεται με το βαθμό αποδοχής της τεχνολογίας, με τους έγγαμους γονείς να υιοθετούν συχνότερα περιοριστικές στρατηγικές, ενώ οι άγαμοι να παρουσιάζουν μεγαλύτερη ανεκτικότητα, πιθανώς λόγω αυξημένων απαιτήσεων χρόνου ή διαφοροποιημένων αντιλήψεων περί ελέγχου (Barr et al., 2010). Η επίδραση της οικογενειακής σύνθεσης αποτυπώνεται επίσης στατιστικά σημαντικά σε δραστηριότητες όπως η χρήση οθονών ($p < 0.001$) και η ενασχόληση με δημιουργικές ή καλλιτεχνικές δραστηριότητες ($p = 0.009$), σε συμφωνία με τα πορίσματα των Coyl-Shepherd et al. (2022).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η χρήση της τεχνολογίας ως εργαλείου επιβράβευσης ή διαχείρισης συμπεριφοράς, η οποία διαφοροποιείται βάσει ηλικίας και φύλου τόσο των παιδιών όσο και των γονέων ($p < 0.05$). Οι Hiniker et al. (2020) υποστηρίζουν, ότι η τεχνολογία, πέραν της ψυχαγωγίας και της μάθησης, χρησιμοποιείται συχνά για παιδαγωγική παρέμβαση, πρακτική που ενδέχεται να ενισχύσει μη επιθυμητά πρότυπα εξάρτησης.

Επιπλέον, οι λόγοι που επικαλούνται οι γονείς για τη χρήση της τεχνολογίας διαφοροποιούνται με βάση κοινωνικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά, γεγονός που καταδεικνύει την πολυπαραγοντική φύση του φαινομένου (Wartella et al., 2014). Η παρούσα μελέτη ενισχύει τα ευρήματα των Mendelová και Gužíková (2023), επισημαίνοντας τη σταδιακή μετάβαση από παραδοσιακές μορφές γονικής εμπλοκής –όπως η ανάγνωση– προς τη διαμεσολαβημένη αλληλεπίδραση μέσω ψηφιακών μέσων.

Αξιοσημείωτες είναι και οι διαφορές μεταξύ μητέρων και πατέρων ως προς τις στρατηγικές επιτήρησης. Σύμφωνα με τους Valkenburg et al. (2013), οι μητέρες εφαρμόζουν συχνότερα περιοριστική παρακολούθηση, ενώ οι πατέρες ενθαρρύνουν ενεργητικές μορφές χρήσης, εστιάζοντας σε εκπαιδευτικές ή ψυχαγωγικές διαστάσεις. Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώθηκε και στα δεδομένα της παρούσας έρευνας, προσφέροντας μια πιο σύνθετη κατανόηση της διαφοροποιημένης γονικής στάσης ως προς την τεχνολογική ενασχόληση.

Συνολικά, τα ευρήματα καταδεικνύουν, ότι η χρήση τεχνολογίας από τα παιδιά επηρεάζεται από μια σύνθετη αλληλεπίδραση παραγόντων, όπως η ηλικία του παιδιού, το φύλο του γονέα, αλλά και η οικογενειακή κατάσταση. Η εργασία αυτή εμπλουτίζει τη βιβλιογραφία (Maronas Bermudez et al., 2018; Natsiopoulos et al., 2006; Thoidis et al., 2022), προσφέροντας εμπειρικά δεδομένα που αναδεικνύουν την ανάγκη αναπροσαρμογής των γονικών

στρατηγικών με βάση τις σύγχρονες κοινωνικές και πολιτισμικές προκλήσεις του ψηφιακού περιβάλλοντος.

Συνολικά, η παρούσα μελέτη αναδεικνύει τη σημασία των δημογραφικών και οικογενειακών παραμέτρων στη διαμόρφωση του ελεύθερου χρόνου και των τεχνολογικών συνηθειών των παιδιών. Η ηλικία αναδεικνύεται ως ο καθοριστικότερος παράγοντας, επηρεάζοντας τόσο τη φύση των δραστηριοτήτων όσο και τον βαθμό αυτονομίας των παιδιών. Παράλληλα, ο γονικός ρόλος αποδεικνύεται καθοριστικός, καθώς μέσω διαφοροποιημένων στρατηγικών επηρεάζει ουσιαστικά τις εμπειρίες των παιδιών (Valkenburg et al., 2013· Mendelová & Gužíková, 2023). Τα ευρήματα υπογραμμίζουν την ανάγκη για στοχευμένες πολιτικές στήριξης των γονέων και ενίσχυσης της ψηφιακής παιδείας, προσαρμοσμένες στα χαρακτηριστικά κάθε οικογένειας (Maronas Bermudez et al., 2018).

8.3. Συμπεράσματα

Η παρούσα διπλωματική εργασία αξιολόγησε τις δραστηριότητες των παιδιών προσχολικής ηλικίας στον Δήμο Ιωαννιτών κατά τον ελεύθερο χρόνο τους, τη σημασία του χρόνου αυτού για την ανάπτυξή τους, τη στάση και τον ρόλο των γονέων στη διαμόρφωσή του, την επιθυμία ή όχι των παιδιών για εξασφάλιση ξεχωριστού –αυτόνομου χώρου καθώς και τους λόγους για τους οποίους χρησιμοποιούνται οι Νέες Τεχνολογίες κατά τη διάρκεια του. Τα δεδομένα ανέδειξαν σημαντικές στατιστικές συσχετίσεις ανάμεσα σε επιμέρους δημογραφικά χαρακτηριστικά (φύλο/ηλικία παιδιού & γονέα, οικογενειακή κατάσταση), προσφέροντας πολύτιμη εικόνα για τις δυναμικές του ελεύθερου χρόνου στην προσχολική ηλικία.

Α) Δραστηριότητες κατά τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών

Στην παρούσα μελέτη εξετάστηκαν οι συσχετίσεις μεταξύ δημογραφικών χαρακτηριστικών (φύλο και ηλικία γονέα, οικογενειακή κατάσταση, φύλο και ηλικία παιδιού) και των δραστηριοτήτων στις οποίες συμμετέχουν τα παιδιά στον ελεύθερο χρόνο τους. Οι δραστηριότητες αυτές περιλάμβαναν: α) το Παιχνίδι, 2) τις Οθονικές-Ψηφιακές Δραστηριότητες, γ) τις Κινητικές Δραστηριότητες και δ) τις Δραστηριότητες που προάγουν τη φαντασία/καλλιτεχνική έκφραση.

Η ανάλυση ανέδειξε, ότι η οικογενειακή κατάσταση του γονέα, το φύλο και η ηλικία του παιδιού σχετίζονται στατιστικά σημαντικά με συγκεκριμένες κατηγορίες δραστηριοτήτων. Συγκεκριμένα:

- Η οικογενειακή κατάσταση παρουσίασε στατιστικά σημαντική συσχέτιση με την εμπλοκή των παιδιών στο παιχνίδι ($p=0.09$), στις οθονικές-ψηφιακές δραστηριότητες ($p<0.001$) και στις δραστηριότητες καλλιτεχνικής έκφρασης ($p=0.009$).

- Το φύλο του παιδιού συσχετίστηκε σημαντικά με τη συμμετοχή σε οθονικές-ψηφιακές δραστηριότητες ($p=0.002$) και σε δραστηριότητες που προάγουν τη φαντασία και την καλλιτεχνική έκφραση ($p<0.001$).
- Η ηλικία του παιδιού συνδέθηκε στατιστικά σημαντικά με όλες τις κατηγορίες δραστηριοτήτων: παιχνίδι ($p=0.002$), οθονικές-ψηφιακές δραστηριότητες ($p=0.001$), κινητικές δραστηριότητες ($p=0.001$), δραστηριότητες φαντασίας και καλλιτεχνικής έκφρασης ($p=0.008$).
- Το φύλο του γονέα συσχετίστηκε με τις οθονικές-ψηφιακές δραστηριότητες ($p=0.05$), ενώ η ηλικία του γονέα δεν παρουσίασε στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις.

B) Στάσεις γονέων κατά τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών τους

Διερευνήθηκαν οι στάσεις των γονέων κατά τη διάρκεια του ελεύθερου χρόνου των παιδιών τους, σε σχέση με τις δημογραφικές μεταβλητές φύλο και η ηλικία γονέα, η οικογενειακή του κατάσταση, καθώς και το φύλο και η ηλικία του παιδιού. Οι στάσεις αφορούσαν: α) τη Συστηματική και Καθοδηγητική Στήριξη, β) τη Θετική Ενίσχυση και γ) τη Διαχείριση των Κοινωνικών Σχέσεων του παιδιού.

Η Συστηματική και Καθοδηγητική Στήριξη επηρεάστηκε στατιστικά σημαντικά από το φύλο του γονέα ($p<0.001$) και από την οικογενειακή του κατάσταση ($p=0.023$). Αντίθετα, η Θετική Ενίσχυση και η Διαχείριση των Κοινωνικών Σχέσεων του παιδιού δεν επηρεάστηκαν σε σημαντικό βαθμό από τα υπόλοιπα δημογραφικά χαρακτηριστικά, με μόνη εξαίρεση την ηλικία του παιδιού, η οποία συσχετίστηκε στατιστικά με τη διαχείριση Κοινωνικών Σχέσεων ($p=0.040$).

Γ) Στάση που επιδιώκει το παιδί κατά τον ελεύθερο χρόνο

Αναλύθηκαν οι στάσεις που επιδιώκουν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας στον ελεύθερο χρόνο τους, με εστίαση σε δύο βασικές κατηγορίες: α) την επιθυμία για ύπαρξη ξεχωριστού χώρου για παιχνίδι και δραστηριότητες και β) την επιθυμία για ενεργή συμμετοχή των γονέων στον ελεύθερο χρόνο τους. Οι στάσεις αυτές συσχετίστηκαν με τα ήδη αναφερόμενα δημογραφικά χαρακτηριστικά τόσο του παιδιού όσο και του γονέα (φύλο/ηλικία παιδιού και γονέα, οικογενειακή κατάσταση)

Τα παιδιά φάνηκε να διαφοροποιούν τη στάση τους ως προς τον επιθυμητό βαθμό γονεϊκής εμπλοκής και την ανάγκη για προσωπικό χώρο. Συγκεκριμένα:

- Η επιθυμία για συμμετοχή του γονέα στον ελεύθερο χρόνο σχετίστηκε σημαντικά με το φύλο του γονέα ($p=0.013$), με το φύλο του παιδιού ($p=0.037$) και με την ηλικία του παιδιού ($p<0.001$).
- Η επιθυμία για ξεχωριστή περιοχή σχετίστηκε σημαντικά με την ηλικία του γονέα ($p<0.001$) και την ηλικία του παιδιού ($p<0.001$).

Αυτές οι συσχετίσεις υποδεικνύουν ότι καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν, εκφράζουν αυξανόμενη ανάγκη για αυτονομία και διακριτό χώρο.

Δ) Λόγοι χρήσης Νέων Τεχνολογιών

Στο πλαίσιο της έρευνας, καταγράφηκαν και οι συχνότεροι λόγοι, για τους οποίους οι γονείς επιλέγουν τη χρήση ψηφιακών μέσων από τα παιδιά τους στον ελεύθερο χρόνο. Οι λόγοι αυτοί αφορούσαν: α) τη μάθηση, β) την ψυχαγωγία, γ) την εξοικείωση, δ) την επιβράβευση καλής συμπεριφοράς και δ) την χαλάρωση του γονέα, καθώς με αυτό τον τρόπο απασχολείται το παιδί.

Οι λόγοι για τους οποίους επιτρέπεται η χρήση τεχνολογίας από τα παιδιά διαφοροποιούνται ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του γονέα (φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση) και του παιδιού (φύλο, ηλικία). Στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις παρατηρήθηκαν ως εξής:

- Το φύλο του γονέα επηρεάζει τη χρήση της τεχνολογίας για ψυχαγωγία ($p=0.010$), εξοικείωση ($p=0.003$) και επιβράβευση ($p<0.001$).
- Η ηλικία του γονέα σχετίζεται με τη χρήση της τεχνολογίας ως μέσο επιβράβευσης ($p=0.007$).
- Η οικογενειακή κατάσταση επηρεάζει τη χρήση για ψυχαγωγία ($p=0.033$) και επιβράβευση ($p<0.001$).
- Το φύλο του παιδιού σχετίζεται με τη χρήση για εξοικείωση ($p=0.044$) και επιβράβευση ($p=0.021$).
- Η ηλικία του παιδιού επηρεάζει όλους τους λόγους χρήσης τεχνολογίας: μάθηση, ψυχαγωγία, εξοικείωση, επιβράβευση και χαλάρωση του γονέα (όλα $p<0.001$ ή $p<0.05$).

Συνολική Επισήμανση στατιστικά σημαντικών ευρημάτων

Από τη στατιστική ανάλυση προκύπτει ότι:

- Η ηλικία του παιδιού αποτελεί καθοριστικό παράγοντα, καθώς βρέθηκε να σχετίζεται με όλες τις κύριες πτυχές της έρευνας: δραστηριότητες, στάσεις παιδιού και λόγους χρήσης τεχνολογίας.
- Η οικογενειακή κατάσταση και το φύλο του γονέα συσχετίστηκαν με επιμέρους συμπεριφορές, ιδιαίτερα σε σχέση με τις δραστηριότητες και τη χρήση τεχνολογίας.
- Το φύλο του παιδιού επηρεάζει τις προτιμήσεις του για συγκεκριμένες δραστηριότητες και τη στάση του απέναντι στην εμπλοκή των γονέων.

Τα παραπάνω αποτελέσματα αποτυπώνουν ένα πολύπλευρο πλαίσιο επιρροών, το οποίο καθορίζει σε σημαντικό βαθμό το πώς τα παιδιά χρησιμοποιούν τον ελεύθερο χρόνο τους, πώς σχετίζονται με τους γονείς τους και πώς ενσωματώνουν τις τεχνολογικές δραστηριότητες στην καθημερινότητά τους.

8.4 Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα

Για τη διεύρυνση και εμβάθυνση της κατανόησης του θέματος, προτείνονται οι εξής κατευθύνσεις για μελλοντική μελέτη:

1. Εμβάθυνση στην ποιότητα των δραστηριοτήτων. Μελλοντικές έρευνες θα μπορούσαν να εξετάσουν όχι μόνο τη συχνότητα συμμετοχής των παιδιών, αλλά και την ποιότητα των δραστηριοτήτων που επιλέγουν στον ελεύθερο χρόνο.
2. Συνδυασμός ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων Η ένταξη συνεντεύξεων ή παρατήρησης θα μπορούσε να εμπλουτίσει τα ευρήματα, επιτρέποντας την καλύτερη κατανόηση της εμπειρίας των γονέων και των παιδιών στον ελεύθερο χρόνο.
3. Επέκταση του δείγματος σε εκπαιδευτικούς και φροντιστές Ενδείκνυται η διεύρυνση της μελέτης, ώστε να περιλαμβάνει και εκπαιδευτικούς ή άλλους ενήλικες (παππούδες-γιαγιάδες κ.α.) που συμμετέχουν στη διαπαιδαγώγηση, για τη συλλογή εναλλακτικών οπτικών.
4. Συγκριτική μελέτη μεταξύ διαφορετικών πληθυσμιακών ομάδων Έρευνες που συγκρίνουν αστικά και αγροτικά περιβάλλοντα ή οικογένειες από διαφορετικά κοινωνικοοικονομικά στρώματα θα μπορούσαν να προσφέρουν χρήσιμα συγκριτικά δεδομένα.
5. Ανάλυση των επιπτώσεων της χρήσης τεχνολογίας Μια στοχευμένη διερεύνηση της επίδρασης των ψηφιακών μέσων στον ψυχισμό και την κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού, ειδικά σε πολύ μικρές ηλικίες, θα ήταν σημαντική.
6. Μακροπρόθεσμη παρακολούθηση Η εφαρμογή διαχρονικής μελέτης (longitudinal study) μπορεί να αποκαλύψει πώς οι τρέχουσες συνήθειες και στάσεις κατά τον ελεύθερο χρόνο επηρεάζουν τη μελλοντική συμπεριφορά και πρόοδο του παιδιού.

8.5 Προεκτάσεις της Μελέτης

Τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης ανέδειξαν την ανάγκη για βαθύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι ενήλικες και ιδιαίτερα οι γονείς διαμορφώνουν τις συνθήκες του ελεύθερου χρόνου των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Η διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων με βάση το φύλο και την ηλικία του παιδιού, καθώς και οι στάσεις των γονέων που μεταβάλλονται ανάλογα με το φύλο και την οικογενειακή τους κατάσταση, αποκαλύπτουν, ότι η ανατροφή των παιδιών δεν είναι ουδέτερη, αλλά επηρεάζεται από κοινωνικές και πολιτισμικές παραδοχές.

Παιδαγωγικά, τα αποτελέσματα καταδεικνύουν την ανάγκη για ένα ισορροπημένο φάσμα δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου, που συνδυάζει κινητικές, δημιουργικές και ψηφιακές εμπειρίες, προάγοντας τη συνολική ψυχοσωματική και γνωστική ανάπτυξη των παιδιών. Παράλληλα, καταδεικνύεται η αναγκαιότητα ενίσχυσης της γονεϊκής εμπλοκής, καθώς οι στάσεις και η υποστήριξη που παρέχουν οι γονείς στον ελεύθερο χρόνο επηρεάζουν την αυτονομία, την κοινωνική αλληλεπίδραση και τη συναισθηματική ευημερία των παιδιών.

Σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο, τα δεδομένα εφιστούν την προσοχή στην ανάγκη διαμόρφωσης ευέλικτων πολιτικών και προγραμμάτων, που να λαμβάνουν υπόψη τη διαφορετικότητα των οικογενειακών δομών και να ενισχύουν την γονεϊκή υποστήριξη, προς

την κατεύθυνση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές εμπειρίες μάθησης και ανάπτυξης. Τέλος, η σημαντική παρουσία των Νέων Τεχνολογιών στον ελεύθερο χρόνο απαιτεί στοχευμένη καθοδήγηση, ώστε η χρήση τους να μετατραπεί από παθητική ενασχόληση σε εργαλείο ενεργητικής μάθησης και δημιουργικής έκφρασης.

Οι παραπάνω προεκτάσεις ενισχύουν την πεποίθηση, ότι μέσω στοχευμένης υποστήριξης και ενημέρωσης των γονέων, καθώς και μέσα από προσεκτικά σχεδιασμένες παιδαγωγικές παρεμβάσεις, μπορεί να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον ελεύθερου χρόνου που θα ενισχύει πολύπλευρα την ανάπτυξη των παιδιών. Η συνεχιζόμενη έρευνα και η εφαρμογή των αποτελεσμάτων στην πράξη θα ανοίξουν τον δρόμο για πιο ισότιμες, δημιουργικές και υποστηρικτικές πρακτικές, που θα επιτρέψουν στα παιδιά να εξελιχθούν σε ευέλικτους, κοινωνικά ικανούς και ψυχικά υγιείς ανθρώπους του μέλλοντος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Adesoye, A. A., & Ajibua, M. A. (2015). Exploring the concept of leisure and its impact on quality of life. *American Journal of Social Science Research*, 1(2), 77-84.
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>
- Amato, P. R. (2005). *The impact of family formation change on the cognitive, social, and emotional well-being of the next generation*. *The Future of Children*, 15(2), 75–96.
<https://doi.org/10.1353/foc.2005.0012>
- American Academy of Pediatrics (AAP) : <https://www.aap.org>
- Aras, S. (2016). Free play in early childhood education: A phenomenological study. *Early Child Development and Care*, 186(7), 1173-1184. <https://doi.org/10.1080/03004430.2015.1083558>
- Arazuri, E. S., Ocon, M. S. D. J., & Cano, R. (2018). Attitudes of parents and children towards shared family leisure. *Pedagogía Social*, (32), 53-64. DOI: 10.7179/PSRI_2018.32.05
- Auger, D. (2020). Leisure in everyday life. *Loisir et Société/Society and Leisure*, 43(2), 127-128.
<https://doi.org/10.1080/07053436.2020.1788780>
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological review*, 84(2), 191.
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Prentice-Hall
- Barr, R., Danziger, C., Hilliard, M. E., Andolina, C., & Ruskis, J. (2010). Amount, content and context of infant media exposure: a parental questionnaire and diary analysis. *International journal of early years education*, 18(2), 107-122. <http://www.tandfonline.com/loi/ciey20>
- Baumrind, D. (1967). Child care practices anteceding three patterns of preschool behavior. Genetic psychology monographs.
- Beghetto, R. A., & Kaufman, J. C. (2007). Toward a broader conception of creativity: A case for "mini-c" creativity. *Psychology of aesthetics, creativity, and the arts*, 1(2), 73.
- Behnamnia, N., Kamsin, A., Ismail, M. A. B., & Hayati, S. A. (2023). A review of using digital game-based learning for preschoolers. *Journal of Computers in Education*, 10(4), 603-636. DOI:10.1007/s40692-022-00240-0

- Berntsson, L. T., & Ringsberg, K. C. (2014). Health and relationships with leisure time activities in Swedish children aged 2–17 years. *Scandinavian journal of caring sciences*, 28(3), 552-563. <https://doi.org/10.1111/scs.12081>
- Bourdieu, P. (1984). A social critique of the judgement of taste. *Cambridge, MA*.
- Bronfenbrenner, U. (1979). Contexts of child rearing: Problems and prospects. *American psychologist*, 34(10), 844. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0003-066X.34.10.844>
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.
- Brown, P., Sutterby, J., Therrell, J., & Thornton, C. (2001). Η σημασία του ελεύθερου παιχνιδιού για την ανάπτυξη των παιδιών. <http://dx.doi.org/10.1080/014904001316896837>
- Brown, L., & Taylor, S. (2020). *Gender roles and parenting practices: A review of cultural influences*. *Journal of Family Studies*, 26(3), 345–360. <https://doi.org/10.1080/13229400.2020.1723057>
- Bruce, T. (2012). Early childhood practice: Froebel today.
- Charles, C., Louv, R., Bodner, L., & Guns, B. (2008). Children and nature 2008. A Report on the Movement to Reconnect Children to the Natural World. Santa Fe: Children and Nature Network, 9(11).
- Chen, S. M., Gao, L., Lin, S. H., & Zhang, Y. (2024). Relationship between parental involvement and emotional well-being in Chinese left-behind children: A moderated mediation model. *Family Relations*, 73(2), 1346-1361.
- Caldwell, L. L., & Witt, P. A. (2011). *Leisure, Recreation, and Play from a Developmental Context*. *New Directions for Youth Development*, 2011(130), 13-27.
- Cekaite, A., & Ekström, A. (2020). Everyday emotion socialization: Balancing moral and emotional dimensions of sibling conflict in family interaction. *Frontiers in Psychology*, 11, 578846. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.578846>
- Celume, M. P., Sovet, L. A. U. R. E. N. T., Lubart, T., & Zenasni, F. (2017). The relationship between children's creativity and well-being at school. *Creativity, innovation and wellbeing*, 346-362.
- Ciboci, L., Kanižaj, I., & Labaš, D. (2014). Media education from the perspective of parents of preschool children: challenges and trends in free time media use. *Medijska istraživanja: znanstveno-stručni časopis za novinarstvo i medije*, 20(2), 53-69.

- Coyl-Shepherd, D. D., & Hanlon, C. (2013). Family play and leisure activities: Correlates of parents' and children's socio-emotional well-being. *International Journal of Play*, 2(3), 254-272.
<http://dx.doi.org/10.1080/21594937.2013.855376>
- Coyl-Shepherd, D., Han, J., & Linville, D. (2022). Parenting in single-parent households: Time use, digital device exposure, and play. *Childhood Studies Review*, 11(2), 175–191
- Cuenca, (2014) (οπ. αναφ. από Caride, J. (2014). Del ocio como educación social a la pedagogía del ocio en el desarrollo humano. *Edetania*, 45, 33–53
- Csikszentmihalyi, M. (1990). Literacy and intrinsic motivation. *Daedalus*, 115-140.
<https://www.jstor.org/stable/20025303>
- Davis, M. (2018). *Family structure and child development: Implications for social policy*. *Social Policy Review*, 30(2), 213–229. <https://doi.org/10.1080/14719037.2018.1467893>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). The general causality orientations scale: Self-determination in personality. *Journal of research in personality*, 19(2), 109-134.
- Dumazedier 2014 (οπ. αναφ. από Caride, J. (2014). Del ocio como educación social a la pedagogía del ocio en el desarrollo humano. *Edetania*, 45, 33–53
- Dunst, C. J., Hamby, D., & Snyder, D. (2009). Preschool children's emerging participation in leisure and recreation activities. *World Leisure Journal*, 51(4), 219-228 DOI: 10.1080/04419057.2009.9674601
- Dunton, G. F., Kawabata, K., Intille, S., Wolch, J., & Pentz, M. A. (2012). Assessing the social and physical contexts of children's leisure-time physical activity: an ecological momentary assessment study. *American Journal of Health Promotion*, 26(3), 135-142.
DOI: 10.4278/ajhp.100211-QUAN-43
- Dunton, G. F., Liao, Y., Intille, S., Wolch, J., & Pentz, M. A. (2011). Physical and social contextual influences on children's leisure-time physical activity: an ecological momentary assessment study. *Journal of Physical Activity and Health*, 8(s1), S103-S108.
- Eccles, J. S., & Roeser, R. W. (2011). Schools as developmental contexts during adolescence. *Journal of research on adolescence*, 21(1), 225-241.
<https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2010.00725.x>
- Ehrlin, A., & Gustavsson, H. O. (2015). The importance of music in preschool education. *Australian Journal of Teacher Education (Online)*, 40(7), 32-42.
<http://dx.doi.org/10.14221/ajte.2015v40n7.3>

- Einarsdottir, J. (2014). *Children's perspectives on play*. In L. Brooker, M. Blaise, & S. Edwards (Eds.), *The SAGE handbook of play and learning in early childhood* (pp. 319–330). SAGE Publications.
- Eisenberg, N. (1983). Sex-typed toy choices: What do they signify. *Social and cognitive skills: Sex roles and children's play*, 45-70.
- Eisner, E. W. (2003). The arts and the creation of mind. *Language arts*, 80(5), 340-344.
<https://doi.org/10.58680/la2003322>
- Elkind, D. (2007). *The Power of Play: How Spontaneous, Imaginative Activities Lead to Happier, Healthier Children*. Da Capo Lifelong Books.
- Else-Quest, N. M., Hyde, J. S., Goldsmith, H. H., & Van Hulle, C. A. (2010). Gender differences in temperament: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 132(1), 33–72.
<https://doi.org/10.1037/0033-2909.132.1.33>
- Faber, R. (2017). Dance and early childhood cognition: The Isadora effect. *Arts Education Policy Review*, 118(3), 172-182. <https://www.researchgate.net/publication/311893359>
- Falk, L. (2004). Paintings and stories: Making connections. *Journal of Museum Education*, 29(1), 16-18. <https://doi.org/10.1080/10598650.2004.11510494>
- Fattore, T., Mason, J., Watson, E., Fattore, T., Mason, J., & Watson, E. (2017). Activities as autonomy and competence: The meaning and experience of leisure for well-being. *Children's understandings of well-being: Towards a child standpoint*, 147-178.
- Fisher, K., Hirsh-Pasek, K., Golinkoff, R. M., & Gryfe, S. G. (2008). *Conceptual Split? Parents' and Experts' Perceptions of Play in the 21st Century*. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 29(4), 305-316.
- Francis, B. (2010). Gender, toys and learning. *Oxford Review of Education*, 36(3), 325-344.
<https://www.jstor.org/stable/25699588>
- Froebel, F. (1887) *The education of man*. New York: Appleton-Century.
- Frønes, I. (2009). Childhood: Leisure, culture and peers. In *The Palgrave handbook of childhood studies* (pp. 273-286). London: Palgrave Macmillan UK.
- Frost, J. L., Brown, P. S., Sutterby, J. A., & Thornton, C. D. (2004). The developmental benefits of playgrounds. *Childhood Education*, 81(1), 42.
<https://doi.org/10.1080/00094056.2004.10879012>

- Funk, P., & Kemper, T. (2016). Leisure and learning-activities and their effects on child skill development. *Economics Working Paper*, 85.
- Ginsburg, K. R. (2007). The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parent-child bonds. *Pediatrics*, 119(1), 182–191
<https://doi.org/10.1542/peds.2006-2697>
- Gliem, J. A., & Gliem, R. R. (2003). *Calculating, interpreting, and reporting Cronbach's alpha reliability coefficient for Likert-type scales*. Proceedings of the Midwest Research-to-Practice Conference in Adult, Continuing, and Community Education.
<https://scholarworks.iupui.edu/handle/1805/344>
- Gökçe, H. (2021). *Definition, concepts and research about leisure time*. International Journal of Innovative Research and Knowledge, 5(4), 139–147. Retrieved from
https://ijirk.com/issue_image/IJIRK-5.04.15.pdf
- Gracia, P. (2015). Parent–child leisure activities and cultural capital in the United Kingdom: The gendered effects of education and social class. *Social Science Research*, 52, 290-302.
- Grøver, V. (2021). Parental involvement and children's learning in early childhood: A Norwegian perspective. *Early Years*, 41(1), 39–54. <https://doi.org/10.1080/09575146.2019.1572072>
- Haanpää, L., & Ursin, P. A. (2018). Leisure participation and child well-being: The role of family togetherness. *Handbook of leisure, physical activity, sports, recreation and quality of life*, 107-117. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ssresearch.2015.02.005>
- Hacia, A. D. P. E. H., Familia, U. O. C. E., Face, A. D. P. E. F., Compartilhado, A. U. L., & Família, E. (2015). Attitudes Of Parents and Children Towards Shared Family Leisure.
- Havigerová, J. M., Šnoblová, M., & Truhlářová, Z. (2015). Common activities of parents and preschool children strengthening their relationship. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 186, 197-201. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>
- Henderson, K. A., & Bialeschki, M. D. (2010). *Leisure and active lifestyles: Research reflections*. Venture Publishing. <https://doi.org/10.1080/01490400500225559>
- Hiller, T. (2019). Structure of teams—A cooperative game theory approach. *Managerial and Decision Economics*, 40(5), 520-525. <https://doi.org/10.1002/mde.3021>
- Hiniker, A., Sobel, K., Suh, H., Sung, Y. C., & Lee, B. (2020). I'm not a babysitter: Parents' strategies for managing young children's mobile technology use. CHI Conference on Human Factors in Computing Systems.

- Holloway, S. L., & Pimlott-Wilson, H. (2018). Reconceptualising play: Balancing childcare, extra-curricular activities and free play in contemporary childhoods. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 43(3), 420-434
- Holloway, D., Green, L., & Livingstone, S. (2020). Zero to eight: Young children and their internet use. EU Kids Online.
- Horn, T. S., & Horn, J. L. (2007). Family influences on children's sport and physical activity participation, behavior, and psychosocial responses. *Handbook of sport psychology*, 685-711.
- Hornberger, L. B., Zabriskie, R. B., & Freeman, P. (2010). Contributions of family leisure to family functioning among single-parent families. *Leisure Sciences*, 32(2), 143-161.
<https://doi.org/10.1080/01490400903547153>
- Hughes, F. P. (2010). *Children, Play, and Development*. SAGE Publications.
- Iwasaki, Y. (2006). *Leisure and quality of life in an international and multicultural context: What are major pathways linking leisure to quality of life?* Social Indicators Research, 82(2), 233–264.
<https://doi.org/10.1007/s11205-006-9032-z>
- Karbowniczek, J., & Ordon, U. (2015). Leisure Time of Children at the Preschool and Early-School Ages: Organization and Forms—Pedagogical Reflections. *Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce*, 1, 33-46.
- Katasanovas, V., Katasanovas, V., & Stankevičius, Ž. (2015). Factors influencing leisure time physical activity of children. *Laisvalaikio tyrimai*, 2(6). <https://doi.org/10.33607/elt.v2i6.222>
- Kellert, S. R. (2002). Experiencing nature: Affective, cognitive, and evaluative development in children. *Children and nature: Psychological, sociocultural, and evolutionary investigations*, 117151.
- King, P., & Howard, J. (2020). Children's free play and the role of adult interaction in early childhood settings. *Journal of Early Childhood Research*, 18(1), 3–17.
<https://doi.org/10.1177/1476718X19889350>
- Kitching, N. (2024). Children's accounts of parental influence on leisure choices. *Leisure Studies*, 1-15. <https://doi.org/10.1080/02614367.2024.2436178>
- Kleiber, D. A., Walker, G. J., & Mannell, R. C. (2011). *A social psychology of leisure*. Sagamore Publishing. <https://www.researchgate.net/publication/304692624>.
- Knight, J. (2022). Friendship, Culture, and Parenting. *YC Young Children*, 77(4), 68-75.
<https://www.jstor.org/stable/10.2307/27193023>

- Kockova, P., Kilianova, K., & Kostolanyova, K. (2023). Parents' attitudes Towards Their Children's Leisure Use Of Digital Technologies. In *EDULEARN23 Proceedings* (pp. 5224-5228). IATED. <https://doi.org/10.21125/edulearn.2023.1369>
- Králová, E., & Lanáková, M. (2016). Musical Activities as Means of Relaxation and Rest For Children in After-School Clubs. *Transgressions in Artistic Education. Person-Music-Art*, 66-94. <https://www.researchgate.net/publication/299604879>
- Kreutz, G., Feldhaus, M., & Saarikallio, S. (2023). Leisure Activities are Associated with Self-Efficacy in Childhood and Adolescence. *Leisure Sciences*, 1-18. <https://doi.org/10.1080/01490400.2023.2289147>
- Kruger, J., Nelson, K., Klein, P., McCurdy, L. E., Pride, P., & Carrier Ady, J. (2010). Building on partnerships: Reconnecting kids with nature for health benefits. *Health Promotion Practice*, 11(3), 340-346. DOI: 10.1177/1524839909348734
- Kurnia, D., Jarwo, S., & Friskawati, G. F. (2024). Free play is important for children's motor development, but how we can supervise it?: A phenomenological study at early childhood education. *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*, (58), 256-264.
- Lager, K. (2016). 'Learning to play with new friends': systematic quality development work in a leisure-time centre. *Early child development and care*, 186(2), 307-323. DOI: 10.1080/03004430.2015.1030634
- Lake, R. (2013). *The benefits of dance for kids*. <https://www.sportsrec.com/5689988/the-benefits-of-dance-for-kids>
- Lamb, M. E. (Ed.). (2004). *The role of the father in child development*. John Wiley & Sons.
- Larson, R., & Verma, S. (1999). How children and adolescents spend time across the world: Work, play, and developmental opportunities. *Psychological Bulletin*, 125(6), 701-736. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.125.6.701>
- Lauricella, A. R., Wartella, E., & Rideout, V. J. (2015). *Young children's screen time: The complex role of parent and child factors*. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 36, 11-17. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2014.12.001>
- Lazareva, M., & Zvezda, L. (2021). Digital technologies in preschool education: Risks and prospect. In *2021 1st International Conference on Technology Enhanced Learning in Higher Education (TELE)* (pp. 93-95). IEEE. DOI: [10.1109/TELE52840.2021.9482538](https://doi.org/10.1109/TELE52840.2021.9482538)
- Lazarus, R. S. (1966). Psychological stress and the coping process.

- Lillard, A. S. (2015). The development of play. *Handbook of child psychology and developmental science*, 1-44.
- Lillard, A. S., Heise, M. J., Richey, E. M., Tong, X., Hart, A., & Bray, P. M. (2017). Montessori preschool elevates and equalizes child outcomes: A longitudinal study. *Frontiers in psychology*, 8, 1783.
- Livingstone, S., Mascheroni, G., Dreier, M., Chaudron, S., & Lagae, K. (2015). How parents of young children manage digital devices at home: The role of income, education and parental style.
- Lupu, D., Laurențiu, A. R., & Norel, M. (2014). Parents ask: what should we do with preschool children in their spare time?. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 127, 21-25
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.03.205>
- Lupu, D., Norel, M., & Laurențiu, A. R. (2013). What the Preschool Children Prefer: Computer, TV or Dynamic, Outdoor Activities?!. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 82, 7-11.
CC BY-NC-ND license. doi: 10.1016/j.sbspro.2013.06.217
- Maronas Bermudez, A., Martinez Garcia, R., & Varela-Garrote, L. (2018). Leisure Time Shared As A Family: A Socio-Educational Interpretation Of The Galician Situation. *Pedagogía Social*, (32). DOI: 10.7179/PSRI_2018.32.06
- Maronas Bermudez, C., Jiménez, R., & Fernández, M. (2018). Parental involvement in children's leisure activities: A gender and social class perspective. *Journal of Family Studies*, 24(2), 134–148. <https://doi.org/10.1080/13229400.2016.1237884>
- Natsiopoulou, T., Souliotis, D., Kyridis, A., & Hatzisavvides, S. (2006). Reading children's books to the preschool children in Greek families. *International Journal of Early Childhood*, 38, 69-79.
- Martín Quintana, J. C., Alemán Falcón, J., Calcines Piñero, M. A., & Izquierdo Clemente, D. (2018). Analysis of family shared leisure time in early childhood and their relation with parental competencies. *Early Child Development and Care*, 188(11), 1580-1592.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2018.1499097>
- Martinez, E., Lopez, G., & Smith, A. (2021). Supporting parents in early childhood development: A framework for intervention. *Early Childhood Education Journal*, 49(1), 23-38.
<https://doi.org/10.1007/s10643-020-01120-7>
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological review*, 50(4), 370.

- Mastrothanas, K., & Kladaki, M. (2020). The involvement of children in the arts during their leisure time. *Asian Journal of Language, Literature and Culture Studies*, 3(2), 10-19. <http://info.submit4journal.com/id/eprint/1498>
- Mendelová, E., & Gužíková, M. (2023). *Changing parental practices in the digital age: Work-life balance and implications for children's leisure time*. *European Journal of Education and Psychology*, 16(1), 85–97.
- Mendelová, D., & Gužíková, A. (2023). *Modern parenting and the role of technology in family dynamics*
- McGovern, R. A. (2023). *Young Children's Leisure Landscapes: Exploring Leisure Experiences in Early Childhood* (Doctoral dissertation, The University of Utah).
- McHale, S. M., Crouter, A. C., & Whiteman, S. D. (2003). *The family contexts of gender development in childhood and adolescence*. *Social Development*, 12(1), 125–148. <https://doi.org/10.1111/1467-9507.00225>
- Mead, G. H., & Strauss, A. L. (1934). The social psychology of george herbert mead.
- Mendelová, E., & Gužíková, L. (2023). Current Parents and Children's Leisure Time. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*, 10(1), 33-48.
- Mette Bjørgen, A., & Nygren, P. (2010). Childrens Engagement in Digital Practices in Leisure Time and School. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 5(2), 115-133. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-943X-2010-02-04>
- Milteer, R. M., & Ginsburg, K. R. (2012). The importance of play in promoting healthy child development. *Pediatrics*, 129(1), e204–e213. <https://doi.org/10.1542/peds.2011-2953>
- Mohan, M., Celshiya, R., Karuppali, S., Bhat, J. S., & Anil, M. A. (2022). Pretend play in pre-schoolers: Need for structured and free play in pre-schools. *South African Journal of Childhood Education*, 12(1), 1092. <https://doi.org/10.4102/sajce.v12i1.1092>
- Montessori, M. (1912). *The Montessori method: Scientific pedagogy as applied child education in "The Children's Houses", with additions and revisions by the author*. (A. E. George, Trans.). Frederick A Stokes Company. <https://doi.org/10.1037/13054-000>
- Morrison, K. (2022). Nature-based education for elementary students with attention deficit-hyperactivity disorder. https://digitalcommons.csumb.edu/caps_thes_all

- Mulé, D., Jeger, I., Dötsch, J., Breido, F., Ferrari, N., & Joisten, C. (2022). Correlation between Language Development and Motor Skills, Physical Activity, and Leisure Time Behaviour in Preschool-Aged Children. *Children*, 9(3), 431.
<https://doi.org/10.3390/children9030431>
- Mullan, K. (2018). Technology and children's screen-based activities in the UK: The story of the millennium so far. *Child Indicators Research*, 11(6), 1781-1800.
<http://www.digitaldayresearch.co.uk/home/>
- Natsiopoulou, T., et al. (2006). *Reading practices in Greek families and children's language development*.
- Nikiforidou, Z., & Penderi, E. (2020). Parents' perspectives on informal learning and leisure in early childhood. *Education Inquiry*, 11(3), 209–226.
<https://doi.org/10.1080/20004508.2019.1701174>
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory* (3rd ed.). McGraw-Hill.
- Ortega, R. (2003). Play, activity, and thought: Reflections on Piaget's and Vygotsky's theories. *Play and culture studies*, 5, 99-116.
- Ouzouni, C., & Nakakis, K. (2011). Validity and Reliability of Measurement Instruments in Quantitative Studies. *Nosileftiki*, 50(2).
- Papadopoulos, I., & Kalogiannakis, M. (2021). Parental perceptions of early childhood learning activities in Greece: A regional study. *International Journal of Early Childhood*, 53(2), 247–263. <https://doi.org/10.1007/s13158-021-00283-7>
- Pellegrini, A. D., & Dupuis, D. N. (2021). *Play in child development*. Oxford University Press.
- Petrović, J., & Dimitrijević, D. (2020). Family influence on leisure time of schoolchildren. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 12(4), 172-188.
<https://doi.org/10.18662/rrem/12.4/340>
- Petrović, D., & Dimitrijević, S. (2020). *Parental influence on unstructured leisure activities of children*
- Piaget, J. (1962). *Play, Dreams and Imitation in Childhood*. Norton & Company.
- Piaget, J. (1970). *Science of education and the psychology of the child*. Orion Press. (Μετάφραση: D. Coltman)
- Pospisilova, H., Spatenkova, N., & Pospisil, J. (2017). Do Children Experience Leisure Time Like Their Parents Did? Outcomes Of the Research of The Relationship Between Leisure

Activities Of Today's Children And The Leisure Activities Of Their Parents In Their Childhood. In *4TH International Multidisciplinary Scientific Conference on Social Sciences And Arts Sgem2017* (pp. 77-84). DOI: [10.5593/sgemsocial2017/33/S12.011](https://doi.org/10.5593/sgemsocial2017/33/S12.011)

Prados, M. Á. H., & Muñoz, J. S. Á. (2019). Family leisure and academic achievement. Perception of the families. *Italian journal of educational research*, (23), 86-105.

Quarmby, T., & Dagkas, S. (2010). Children's engagement in leisure time physical activity: exploring family structure as a determinant. *Leisure studies*, 29(1), 53-66.
<http://dx.doi.org/10.1080/02614360903242560>

Rahiem, M. D. (2021). Storytelling in early childhood education: Time to go digital. *International Journal of Child Care and Education Policy*, 15(1), 4. <https://doi.org/10.1186/s40723-021-00081-x>

Rideout, V. (2021). The Common Sense Census: Media Use by Kids Age Zero to Eight in America, A Common Sense Media Research Study,[United States], 2013, 2017.
<https://doi.org/10.3886/ICPSR37491.v2>

Reid Chassiakos, Y. L., Radesky, J., Christakis, D., Moreno, M. A., Cross, C., Hill, D., ... & Swanson, W. S. (2016). Children and adolescents and digital media. *Pediatrics*, 138(5).
<https://doi.org/10.1542/peds.2016-2593>

Rusu, M. (2017). Emotional development through art expressions. *Review of artistic education*, (13+14), 227-238.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist*, 55(1), 68.

Sălceanu, C. (2014). The influence of computer games on children's development. Exploratory study on the attitudes of parents. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 149, 837-841.
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>

Sandberg, A., & Heden, R. (2011). Play's importance in school. *Education 3–13*, 39(3), 317-329.
<https://doi.org/10.1080/03004270903530441>

Sarı, G. (2019). Digital media using habits of children in their leisure time. In *Handbook of Research on Children's Consumption of Digital Media* (pp. 89-104). IGI Global. DOI: 10.4018/978-1-5225-5733-3.ch007

- Scripp, L. (2002). An overview of research on music and learning. *Critical links: Learning in the arts and student academic and social development*, 132-136.
<https://www.researchgate.net/publication/245362946>
- Shaw, S. M., & Dawson, D. (2001). Purposive leisure: Examining parental discourses on family activities. *Leisure sciences*, 23(4), 217-231. <http://dx.doi.org/10.1080/01490400152809098>
- Shin, H., & Gweon, G. (2020). Supporting preschoolers' transitions from screen time to screen-free time using augmented reality and encouraging offline leisure activity. *Computers in Human Behavior*, 105, 106212. <http://www.elsevier.com/locate/comphumbeh>
- Stebbins, R. (2012). *The idea of leisure: First principles*. New Brunswick: Transaction Publishers.
- Steinberg, L. D. (2014). *Age of opportunity: Lessons from the new science of adolescence*. Houghton Mifflin Harcourt.
- Stoimcheva-Kolarska, D. L. (2020). The Impact of a Relaxed and Fun Learning Environment on the Second Language Learning. *Online Submission*, 2(1), 9-17.
- Straker, L., Pollock, C., & Maslen, B. (2009). Principles for the wise use of computers by children. *Ergonomics*, 52(11), 1386-1401.
- Theodosiadou, S. (2019). Digital Storytelling as a Means of Teaching Media to Preschoolers. *Journal of Comparative Literature and Aesthetics*, 42(3), 114-125.
- Thoidis, I., Kariotoglou, P., & Vassilopoulou, A. (2022). *Parental management of children's leisure time: Between enjoyment and educational development*. Hellenic Journal of Education Research, 10(3), 55–70
- Thoidis, I., Chaniotakis, N., & Vrantzi, M. (2022). Family And Leisure: Parents'views On Their Children's Leisure Time And Their Role In It. *European Journal of Education Studies*, 9(9).
- Untaru, E. N., Albu, R. G., & Luca, M. R. (2014). Parents and their involvement in children's leisure activities. *Bulletin of the Transilvania University of Braşov. Series VII: Social Sciences • Law*, 63-72. <https://www.researchgate.net/publication/270627038>
- Valkenburg, P. M., Piotrowski, J. T., Hermanns, J., & de Leeuw, R. (2013). Developing a scale to assess three styles of television mediation: "Instructive mediation," "restrictive mediation," and "social coviewing." *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 57(1), 52-72.
<https://doi.org/10.1080/08838151.2012.761702>

- Van der Eecken, A., Spruyt, B., & Bradt, L. (2019). Giving young people a well-rounded education: a study of the educational goals parents attach to the leisure activities of their children. *Leisure studies*, 38(2), 218-231. <https://doi.org/10.1080/02614367.2018.1554694>
- Vandell, D. L., Larson, R. W., Mahoney, J. L., & Watts, T. W. (2015). *Children's Organized Activities*. In R. M. Lerner (Ed.), *Handbook of Child Psychology and Developmental Science* (7th ed., Vol. 4). Wiley.
- Veiga, G., Neto, C., & Rieffe, C. (2016). Preschoolers' free play: Connections with emotional and social functioning. <https://www.um.edu.mt/library/oar/handle/123456789/9993>
- Veraksa, N., Colliver, Y., & Sukhikh, V. (2022). Piaget and Vygotsky's play theories: The profile of twenty-first-century evidence. In *Piaget and Vygotsky in XXI century: Discourse in early childhood education* (pp. 165-190). Cham: Springer International Publishing.
- Vukić, V. V. (2019). Parents' Support in Participating in Organized Leisure Time Activities. In *EDULEARN19 Proceedings* (pp. 10559-10565). IATED. [10.21125/edulearn.2019.2670](https://doi.org/10.21125/edulearn.2019.2670)
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.
- Wartella, E., Rideout, V., Lauricella, A. R., & Connell, S. (2014). *Revised parenting in the age of digital technology: A national survey*. Center on Media and Human Development, Northwestern University. Retrieved from https://cmhd.northwestern.edu/wp-content/uploads/2015/06/ParentingReport_FINAL.pdf
- Whitebread, D., Neale, D., Jensen, H., Liu, C., & Zosh, J. (2017). The role of play in children's development: A review of the evidence.
- Williams, T. L. (2007). "Reading" the painting: Exploring visual literacy in the primary grades. *The Reading Teacher*, 60(7), 636-642. <https://doi.org/10.1598/RT.60.7.4>
- Zabriskie, R. B., & McCormick, B. P. (2003). Parent and child perspectives of family leisure involvement and satisfaction with family life. *Journal of Leisure Research*, 35(2), 163-189. <https://doi.org/10.1080/00222216.2003.11949989>
- Zamanian, F. (2021). *The Relation Between Parenting Styles and Parents' Perceptions of Their Children's Play* (Doctoral dissertation, Concordia University).
- Zarotis, G., & Tokarski, W. (2020). Theoretical and Sociological Aspects of Leisure Time. *Saudi Journal of Business and Management Studies*, 5(7), 380-387. <https://www.researchgate.net/publication/344604655>

- Zimbovsky, S. (2013). *Child's play: playgrounds and child development* (Doctoral dissertation, University of Illinois at Urbana-Champaign).
- Zong, B., Li, L., Cui, Y., & Shi, W. (2024). Effects of outdoor activity time, screen time, and family socioeconomic status on physical health of preschool children. *Frontiers in Public Health*, 12, 1434936.
- Žumárová, M. (2015). Computers and children's leisure time. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 176, 779-786. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>
- Γεωργούλας, Σ. (2010). Η κοινωνία του ελεύθερου χρόνου. *Αθήνα: Πεδίο*.
- Κάγκα, Π. (2021). Ο Ελεύθερος Χρόνος στην Πρώτη Παιδική και Προσχολική Ηλικία.
- Κοντογιάννη, Χ. (2020). Η αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στη διαμόρφωση του ελεύθερου χρόνου των μαθητών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης.

Παράρτημα

Ερωτηματολόγιο για την αξιολόγηση του Ελεύθερου Χρόνου των Παιδιών Προσχολικής Ηλικίας

Αγαπητοί γονείς ,

ονομάζομαι Τσιπίση Μάλαμα και εργάζομαι ως παιδαγωγός σε Βρεφονηπιακό Σταθμό του Δήμου Ιωαννιτών.

Παρακολουθώ το μεταπτυχιακό πρόγραμμα: «Επιστήμες της Εκπαίδευσης και της Αγωγής: Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις στην Προσχολική και Πρώτη Σχολική Ηλικία» του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Το παρόν ερωτηματολόγιο θα χρησιμοποιηθεί για την εκπόνηση Έρευνας- Εργασίας, που έχει ως κύριο Σκοπό την Αξιολόγηση των Δραστηριοτήτων, με τις οποίες ασχολούνται κατά τον Ελεύθερο Χρόνο τους τα Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας καθώς και την διερεύνηση του Ρόλου που διαδραματίζουν οι Γονείς στην Διαμόρφωση και Διαχείρισή του χρόνου αυτού.

Επιβλέπων Καθηγητής της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας είναι ο Κύριος **Βασίλειος Κούτρας**, Καθηγητής του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Παρακαλώ η συμπλήρωσή του να γίνει με ειλικρίνεια, διότι δεν υπάρχουν σωστές ή λάθος απαντήσεις. Παράλληλα σας διαβεβαιώνω για την εξασφάλιση της ανωνυμίας των συμμετεχόντων.

Ανά πάσα στιγμή μπορείτε να αποχωρήσετε ή να επιλέξετε να μην απαντήσετε σε κάποια ερώτηση.

Ευχαριστώ εκ των προτέρων για την πολύτιμη συμβολή σας.

(Εκτιμώμενος Χρόνος που απαιτείται για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου: 6')

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Α. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Κυκλώστε την απάντησή σας.

1. Φύλο:

- i) Άνδρας
- ii) Γυναίκα
- iii) Δεν απαντώ

2. Ηλικία :

3. Οικογενειακή κατάσταση:

- i) Έγγαμος/η
- ii) Άγαμος/η
- iii) Διαζευγμένος/η
- iv) Χήρος/α
- v) Δεν απαντώ

4.Επαγγελματική κατάσταση:

- A.** i) Εργαζόμενος-η στον Δημόσιο Τομέα
- ii) Εργαζόμενος-η στον Ιδιωτικό Τομέα
 - ii) Άνεργος-η
 - iii) Αυτοαπασχολούμενος-η
 - iv) Άλλο (Συνταξιούχος-α κ.α.)

B. (για τους εργαζόμενους)

- i) Υπάλληλος Πλήρους Ωραρίου
- ii) Υπάλληλος Μερικής Απασχόλησης

5. Επίπεδο Σπουδών:

- i) Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

- ii) Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
- iii) Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
- iv) Μεταπτυχιακό / Διδακτορικό

6. Ποιο θεωρείτε ότι είναι το οικονομικό επίπεδο της οικογένειά σας:

- i) Χαμηλό
- ii) Μεσαίο
- iii) Υψηλό
- iv) Δεν απαντώ

7. Συνολικός αριθμός παιδιών της οικογένειας:

- i) 1 παιδί
- ii) 2 παιδιά
- iii) 3 παιδιά
- iv) 4 ή περισσότερα παιδιά

8. Φύλο παιδιού (για το οποίο συμπληρώνω το ερωτηματολόγιο):

- i) Αγόρι
- ii) Κορίτσι

9. Ηλικία Παιδιού (για το οποίο συμπληρώνω το ερωτηματολόγιο)

- i) 3 ετών
- ii) 4 ετών
- iii) 5 ετών
- iv) 6 ετών

Β. ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

10. Πόσο συχνά συμμετέχει το παιδί σας στις παρακάτω δραστηριότητες; (Σημειώστε ένα ν στη στήλη που σας αντιπροσωπεύει.):

Το παιδί μου στον ελεύθερο χρόνο του:	ποτέ	σπάνια	μερικές φορές	συχνά	Πολύ συχνά
1. Παίζει με τα παιχνίδια του.	1	2	3	4	5
2. Παίζει σε εξωτερικό χώρο (αυλή/πάρκο).	1	2	3	4	5
3. Του διαβάζουμε Παραμύθια.	1	2	3	4	5
4. Παίζει Ηλεκτρονικά Παιχνίδια σε Υπολογιστή, Τάμπλετ, Κινητό.	1	2	3	4	5
5. Παρακολουθεί Βίντεο σε Υπολογιστή, Τάμπλετ, Κινητό.	1	2	3	4	5
6. Παρακολουθεί Τηλεόραση.	1	2	3	4	5
7. Κάνει Ποδήλατο.	1	2	3	4	5
8. Κάνει Πατίνι.	1	2	3	4	5
9. Χορεύει, τραγουδάει, ακούει μουσική.	1	2	3	4	5

10. Συμμετέχει σε αθλητικές δραστηριότητες (ποδόσφαιρο, μπάσκετ, κολύμβηση κ.α.).	1	2	3	4	5
11. Απασχολείται με δραστηριότητες σε Ιδιωτικά Κέντρα, Παιδότοπους, ΚΔΑΠ.	1	2	3	4	5
12. Ασχολείται με Καλλιτεχνικές -Εικαστικές Δραστηριότητες (Ζωγραφική, Χαρτοκοπτική, Κολάζ κ.α).	1	2	3	4	5

11. Η στάση σας για τον ελεύθερο χρόνο του παιδιού σας

(Σημειώστε ένα ν στη στήλη που σας αντιπροσωπεύει.):

	ποτέ	σπάνια	μερικές φορές	συχνά	πολύ συχνά
1. Παρέχουμε συμβουλές στο παιδί.	1	2	3	4	5
2. Υπάρχει οργάνωση και τήρηση συγκεκριμένου προγράμματος.	1	2	3	4	5
3. Επιβραβεύουμε το παιδί, όταν τα καταφέρνει.	1	2	3	4	5
4. Προτρέπουμε το παιδί σε φυσικές δραστηριότητες.	1	2	3	4	5
5. «Το παιδί μου, μου λέει, ότι έχει έναν φίλο. Ενισχύουμε	1	2	3	4	5

την σχέση αυτή πέρα του σχολικού ωραρίου»					
6. Διακόπτουμε την επαφή του παιδιού μας, κατά τον ελεύθερό του χρόνο με κάποιο φίλο του, αν θεωρούμε, ότι οι γονείς του άλλου παιδιού δεν μας ταιριάζουν.	5	4	3	2	1
7. Ενθαρρύνουμε δραστηριότητες με βάση τα ταλέντα του παιδιού.	1	2	3	4	5
8. Στηρίζουμε δραστηριότητες υψηλού κόστους, που επιθυμεί το παιδί.	1	2	3	4	5
9. Οργανώνουμε οικογενειακές δραστηριότητες μαζί με το παιδί.	1	2	3	4	5
10. Επισκεπτόμαστε σπίτια φίλων του παιδιού για παιχνίδι.	1	2	3	4	5

12. Ποια στάση επιλέγει το παιδί σας κατά τον ελεύθερο χρόνο του;

(Σημειώστε ένα ν στη στήλη που σας αντιπροσωπεύει.):

	ποτέ	σπάνια	μερικές φορές	συχνά	πολύ συχνά
1. Το παιδί μου θέλει να έχει μια δική του ξεχωριστή	1	2	3	4	5

περιοχή, στην οποία δεν θα ανακατεύεται κανείς μας.					
2. Το παιδί μου θέλει να συμμετέχω κι εγώ στις δραστηριότητές του.	5	4	3	2	1

13. Πόσο συχνά επιτρέπετε την χρήση Νέων Τεχνολογιών (υπολογιστή, τάμπλετ, κινητό) στον ελεύθερο χρόνο του παιδιού σας για τους παρακάτω λόγους;

(Σημειώστε ένα ν στη στήλη που σας αντιπροσωπεύει):

	ποτέ	σπάνια	μερικές φορές	συχνά	πολύ συχνά
1. Μάθηση	1	2	3	4	5
2. Ψυχαγωγία	5	4	3	2	1
3. Εξοικείωση με τις Νέες Τεχνολογίες	1	2	3	4	5
4. Ως επιβράβευση καλής συμπεριφοράς	5	4	3	2	1
5. Για να χαλαρώνετε λίγο κι εσείς, καθώς με αυτό τον τρόπο κάθεται ήσυχο το παιδί.	5	4	3	2	1

14. «Είμαι ευχαριστημένος-η με το πώς το παιδί μου περνά τον ελεύθερο χρόνο του»

i) Καθόλου

ii) Λίγο

iii) Μέτρια

iv) Πολύ

v) Πάρα πολύ

ΔΕΙΓΜΑ**ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ**

A/A	ΟΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ	ΔΩΘΗΚΑΝ	ΕΠΙΣΤΡΑΦΗΚΑΝ
1	9 ^{ος} ΒΡΕΦ/ΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	70	52
2	5 ^{ος} ΒΡΕΦ/ΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	30	20
3	4 ^{ος} ΒΡΕΦ/ΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	40	24
4	3 ^{ος} ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	20	16
5	11 ^{ος} ΒΡΕΦ/ΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	30	29
6	2 ^{ος} ΒΡΕΦ/ΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	30	21
7	10 ^{ος} ΒΡΕΦ/ΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	35	13
8	4 ^{ος} ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	20	15
9	1 ^{ος} & 3 ^{ος} ΒΡΕΦ/ΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	40	22
10	2 ^{ος} ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	15	15
11	8 ^{ος} ΒΡΕΦ/ΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	50	26
12	13 ^{ος} ΒΡΕΦ/ΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	30	14
13	12 ^{ος} ΒΡΕΦ/ΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	30	25
14	ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΑΜΠΕΛΙΑΣ	10	10

ΣΥΝΟΛΟ: 302**ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ**

14	ΜΠΡΑΧΟΥ	20	15
15	ΟΝΕΙΡΟΧΩΡΑ	10	4
16	BABY COLLAGE	15	3
17	ΠΟΛΥΞΕΝΗ ΜΟΥΒΑΔΑ	35	27
18	ΔΥΠΑ	30	8
19	ΜΕΡΙΜΝΑ	20	12
20	ΔΕΝΤΡΟΣΠΙΤΟ	30	0
21	ΜΥΣΤΙΚΟ ΚΛΕΙΔΙ	20	11
22	ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΜΙΚΡΩΝ ΗΓΕΤΩΝ	10	0
23	Η ΑΥΛΗ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ	40	24
24	ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	20	5
25	ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΒΑ	30	8
26	ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ	10	10
27	ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΗΣ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑΣ	110	68
28	ΚΥΒΟΣ RUBIC	20	12
29	ΗΛΙΟΤΡΟΠΕΙΟ	30	0
30	ΗΠΕΙΡΟΣ NATURE SCHOOL	40	13
31	ΤΟ ΣΠΙΤΑΚΙ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ	30	16
32	Η ΦΩΛΙΑ ΜΑΣ	10	6

ΣΥΝΟΛΟ: 242

ΚΛΑΠ			
A/A	ΟΝΟΜΑ ΚΛΑΠ	ΛΩΘΗΚΑΝ	ΕΠΙΣΤΡΑΦΗΚΑΝ
33	ΧΛΟΗ	10	8
34	ΜΟΡΦΩΣΗ	10	9
35	ΜΑΓΙΚΗ ΑΥΛΗ	10	8
36	ΤΟ ΣΠΙΤΑΚΙ ΤΟΥ ΓΙΓΑΝΤΑ	10	8
37	KID'S PLAYCIE	30	26
38	ΜΙΚΡΟΠΟΛΙΣ	10	9
39	ΔΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ	10	10
	ΤΑ ΠΑΙΔΕΙΑ ΠΑΙΖΕΙ	10	10
ΣΥΝΟΛΟ: 88			
ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ			
40	ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΕΙΟ (ΒΑΓΓΕΛΗ ΓΙΑΚΗ)	20	6
41	«ΚΥΚΛΟΣ»(ΘΕΑΤΡ. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ)	10	8
42	«ΤΟ ΚΑΒΑΛΕΤΟ» (ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ)	20	8
43	«ΤΑΕΚWONDO»	10	3
44	«ΚΕΝΤΡΟ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ»	10	5
45	«MESSY MIND»	20	15
46	«ΛΟΓΟΣ ART»	10	4
ΣΥΝΟΛΟ: 49			
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ			
47	3 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΝΑΤΟΛΗΣ	20	15
48	5 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΝΑΤΟΛΗΣ	21	7
49	1 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΝΑΤΟΛΗΣ	20	16
50	2 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΝΑΤΟΛΗΣ	20	11
51	1 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	30	12
52	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΕΔΙΝΗΣ	30	9
53	10 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ (ΜΑΡΟΥΤΣΕΙΟ)	10	9
54	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΛΑΤΑΝΙΑΣ	10	10
55	3 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΜΑΡΜΑΡΩΝ	20	12
56	6 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΝΑΤΟΛΗΣ	20	12
57	23 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ (ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΣ ΠΕΝΤΕΛΗΣ)	20	9
58	7 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	10	10
59	4 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	40	29
60	5 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	40	26
61	8 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	20	14
62	34 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	30	14
63	1 ^ο 2 ^ο 3 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΤΣΙΚΑΣ	35	24
64	19 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	30	11
ΣΥΝΟΛΟ: 250			
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ: 931			
<i>Μοιράστηκαν 1606 - Επιστράφηκαν 931</i>			